

ژماره ۷ ثابى ۱۹۸۹

نووسه رى كورد

جیگرى سهر نووسه ر

سهر نووسه ر

محمد به درى

سكرتيرى نووسين: مه حمود زامدار

د. نافع ئاكره يى

عبدالكریم فندی

عبدالرزاق بيمار

عبدالوهاب تاله بانی

تيلي امين علي

فريا عبدالله جاف

عبدالخالق سه رسام

دهسته ی نووسه ران

— عوسمان پيرداود —

دهره ينانى هونه رى - نازا حسيب قه ره داغى

سهر پهرشتى چاپ - نه حمه د ره سول پشده رى

بۆدابهزاندنى جۆرەھا كىتەپ: سەردانى: (مُنْقَدَى إِقْرَا الثَّقَافِي)

لتحميل انواع الكتب راجع: (مُنْقَدَى إِقْرَا الثَّقَافِي)

پراي دانلود كتاپهائى مختلف مراجعه: (منقدى اقرا الثقافى)

www.lqra.ahlamontada.com

www.lqra.ahlamontada.com

للكتب (كوردى ، عربى ، فارسى)

- ئەو نووسىنەنى دەگاتە گوڭار نادىتەو خاوەنەكەى، جا گەر
بلاو بوو وەيان نەبوو وە.
- نووسىنەكان زادەى بىر كەردنەو وەى خاوەنەكانىان.
- دانانى نووسىنەكان بەپىى پىويستى ھونەرى يە.

ناونیشان: بەغدا - گوڭپانى ئەندەلوس - يەككىتى گشتى
ئەدەبى و نووسەرانى عىراق - نووسەرى كورد.

ووتە ی ژمارە ٤

شیعر ٥

د. نافع ئاکرەیی، لطف ھەلەت، محمد امین پێنجوینی سەعدوللا پەرۆش، محسن قوچان، کریم دەشتی، دلشاد عبدالله، نەژاد عەزیز سورمی، احمد رسول پشدهری، خالد حسین، عبد الخالق سەرسام، اسماعیل انور بەرزنجی، بدل رڤو، خالد جوتیار، صەباح رەنجەر، عباس عسکر، سامان دزەیی، پێزانی ئەلیخان، موزەفەر سلیمان، مسعود پەریشان، شریف ئامیدی، یاسین ھەقی سەعید.

چیرۆک ٨٣

محمد سلیم سواری، غفور صال، سگفان یوسفی، ھەوزیە عزالدین رشید، فیصل دیھاتی، حسن سلیمانی، نور الدین انور بوتانی، عەگید شەفیق حسن،

رەخنە و لیکۆلینەوہ: ١٢٩

محمد بدري، رؤوف احمد ئالانی، شوکریە رسول، حسین احمد جاف، ساجد ئاوارە، سگفان عبد الحکیم، سامی سلیمان حاجی،

پەخشان ١٦١

سەبری بوتانی، دیار دوسکی.

خوینهری نازیز

• وا بزانی مافی ره‌وای خوټانه که کله‌یی مان ئی بکه‌ن له‌به‌ر نه‌وه‌ی نووسهری کورد ، دوا که‌وت ، نه‌وه‌ حه‌قی خوټانه‌و ئیمه‌ش دا‌وای لی‌یوردتان ئی نه‌که‌ین نه‌که‌ر بیانه‌وی لبمان بی‌ورن . به‌لام نه‌توانین به‌لنیتان بده‌ینی که له‌مه‌و دوا نه‌و په‌ری هه‌ول نه‌ده‌ین بو نه‌وه‌ی به‌ شیوه‌یه‌کی ریک‌و پیک به‌ چاپی بکه‌یین و نه‌و بو‌شایی به‌ پر بکه‌ینه‌وه‌و وه‌کو جاری جارن « نووسهری کورد » به‌ ئیوه‌ی به‌ریز بگات و له‌ خزمه‌ت کردنی ووشه‌ی کوردی ره‌سه‌ن به‌شدار بگات . به‌ تایبه‌تی له‌م کاته‌دا که ولاته‌که‌مان له‌ سینه‌ری ناشتی و سه‌رکه‌وتندا نه‌ژی ، نه‌و سه‌رکه‌وتنه‌ مه‌زنه‌ی که به‌ هو‌ی رابه‌رایه‌تی سه‌روکی مه‌زن صدام حسین ، خوا بی‌پاریزی ، هاته‌ کایه‌وه .

• کوفاری « نووسهری کورد » کوفاری هه‌موو روشنبیرو نه‌دی‌ییکی کورده‌و با‌وه‌شی بو هه‌موو وشه‌یه‌کی پا‌کو ره‌سه‌ن نه‌کاته‌وه‌و چا‌وه‌پروانی نه‌وه‌یه‌ که نووسهرانی کورد به‌گشتی به‌شدار ئیدا بکه‌ن و به‌ هی‌ خو‌یان بزانی .

• ده‌سته‌ی نووسهران بریاریان دوا که به‌ بو‌نه‌ی ده‌یه‌م می‌هره‌جانی مه‌ریه‌د ژماره‌یه‌کی تایبه‌تی به‌ زمانی عه‌ره‌بی به‌ چاپ بکه‌یین . جا له‌ به‌ر نه‌وه‌ دا‌واله‌ گشت نه‌و نه‌دی‌بانه‌ نه‌که‌ین که توانای نووسینی عه‌ره‌بی‌یان هه‌یه‌ به‌ زوترین کات به‌ره‌ممان بو‌ بنه‌ین بو نه‌وه‌ی بتوانین نه‌و ژماره‌یه‌ به‌ریک‌و پیک به‌ چاپ بکه‌یین .
ئیت‌ر له‌ کو‌تایی‌دا هی‌وادارین که بتوانین له‌م کاره‌دا سه‌رکه‌وتوبین و دی‌سانه‌وه دا‌وای لی‌یوردن نه‌که‌ین .

ده‌سته‌ی نووسهران

شجر

وینیت رومانہ کا نی

نافع ٹاکرہ یی

(۱)

د باغہ کی فہرک و بی وینہ دا
رہنگیت جوان
دگل شالیا
لہ بہرہ وشنا بایی شہ مائی دا
شہر دکر.....!
بایی پکڑ... دگل سیلافا
دونیا خوش دکر
لی پا گہ لو.....
تہ فان ہمیا... ہشیا من تہنگر
ترپیت دلی راوہستان
تایی توندکر..
من گازی کر.. من ہوارکر
تہری دونیا بو یا تہنگہ...؟
تہف بہارہ بو یا لہنگہ...؟

بهاری گۆت !
 : ئه ی ساتوری دۆل و چیا
 ته دیتینه جیهنت جوان
 ئاغا خوشا قان کانی یا
 ئه ری هه نه ل من و باغی
 جوانترو دل هه که رتر ... ؟ !
 من گۆت : به ئی ... !!
 گۆتی : کیفه ... ؟ !
 من گۆت : بهار ... وه لاتی من
 من گۆت : بهار ... وه لاتی من .

(۲)

د سهیرانه کا خوشا که فن
 ل ئاف هوری ... د ده ریادا
 د گهل پیلادو ...
 دهنگی تهیرا
 به ریشکیت ئافی من د دیتن

بی هه لدفن ... !
 چه ند من چه زکر ...
 به ریشکه کا کوچر بگرم
 ئی پا ... نه کرا ...
 ل بلندیی ... گرنژی و گۆت :
 : - ها هو ... ها هو ...
 چه وا نه تو دی من گری ... ؟ !
 : - تول کیفه یی و دی کیفه چی ؟
 : - ئه ز ریفینکم ... دی هه لفرم
 دی کو م فه بیم ... دی بمه عه فر
 دی بarme سه ر گۆندی ته .. ل بنیا چیا ی
 دی نیرگزا ل ویری ئاقده م
 ئه ویت ل هیقیا من و ته نه ...
 دا ب دیاری ... بده من هه قالا

ل روژا خوشی
ل روژا ده هول و زورنا
ل روژا سه رکه تنی.

(۳)

ل دهمی ئە زارو بووم
بابی من دگوت :-
هەر کەسێ کلکا حاجیلەکی
د ناف چاقیت خو وەرینیت
چو جارا چاقیت وی کول نابن ... !!
ئە ز مە زنبووم

د نوژداریی دا ... بێ کە ههشتم
نە وە سابوو .... نە وە ساشە
ئێ یا ئە و حاجیلە من د دیتن
ل روژیت شەری
هە می تەیرا هیلین هیلان
حاجیلە ب تنی هوشیار مابوو
د گوتە هە قالیت تە نکا :-
ها ئە فە نە ... !!

ئە گەر دوژمن نێزیک بیا

(۴)

دار بە روویە ک هاتە خواری
بو سەر کانیی ... لەشی خو ب شووت ..
بە فرا چیا هەوار کری :-
:- ما بەس نی یە .... ب بارانی تو خو د شوی ؟
ب نێرکزا
ب بهاری خو خە ملینیی ... ؟ !

خوینا دلای پی مه زن د بی...؟!
- نه خیر... نه خیر...!!!
دار به ری کۆت:
د کانی ی دا...

ل بهر پیسی ی... ئەز خو ناشوم...!
ئەف کە هنی به... هە قالا منە
د بن ره هیت مندا دە درجیت
ئەو ریفینگی قان دە مانە...

دی چیت... دی چیت... بو سە فەری
بو سەردانا... دارا پیروز
ئەوی دارا به ژن بلند
ئەو یا خورما شیرین دەت
ل بهر وی هندی... ئەز هاتمه دەف...
دا سلافا...

دگەل پارچه کا ئە فی دی
ب دیاری دگەل ب هنیرم
ب دیاری دگەل ب هنیرم.

(۵)

ل وی دەمی ئەز زارو بووم
من وه دزانی:
کو گۆندی من... دایکا هە می گۆندایه...!
ئەو باژەری ل نیزیکی مه

هەر هە می... هە می ئەف دونیایه...!
ئەو چیا یی ل ره خ گۆندی مه
ل سەرقی عەدری... بلندترین چیا یه...!
خیفی بیستانی مه
چاکترین فیقی ی قان عەردایه...!

بابي من ژی هيرقه ئی زه مانايه .... !
 دهیکا من ژی .... ل هه می تشتی ... ئەو زانايه ... !!
 ئیا ئەقرو ... ئەز د بینم ... !
 جغزا بیرا من ...
 ل وی ده می ... چه ندا ته نگو بی ئاقلیه ... !!
 نه گوندی من دایکا هه می گوندایه و
 نه بابی من هيرقه ئی زه مانايه
 خاتر خاستنا من ئەقرو که ...
 که لو ب زانه ل هه ر دوو کایه
 عه درئ مه ژی ... عه ردئ مه زن
 ده رچوو ... نوکه ری روژی به
 روژو نوکه ریت خو
 د ده ریایه کا مه زندا ... مه له قانیا دکهن
 نزا هه می پیکه ... ل جغزا کی نه
 ئەری کی به ... دئی خه مدار ... پر زانین که ت ..... !! ؟ !

(٦)

قه له می من خو بر تی نه ما
 هوزانه ک هات
 ده ماریت من پر ئاگر بوون
 کو رکیت دلی ...
 ل ئاقله کا تال ..... ل من ته ژی بوون
 ئەز قه له رژیم
 هه می چرکیت هی زه مانه ی ...
حسین ئەحمەد جاف
 د گو هیت مندا ته قین ... !

شوف و زه فی د چاقیت مندا ئەرزین .
 سه ر زقری ...
 که لو ... چبکه م ...
 کی دئی هاری فی دله ی که ت ..... !! ؟ !

ب هيمنى... وهك فريشتا
دهمارا خوينى... نيزيك بووځه...!
قهله مې من... ب خوينى ئاځدا...
ل وى دهمى:-

جوانترين هوزان من نفيسى
ئهو هوزانا بو ولآتى من نفيسى.

(۷)

د ناف ئودا نفستنا من
وينه يه كى گوندى مه...
ل سهر ديوارى داقزايه

مالا مه... تېرا دياره...
ئهو دار تويا ل بهر مالا مه
ئهو ياريت زاروكى يا مه...
ل پېش تېپه رين

من و هه قالا توى ژى خارين
نهو...!!
هر دهمى ته ماشا دكه م
ديوارد بژكيت و...
د پشت وانرا
تارمايى... دوو دره ختا
وهك دوو يارا د تيك ئالاندى..
ئەز د بينم

دار بهر يه كه دار خورمه كن
ل بهرام بهر همى باروفا رادوستن
ئهو باروځيت ژيانى د بهن
به ئى چه وا...
ئهو هر دوو دار... د چقايينه... د هئى ئاخى دا
چو باروځه... نه شين بيهن
چو باروځه... نه شين بيهن.

دوو دلویه

۱- خه ونی شاعیر

پیشکەشه به : ئەلف میمنکی تر

خه و ده بینم .. خه وی که سکو سوورو سپی
له کهل پیلوی هه موو جیهاندا دوزمن بی
بو ئه وهی تو هه ر بو من بی

خه و ده بینم چی شاعیره ناگر بهر بی
له قه له مو په ره و شیعر ی
هه ر بو ئه وهی کاتی هه زت له شیعر بی
بی ی گو ی له شیعر ی من بگری

خه و ده بینم .. وشه کلن دین
ده بن به کو مه ئی منل
له مینای په نجه ره که تدا
به ره نگی خوین
دروست ده که ن خو ریکی ئال
ئا ئه و خو ره دنی منه هه موو که ردوون به تیشکیکی
عه شقی ئه و روشنه !....

٢- کوچی سنه و بهر

که باسی ماچی تو ده که م
چی هه نکوینه ده بی به ته م
● ● ●

که باسی پرچی تو ده که م
هه تلو تیشکی خوی لوول ده کاو
به جیده هیل زووره که م
● ● ●

که باسی بالاشت ده که م
چی عه ره رو سنه و به ره
زیز ده بن و یه که له دوا ی یه که
به جیده هیل باخچه که م

گلپه‌ی زریان

محمد امین پینجوینی

شهرمه زاره ووشه
کاتی له زار دیته ده‌ری !
خولیاپه بو هونه‌رمه‌ندی
که زه‌ینی به‌یی پی‌به‌ری !

× × ×

شعیر نه‌گری ، به‌فر نه‌گری
نه‌ستیره ، په‌لکه‌زیرینه
هه‌ورو روبار و هه‌رد نه‌گری
شهرم نه‌کا مروف کاتی
نه‌نوو سی یا .... نه‌ئی ... نه‌گری
نه‌که‌ر زه‌رده‌خه‌نم
هاته‌سه‌ر لیو به‌ناچاری
درویه .
هه‌نلوم قولپ نه‌دا له‌خوین

له ناخما چي هه يه نه گري
 هه ست و هوشو ئاره زوم بوو به قه قنه س !.....
 نه وانيش دوزمني «خو» !
 يه ك به يه ك نه گري
 نه ..... نه نه رز نه دوي
 نه ئاسمان قاپي والايه
 چ ... چ گوره و شاري سووتانه !
 هه تا به روه دگار ، نه فسي سروشت نه گري !
 نيه پووشي هه تا دهستي بو كه لا كه م
 له سه ر نه م زه ويه بي په روا
 له گو مي خوينما خنكام
 × × ×

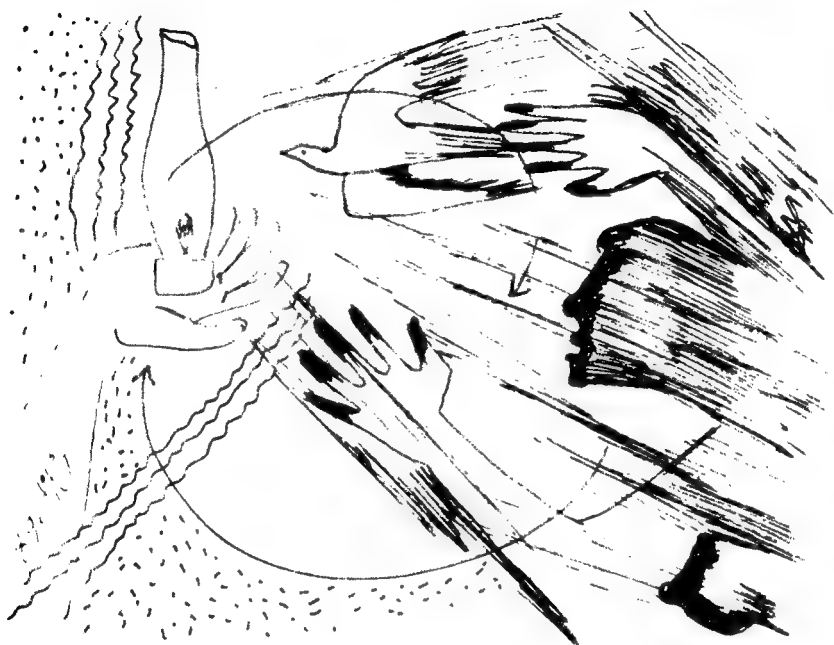
هه چي كاويژه وهك حوشت
 هه مووم هيناوه جوو !
 دادى نه بوو .
 هاوار
 كه بپرو زيرو نه وته ... داخ
 به تيشكي كل نه كا
 وشك و ته پ نه گري
 په نام برده ته بهر ئيسقاني خوم
 نه يخوم
 هه تا (خود) بيته بوون و بهر ..... !
 كي بو كي نه گري !
 (وهى) و (مهولهوى) و گوران له ناو گورا
 هه تا (تاهير) و (ئهمه ديش) نه گري ...

سه عدوللا په روش
۱۹۸۹

کۆچی چرا نه زه لیه کان

چراکانی نه وشه وه گلکوتامیزه
زریان که فی لی کرد بوون !
« سیرا » یش نابیناوبی چه تر
به لام نه لین که ریده یی قه دهریه تی

« نه پوم هر چه نده نه شزانم کوختی نیه
دهرکا بو قهرمی ره شه با بکاته وه
نه وسه سه ریکم شک نه برد
نه ویش ئیستا خه نجهر سه مای تیانه کا
نا خوانه کا ، -
خه و برده یه

وائە زانى لە وىساو ھەر بەرپۆدە
 كەچى سىحرى خەوينكى قوول... لەو خەوانەى بۆنى گۆرستانيان ئىدى
 وەگ پەگى پىرە دارىكى بەدەست وەيشومەو مەندوو
 يەك بە بالاي بەخاكەو دى نووساندبوو
 ھائەو تا... پە بەگەرو.. لەژىر تەورى گيانە لاو
 بەدەم وپنەو ئە ئى:-
 - نامرم كراسى ئەزەلم لە بەژنى دا
 نامرم چرام لە ژوور سەرى ھە لايساو .
 ناحەق نىو خەو ئەبىنى
 ساتى بە ھەلەكانەو دى كۆنە گۆرە دىرسالەكەو
 ساتىكى دى بە لە سەفەر گەرانەو دى شاقەرەجە كۆچەرەكەى
 لە خەونى دا:

ئەو رووت لە بەر ئاوينەيىكى رۆح نوما
 نوپژ ئەكا
 بەفريش تال تال قزى خاوى سەر شان و گەردن و سىنە شوشەيى يەكەى
 رەنگ رىژ ئەكا..
 خەونەو خەونىش گەراى دەيان زام دائەنى
 تا برىنى سارپژ ئەكا
 نانپىنايە
 ئە ئى سىناھى مۆمىكى تەم ئى نىشتو بەدى ئەكەم
 ئەویش لە دوور
 دوور وەك خۆزگەى ئەو خەوانەى
 شەو ميانى ئەندىشەن و
 سپىدانىش ئەپۆنەو پىشت سەرابىكى بى سنوور
 - شەوانى ئەم دەرە خوشە
 حەز چاوى تيا ئەتروكىنى
 بەخىلى ئەبەم بەو دلەى لە خەلەوتى ئەم مەزارە پىرۆزەشا
 نەينى رۆح نەدركىنى .
 وائە زانى بە ھاندانى ئەو شوخى يەى ھايىز تىنى ھىناوە بوى

داری بریا وه به ردینی و نه گاته وه به سامانی منالیه تی جارانی خوی
 مومه و بیهوده نه سووتی
 به لکو به م سووتانه ته می تاریکی بره ویته وه
 وهك نه زانی ته نها هر به فری ته مه نه
 نه وه ی له ژیر بی ناگرا نه تویته وه

* * *

گر زاده یه
 ناوسه ری بی مه لگرتوه

- « نا.. قه قه سم له به هه شتی نه فسانه وه
 ریم به م دوزه خه که وتوو ». .
 بهیتا بهیتا ترس تینی بو نه میتا
 - « درونیه.. نه م خاکه بی شو مار رو حی به گیانه لا ناساندوه
 بی شو ماریش په رنده ی عیشقی سه رکیشی خستوته تو پ
 ته نیا به و پوچه پیروزه نه ویراوه
 که ئلو زه فوری پی ناباو
 ناگر دهستی ئی شور دوه » .

خه و تا نه هات قولتر به خاکدا روی نه برد
 توند تر گیانی نه نوسانده نه و پیده شته ی
 وه رزیک گولی بی نه به خشی وه رزیک نه فرینی ئی نه کرد

- « نامرم مردنم بونیوه نه تدوزمه وه
 بیریم به چاوی تولازی بو ت نه که پیم
 تولازیشیم، له و دیو قولله ی قافیشا بیت به شویتنا دیم » .

له خه ونیدا پو بی پیری چرا به دهست
 ده سرازه یان بولاندکی ساواییکی تازه له دایک بوو نه بهست

به دهم سۆزی لای لایه وه :- بنوو تاتیر خه و نه بینى

بنوو ته نیا به بالی سیمرخى خه و نه

دونیاى خۆزگه ت بهی ته ی نه کرى و

دهست ته گا به گه نجینه ی هه موو که و نه

بنوو نووستن نه تبا به ره و نه و دنیا یه ی

سروش ت ناوی ناوه مردن !

بنوو ته نیا به نووستنى یه کجاره کى

لیمشتى برینه کانت دانه سه کنى و

زانه کانت له بهرده وام کولانه وه رزگار نه بن

- « تاوانه کویراییم دابیت

بوختانه من کویراییم دانه هاتوو

له هه ر ته مه نیکا بیت و له هه ر کویش دا گوزهر بکهیت نه تناسمه وه

ها نه وه تای جارى له دار نه رخه وانداو

جاریکی دى له سولینى وه نه وشه دا خو نه نوینى

نا.. خه یاله و فریویى بیناییم نه دا

لیت نه ترسم ترسیش که و ئى مهرگى له خو ی وه پینچاوه

ترس، هه لمى گورستانی ئى هه لئه ستى

گورستانیش کللی ده رگای نه زه ئى شار دوته وه و

ملیونه ها زینده گیشى چه شارداوه ، -

ترس.. گومان.. پیری.. مردن

به دمه ستانه قوم له دواى قوم

دوا باده ی جواناویان بهی نه نوشى

- « مردوم.. نه مردوم... نازانم

به لام بهر گویم، بهر بیناییم بریتیه له یه ک پارچه فه راموشى

نا.. خاموشى ،...!

گیانه وهریډ دویکلی

دیتن

که لک حارا

هه کو کړي څه رېښیا ته

به ر دیتن ریلې هزرا من

نه زنجیرید به ندا شه فی من رادگرن،

نو نه دریا شینا چافید

که فنه، که فنه ده زکرا من

مینا دایکا کورکین به ر دد جه لو چه ما

هه لدکولم کلکه نا خه ما

که لو تکید سنورا دسوزم

دکه هید باژیرو گوندا

دقوتم، دقوتم

هه می کولانا شه دکهم

بیر هاتنید خو دقه روزم

نه ز خویکا خو

ژ ریو بارا

ل درې مزگه فتا ستینم

دله ونیدیډ قهره چا وهر دکهم

داسه ح که نه

خویچ و خه تید ناف دهستی من

کا دموری را ته نابینم

نه ز هه ست دکهم

کو دې من

ژ شینا خوی قهرهستی

له شکه ره کي ره شاتیی

هیره شا دئینیت هزرا من

دکه ساتیامن دا دبیت خافی،

دبیت سستی

محسن قوچان

ئەز ھزر دكەم

ئاھ قى كافي

ل درەكى

كاكىژ تيرا نيچيرقانا تو ئىخستى ؟

ل كى درى بويه راستى

بكيژ خاچى قە ھاتىە خاچدان

ھە لاويستى

باش تە دبىنم يا نيزيك

مينا پشيكە كا كە ھى

ژ ترسا سرى،

مەلانا بېدا دىي

خو داىە ئىك

دچاقيد من دا يا نفستى

خې ئىقاريا

روژ گدە كا چاقلدەرە

من دسىلمىنىت

پشتى روژەك دوپرو درىژا گە قزكى

سەرى خو ژسىنگى من قە دكەت

خو ژناف دەستيد من دەھلىنىت

ھەرو دبىنم

ئەوى دىمى سوراق كرى

كراسە تەك ل بەرە خو دنىسنىت

نە ئەز دزانم

ل كيژ كەرخى دبىت پەيادە

نەل كويراتيا بەھرە شەقا

ل سەر بالگە ھى كى دبىت مېھقان

ل سەر سىنگى لىس دىمىنىت

* * *

روز

هه می شه فا نه ز جاره کی ددهم دی خو
 روژا پاشتر
 دهست و پیا ئی گریدهم
 سهر برها ئی بتراشم
 ته نیی تیده م
 به رو پشت ل کهره کی سیارکم
 ل کولانید باژی ری بگیری و هه وارکه م
 وهرنه روژی .. چاقلده ره
 هه می شه فا دپاخلید بیانی دا دقیت
 قه بجهت کهره

ئی ب من نینه
 دگهل سپیدی
 ئه وی دیمی زهرو وهستیای
 نه ز دئالیسم
 دبیزمی: روژی
 تو یا جوانی
 شه فید تاری ل دهر نه مینه
 خه لکید واری من عاشقن
 نه نید وان بسجدا قه رزین
 ل هیفید دزگریید خو
 ده زگرید وان
 سه رکه تن و رونا هی نه
 عاقل روژی
 گو تکوته کا مشه یا هه ی
 نژده یبید که تین که لیا
 ده ل نکید نازدارا دگرن
 دبه نه شه فا ... دبه نه چیا
 تو نابینی
 ل کولانید مه ل سهر بانید مه
 سهر مژویلانکید چاقلیدمه

خړ چه پهرن
 چه تا په یقید مه شه رکه رن
 چا یقید دایکید مه تابینه

○

هه می ئاهید سهر فی ئاخې
 دبن دجوړک، دساقا، دساقا
 دگهل بزاقا رونا هی یی
 مه زن دبن
 له شه رکه ها وهرارا خو
 ل ژیر تاجی بلندی یی
 دبن خو دکارید جانی خو

دبن زاقا

جاره کادی
 بهر هی ژوردانی دده نه ری
 بهر هف رویا نه چاری یی...
 بهر هف مرنئ
 هیدی رادکیشن پینگا
 ئی فیانا من و فی ئاخې
 هر ژ سهری یابوی مه زن
 ئو هه رو هه ریا بور دبیتن
 تیتا دندک هناری یه
 چه ند بېرن
 چه ند بسوژن
 یتر دریزو شور دبیتن
 هه می کافا
 دگهل پیلید سهر خوشیا نه فی عشقی
 یی ئالوزم
 د ترسم سو به هه
 فیانا هه

تشت

نه رډو نه سمانا بگريتن
بانځي جهي ته كه چكي...

ته سه رباري

دفرهه يا سينگي من دا نه مينين

○

د بيژن نه ف زياره دهر يايه

هر كاله كي

پيلا

بره ننگه كي هار دكه ت

نه فروكه هو

سوبه ه كي دزانيت چ بايه ؟

بزي بو كالا تو تيدا

خوشي نه ده ب روزا نه خوشي

ماكي دنيا مه به زانده... بو كي مايه ؟

سهرې ل بهر خوشي يې و سري

نه ده بهر حنكا هه تافي كهرم و كوري

ده ستي خو ژ خړ ناها بشو

مايتي كرن ماكا نيشان و قه دايه

وه لي كه لو من بلوهره

هه چي كه سي

تيروژكا عشقا زيارې

هه ست و هزيډ وي نه رهقيت..

پيځه نه دوت

دلي وي نه بيتن قوناغ

كاروانې فيانا ناخي

حه زكرن و شيانيد مروفا

ل وي قوناغي بين قه نه دوت

ل په ي به ژنا روزمكا نوي

ياخيبون

سوبه هـ بیتن
 خوه و خوبنی تیکههل نه کهت
 هزرا بجویکا ئاف نه دت
 گهر مافی وی تیت که رافتن
 نه ئه رنیت
 چ یاخیبون لبا روی نه دت
 ل دهری کوینا پیره کهو ..... عه بایه

دویکیل

هه ی هو زه مان
 ته سه رو بن چ تیکوهر بون و
 چ ئاههک وهک خو نه مان
 دویکیل ... دویکیل
 یابه ربویه سه رو چاقتید باژی ری من
 لیدکه ته هیل
 مه مکید ژیا ری هه فشین
 سه رید باژی ری مان سته ور
 دویکیله یا بویه ئاغاو
 به ختی گهور
 تو دبئی که سهک خو بکه ته با
 سینکی دویکیلی بژه نیت
 خو بکه ته داس
 خوبکه ت بفر
 رهیت دویکیلی بره نیت
 تو که س نینه !!
 ئه ز ترانم ئه فی خه لکی
 گیانی وان ژ دویکیلی یه
 یان دایکید وان
 ژ بجویکاتی
 ب سه رو چاقتا هه (.....)

« کهریم دهشتی »

۱۹۸۴

بیابان

خەم بە سەر خاڤ و خۆلە وە
تەم بە سەر وەردی مس ئاسای نیو بیابانی چۆلە وە
تەنھا تاقە مەلیکی دوور بە سەر خۆینمە وە دەخوینی
میواندارە ئەزیزە کەم کەوانە ی راوی خەمی خۆت
لە دەنوکت بترازینە و بە دیاری بو من جی بیلە
ئەوا گەرما ی دۆزەخ کە لێی لە گوشتی من گەرکردووە
نیلە ی ئاگر برینی من دەلستە وە
زۆر لە میژە خوڕە ی چیا لە نیو دنی من مردووە
مەلی گیانم باشو کە پیکە لە کەرەنە کە هەلەدە کروز ی
تەم و توانی هەورە تریشقە هەوا ی تازە نەمانی میری زمانم بو دینی
هەنە وە ک من دوا قەفتە ی شەمشیری گیانیان گرتو تە دەست
دلێان هەنجن هەنجن دەبی
هەنە وە ک من لە خاچی بالۆرە درا و ن
جگەر لە تلو کون کون دەبی
بە سەر لی ئەم بیابانە دەتلیمە وە
نە سینیە ری بەدی دەکە ی نە پەنایی دیارە بو سینیەر

وه پسی ئەم بیابانه هونراوه ییکی مه زنه له لم چهو هه لکیشراوه
 له پسدانی ئاگراوی توژو بادا له دایکه بی
 له گه رای ژیر گه رمای ناو زیخو چهوه وه رومه تی پانی ئال ده بی
 له گه ل ئازارو شکانه وهی دهر ونم به رد ده جمی و چیا ده هه ژئ
 با بو دارستان و جهنگه ئی ده لیته وه
 سه راب بو زه وی ئاگری ده گپ ته وه
 من ده بمه سوار یکی نیو توژی غور به ت و ژانی ته ستور
 ئو دیسو س ئاسا ده گه پیمه وه نه وشاره ی هیچ که سی نامناسیته وه
 نه وه نه بی مه زنترم له وسوارانه ی کللی خوادایان پی یه و
 داستانی دوزه خ بو خه لک ده که نه په یینی چیا یی
 له ئاستانه ی میژودا به سه ر به رترین په یژه ده وه ستم
 وه کو شه خته گریانی قول و بیده نگه هه لده به ستم
 ده بوا یه من لهو بیابانه ئاواره بم.
 ئە ی لمی پانتایی میژو، ئە ی سه ره وه ی فرمی سکی چاو
 چی دوزه خ و خه فته هه یه بو من په نجه ره ییکه له ناو
 چاوی مرواری نهو ماسیه ی تیا ده بی بم
 که جوانتره له ته مه نی هه زار ساله و له به ژنی دریژی خوشی
 لهو ده سته ی له ژیر ته نوری بور ده گی دا بال ده که وی
 لهو هه تا وه ی له پاش بارانیکی توړه
 وه کو کور په ییکی ساوا له دایکه بی و دهر ده که وی
 بیابانه هه می شه بیابان،
 بو من خاشیونی ئیسقانه، په نجه ره ییکه ده روا نیته دوزه خه وه
 ریگایه کی داخراوه، نه لقه ییکی مه رگلو یژه
 وه کو نه کته ییکی گهرم ده وری بیده وری ده گپم
 وه کو نهو سه ره مه زنه ی به سه ر کتیه وه به ندن
 وه کو نهو سواره مه ستانه ی
 ساتی مردون... ساتی خه یامیکی ره ندن.
 هه موو شتی له م له دا روو ده چیت و ده تویته وه
 ته نها لولاقی ته قه لای دلم نه بی
 له ژیر چه وه وه لیده داو داده خور پی
 گه وره ترین بروسکه و هه وره تریشقه ی ئەم دونیا یه
 ده بیته کوتری ترسو له سه ر شانم هه لده کورمی

که ناره کان ته ی ده که م هه موی هه که ناری زیخه و به ردی داغه
که بیابان له باتی پشی که رم هه لیا نده مژی
دراکولایه به بی و هستان و دوو دئی نزم ترین شه پوئی ئەم له
به رزترین تروپکی خوینم ده مژی،
ئه مهنسورانه وهی ژیلنه یابه مردن له خاچ دانه

که ناچه یی دیارنیه به سهر سهر مه وه بسور ی و
ئایه تی شیعره کانی من له بهر بکاو بکه پیتته وه لیواران
هه زارنیکش دیار نیه قه لای ماندوو بوونم بباو
بیکا به مه قسه له ی برسیه تی ئیواران..
ئه مانه هه موی ئاکری رقی منه، شکایه تی خوینمه
شکایه تی دلنیا یی و ئومید مه.

من ئە ی سهرابی سهرانسهری ئەم زه مینه
دلنیا م له هاتنی خۆم... دلنیا م ناپه پیتته وه
دلنیا م له وهی که تازه لولاقی من بو له شم ناگه پیتته وه
روخساری ئاویم هه نسکی ئومید ده به خشیتته فه زای یه کجار به رینته وه
دهنگی هه نا سه م مژده یه بو ئە و بیده نگیه ی له دهرونی خۆت شار دوتته وه
جولانه و مژده ستیکه بو ته کان دانت
خه ونیکه بو ئە و خه وهی که هه زار سانه هه لده کئی و ناره ویتته وه
توش ئە ی گیانه سهرکش و ته مه چره که ی سهرشانم
که ردونمان پیکه وه به نده و به لام و ویستمان زیندوه
سیرغی - خوری ته ورپزه -

به سهر شان و ملی مه ولانای دلنا هه لاتوه
خۆم ناده مه ده ست تا عونی بیده نگی و په تای دوو دئی
خوینم هه ر ده بی به مه ی چاو سوور بکا له گریان
باسی ته ختی میرایه تی گیانم بکا به سهر خۆی بیابانا.
هاکا هه مووشتی سه نگی خۆی له ده ست بداو ئاگر به رینته ره نکه کان
به فرورد ورد پڕوشه بداو من بېمه چه قی سه نکه کان
نیرگیله ی گیان ببلقینم، بیکه م به مۆرفینی دلّه ئازاره که م
قه لنه ی خوینی خۆم بکیشم، خه ونی نیو سهری هیلاکم داگیر سینم
پنکی چاوم بخۆمه وه
ئه وساده چه دوا سنوری مه له کوتی ئە و فه زایه

چ شتی له سهرکیښی نه وسه رده مه بهر زتره
چ شتی له بینایی نیستای ته مه نم ساف تره
نه سبی سبی نه و نه شقه ی من .. پروانه
چو ته سهر کام که پکه شاخی بهرزی میژوو
وهکو نه و ناسکه که سکه ی له نیو ره وزیکی سهوزا
هه لیده نه ناو سه حرایي
گورانی بو بیجوه کانی خنی بچریت و
شیت بی له هه سرهت چیا بی
شمشیری دهستم ده بیني چو ته ملی کام نه هه نگی ده مامگ دراو
هه لوی دلت نه بینوه له کام دوندی مه زنی خوی مه لاس داوه
بیابانه .. هه میشه بیابان
له من نیچیر له ویش راوه !

هه موو شتی چاوه روانی مه له دهکا له دهواری رایه کانم
من دوو بالم
نیوه ی دلم بنیات و نه شق و نه وین و سه رخوشیه
نیوه که ی ترم رمان و نازاوه و خه هت نوشیه
له ناو شهوی بیابانا له که لثم که ردونه تاله
هه موو شتی له بوونی من نارازیه
بالیه ی شیتانه یه و تروسکه ی شه مشیر بازیه

من دوو بالم
بالنیم له شی ناسکی بهر مانکه شهوی کچنکه شه هوهت دلی ئی سه ندوه
بالیکیشم کافوری بیابانکی شه هوهت کوژه
نه خسه ی فرینی یه کجاری له ریشی خوی هه لکه ندوه
نه ی بازرقه ی دهرونی من تو دامرکانت بو نیه .
کی ده زانی من له کام تروسکه ی نازارا له ناوده چم
له کوی ی مهرزی بهر که گرتن له دایکه بم ؟
چون له پویه ی چیا ی شیتیم وه خوار که وتم ؟
نه وکاتانه ی هه موو پو لیه ی که شی برین داده مرکین
ده بنه خو له میشی بهر بیت
لی بیابان ده تو یته وه و گیابه ند دهری
منیش ده که وه نیو چه قی ملیونه ها نار هزوی شیت

خه نجه ری لولاقم له کالانی ئەم بیابانه دەر دەر کیشم
 به ناو پانتایی راده کشیم په نجه ری بوون ده خه مه سه ر گاز ره ری پشت
 سهیری خه ونه کانم ده کهم دلم ده گری و ده تویته وه
 وه کو سموره زیته کان به به رچاوم راده بورن، توزی خۆم له بیر ده کهم
 له م دونیایه که تاوانی وه کو به له میکی پیروژ به به رچاوان ده خولیته وه
 ئەوسا کێ ده زانی که من له نیو بیابانا ته نهام و
 له ته نهایی ده به شای غه ریب و نادیاره کان
 شه مشیر ده کهم وه پرسی به له به رجه سته ی خۆمی ده دهم
 ته خته کهم برینی له شهو، تاجه کهم سه رکیشی گیانه ده بریقینه وه
 تاوانکاریش ئەو مه سیحه روح پاکه به له تابوت دهریده هینم

له خاچ و میخکۆبی شهوانی پر نوپی خۆمی ده دهم
 ئەی خوای ئەم بیابانه چۆله که چۆلتیه له کۆرستان
 که چۆلتیه له ساتی دواي ده ست لیکبه ردان
 که رمتره له مه ودای نیوان دوسینه ی ئەوینداران
 سارد تره له ژه هری قسه که ده پزیته ناو دره ختی به هره داران
 له مارشی پرسه و ته رم ده چی
 ده با هه رچی مه رگو چه م و پو باره به به له تینویه تیت که م بکه ن
 لم به ندی به ر پی ی ته مه نی چۆلم بسمن
 ئینستاکه سه رم تو پیکه له مهیدانی مه رگ و سه رکیشی ده خولیته وه
 برو میتۆس منم، به لام ناگرم نه دزیوه

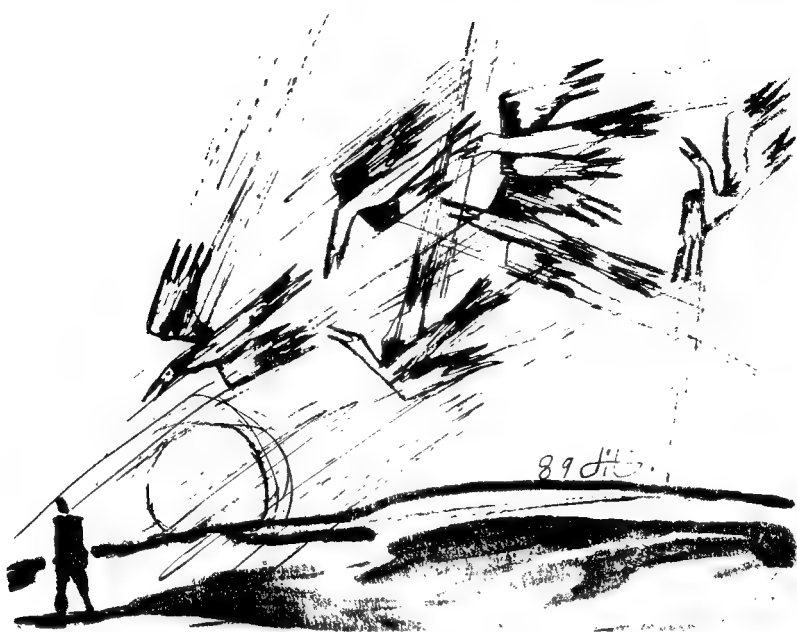
بیابانیش ئەو دره نده به که دای تیزو که رده لول
 له هه ست و سینه م گیر ده کلو خوینم ده خواو ده خواته وه
 که رما وه ک کړوسکی ده ریایی دهیشواته وه
 من قه ره چی چۆل نشینی ئەم هه وارم جوانترین گۆرانی و بالۆره ی خۆم ده بینژ
 جوانترین شیعی خۆم له گۆپی خه فه تی میژو ده نیزم
 بلسی مردنی خۆم ده کهم بو زیندوویم
 هه موو شتی له م بیابانه کۆله سه که
 له قاوغی نیو کبی دا له خاچ دراوه
 من و به ردو خک و خۆل و کرمی ناو خۆل
 به ک یاسا هه مانده پیچی

دیلین به دهستی مه‌داری یه‌گد گردیله‌ویه‌ك مولكیول
 منو شیعو مه‌زنی و شاو هه‌زارو دوّم
 من‌وخوّم، هه‌ربه‌ته‌ن‌ها یه‌ك یاسا ده‌مانخاته ده‌می خنكان
 ده‌مانخاته ناو مه‌له‌وانی قو‌پو‌چو‌م
 ده‌ب‌قی‌ژینه‌ ئه‌ی ویژدانی مه‌لاوی ئاره‌زوی پا‌كان
 ئه‌م بیابانه له‌ زمانی هیچمان نا‌كا

ئه‌م بیابانه شه‌وی در‌ی‌ژی ژیا‌نه !
 له‌ پانتایی ئه‌م بیابانه ترس‌بارده‌ا وه‌ستاوم
 وه‌كو ئه‌وه‌ی كه‌ بیه‌وی به‌رله‌ با‌ب‌گری، گو‌ی بو‌گوزانی خنكان را‌دی‌ری
 یا به‌ له‌م‌ی‌ك ره‌نگ ب‌كا كه‌ ن‌غرو ده‌بی
 قسه‌ له‌ده‌م سه‌ره‌مه‌رگی هه‌زار‌ی‌كا بقوز‌ته‌وه
 یا له‌هه‌وا‌دا باز بداو له‌ چه‌قی ئاسمان بو‌ه‌ستی

له‌ تاو هاو‌ده‌می با‌ل ب‌گری
 وه‌كو ئه‌وه‌ی عاشقی رو‌ژ‌بی شه‌وب‌مری
 ئاو‌ه‌مان له‌ ناو‌لم‌دا پ‌یر بو‌ویم و ته‌مه‌ن‌به‌سه‌ر ده‌چی.
 له‌ پانتایی ئه‌م بیابانه ترس‌بارده‌ا وه‌ستاوم
 لی‌وه‌كانم گیای تین‌ویه تیان ئی‌رواوه
 چاو‌م ئاو‌ه‌دانی مه‌ر‌گ‌باری ئی‌ن‌یشه‌وه
 پ‌ی‌یه‌ كانم موی شه‌كه‌تیان ئی‌ها‌ت‌وه، چو‌ئی هه‌ستم ده‌س‌پ‌ته‌وه
 ئاو‌ه‌مان ده‌كه‌پ‌یمه‌وه پس‌دانی ئه‌م سه‌روشته مالی‌خو‌لی‌ایه
 ئه‌و سه‌روشته‌ی منی زو‌ر به‌ سه‌ختی ه‌یناو
 به‌لام زو‌ر سو‌كو هه‌ر‌زانم ده‌كه‌پ‌ته‌وه.
 ده‌كه‌پ‌یمه‌وه یه‌كه‌م زی‌ره‌ی له‌ دا‌ی‌ك بو‌ون.
 وه‌كو ئه‌و سا‌قه‌یه‌م ئی‌دی كه‌ تازه به‌‌پو‌ده‌بی
 به‌رتیری ته‌مه‌ن ده‌كه‌وی بو‌خه‌ره‌ندی بی‌سه‌روش‌ون.
 ئه‌ی سه‌رابی بیابانی مه‌ر‌گ ئه‌ی چه‌وی داغ
 ئاسو‌ی ئه‌م ئی‌واره ب‌گه‌وه مه‌ه‌یله‌ چیت‌ر ئاو‌ابی
 با‌ه‌ر له‌شت خو‌یناو‌ی بی

که زی ئەم خۆره تاوه راکیشه و با بێته وه
 مه له کان بانگ که وه باد و دوباره گۆرانی ته نهایی بچن
 من بیزارم له ئاوابوون .. بیزارم له روژ به سه رجوون
 بیزارم له هه زارچار مردن هه ر بو ساتی له دایک بوون
 گۆرانی له خوینی مندا هه لێهینچه
 ئەم که ونه سه ره و ژور کاته وه بو ترو پک
 شه فەقی له سه رم گیرکه تاریکایی ئەم زه مینه کور کاته وه
 دیوه زه می - راسکولینکوف - ی ناو دلم بێته سه ر چوگ
 له شم بوته دوو که رته وه
 که رتیکی کیلگه ی وهر داوی نیو ملی هاری بیابانه
 که رته که ی تریش هه ست و نه سه ته، خۆرو خه ونه
 سندو قی ڤرگ و خه فەتی که ونه
 من ئینستا نیوهم بیابانه
 نیوهم که ی ترم به گۆرانی و گو ئی لوئیس ئاوهم دانه
 من بالنده ی ئه فسانه ییم راستیم له نیو با لم ناوه
 من نه بو ونم هه یو ونم له دلم ناوه
 ئە ی (وانی) نیو ملی بیابان
 وهره با سی گیابه ندو ره زی سه و زو سورم بو بکه
 با سی جه نگه لم بو بکه ... که لای ئارامم رزیوه

من بېزارم له وسیمایه که وک مردوی هه لوه ریوه
 ئه ی بیابانی ئاوه دان به سه رابی شین
 تو له وهرسی چنراوی
 یا له داوی دریزی مهرگ ؟
 کی ده توانی له خوار که و تننا بگابه ناو سیره ی ئاسمان
 له سه رکه و تنیشا بگا به ناخی زهوی ؟
 کی ده توانی وک من نه رم بی به رد ئاسا
 ره قبی وهگ رومه تی منال و دل ئاسا
 چه زم ئیه بهر له مردن په ی به ماهیه تی خوم ببه م
 ویرای مه له جوانه کانی - عه تار - که وم
 پرسیار بو خاتو هو دهودی خوم ببه رم .
 ئای چه ند سه خته ، چه ند گرانه ژاله یه زه هری هه لایه
 بونی شهر و پر سه ی مهرگ شیعی ری ئدی .
 ئه سپی خوم تاو ده دم تاو ده دم
 چه ند بچه نیو ناخی ئه م زهویه خیاوه
 ئه وه نده مه ست ده بم
 تاتووشی سازنی هه ست ده بم
 من ده بی بگه مه ده ریایی
 ئاوازی خه می خوم بگه مه بارانی سه حرائی
 موری ئه و برینه م ده دم له قزی تو
 دهیده م له به ردی گهرم ، خاک و خول
 سه رابی ناو دونیای چول و هول
 له شی من دووله ته ، له تیکیان هه رشه وه و ماته می وسیبه ره
 مانگ گیران ، روژ گیران بو کاروان رینه ره
 له تیکیان هه ر روژه و ئاهه نگو هو نراوه
 باران و گوله که نمو کوستان و هه تاوه

---

* له کوریکي شیعی دا که له سلیمانی سازادرا ئه م شیعه خویندراوه ته وه

دلشاد عبدالله

باو باله کان

با سحر نی یه، ئیواری
سیوی نه که ییوه، نه دره وشاوه
ئهوهی ده بیا که لا که لا به مردوویی
دینه وه بهر ئه و مالانه ی هیشتا به یان له درگای نه داون
دینه وه که نارو که شتمان دوا ده خه ن
پنم وایه، ژن و پیاون
شه و روژ
ژیان و مردنیان تیکه ئی یه که بووه
له و لاشه وه، ته پله کان نووساون
رم ماندوو

وەرزه کان پټکه وه ده ژه نرین
 ئایا من خوا وه ندن ؟
 که می له ئاو ی و به و قه وزه دلته نگه وه
 له بن ئاسمانی ده بریسکینه وه
 زپړوی شه مسی بال هرزاو ، روخانه ی جی ماو
 سه رخوش و به رزو فراوان
 له و دیوی ئاوه کانه وه هو ز ماندو وه
 قوربانی له به رده کان دا گولاله ی شه رمون
 رهنکه کان ده پړپنه ناو یه کدی
 ئه وه ی هه یه داپو شراوه ، شین و داماو
 نه ون خاموشی کردو ون ، زه نگیان ده نگی نه ما
 له ش به ته و او ی گرفت -
 ده ست کورته و ئه و عه یبه م پی دانا پو شری
 که له شیر ده بینن

روژ کوله گوناحیکی زهرده
 خال له سهر روومه تان گزنگیان ده مکاتی
 رهنکن له که رمیان ده مرن
 ئاو ده روا ، هر ماسیه و ئه ستیره ی خه میکه رزاوه
 منال هر له بهر ئه و ترسه
 ده ئی سیون له سه به تان
 ده ئی خوشین
 به فره ، ریکه و ته بایه ، موسیقا له که لم
 بلندو نابینا ، شه پقه ی لاره له جوانیان
 ليو ته نک ، به کویری ده بینن
 هه ناری ژنان ده نکن ، له که رده نان ده ئی خوړن ئاوا ده بن
 ئاو هه لده ستی ، لیواو لیوین
 جوانی له خوی ده بینته وه و به خوړایی به ژنه کان وده نووسی
 ئه و له شه ئاو یکه نه مدیوه - ماسیه کان وایان ووت - ئه و رهنکه که میکه و بی ئاوا رزاوه

ماسی نیم
 نه و ئاوه ئاوايیه که سه رسام
 که رایه، ترس گرتوو
 نه و خوش ناووتری
 چوار فریشته به و بایه دین، به و ئاوه
 نان له پیشم داده نری! بیخوم
 نه ویش ته و او ده بی، نه یخوم
 جوانی جارانی نامینی
 له سبزو نوکته ی با ترساوم
 گوله کان له بنی بالوعان، له ناو حه وزه کان دا خنکاو
 نه به رزم نه نزم
 ئایا من خواوه ندم؟
 زیروی شه مسی نه و چه ند ساته کورته ی ماوه
 پیاله ی ژه هره و به ترسه وه و به تاسه وه ده رژی
 باله کان ئاسمانیان بلنده
 باله کان تواوه ن
 خریان که مه وه فرمیسن
 برژین، به یکه ری گریان و چی ترنا
 خه ونه و بی ئارامه: ددانم: داریکه کلوره
 گوژی پووچن غلوره بنه وه
 سموره ش پیتیکه نیکه ران
 بکه وی دوانه
 هه لقوزته وه میمنکی سامناکه و به مردن وه ده نووسی
 کویر نیم، زه ردو خه ییون میوه کان
 میوانم نزیکه
 هه ناسه مان که فی ئنیشته وه ئالوژی یه کترین
 مومیاو ماخولیا
 نه و ئاوانه ی ده گه نه روژئاوا
 گه شتیان به شه وی گرانه و که س نادوی

پیاوان در دوندگو سهرگهردان، سهرگهرداو که وتوو
 به په لهو به هه له داوان، ئەو ریگانه هه لده بژیرن که ری نی یه
 زرافو بی په یمان
 له په نجه رانرا هه لده کشین، کێژو بی ئاکام
 ژنان دین، ته و نیان تونده
 شمشالان له دۆزه خێوه ده ژده نرین
 خوله پوکیان نزایه، کوکو ئاماده
 گونجان و نه گونجانیان نی یه، ئەنجام و بی ئەنجام
 فرمیسکیان به ده نووکو به که سکی ژیا نی واهه لگرتوو
 با نه یخا
 هه و اش ماندوو بووه
 په نجه ناچنه وه پال یه کدی، په رش و بلاو
 ئەوه ی هه بوو رژاو ئەو مامزه ده ئی پایزه وه ریوه
 لهو ئالوزیه وه بهو وه خته رهنکه بزره
 گه شته که م بزره
 من نیم - بهو باله دزراوانه وه - لالم
 کاته کان هه روا به خو پایی نارون
 سووکن. بهو حالهش هه رانا بوورن
 دوا ی ئەو مشت و مرو گرفته و له گه ل ئەوه ی مردن
 پو پینه یه کی سووری گه وره یه
 که چی کات هه ر ماوه.
 ئەو دهنگانه دهنگدین
 باغن بهو پایزه مه ستن، کوتره شینکه ن
 لهو دیوارانه وه ده ئی ترسن دهفرن
 ئەو دیوارانه به یانن
 له سه رخوو له بنه وه پا ده روخین، شه رمه زارن.
 پاشماوه ی داوه تهو برو له یه کتری گیرن،
 مال چولکراو، له نزیکیان دا نابینرین
 شهو به جوانی له ره گه وه دهنگی ده هات

چاو گهرم و داخراو، روژن نه هه لښ نه ئا واده بن
عاره بانه ی مه ست و خومار، له بن ئاسمانی دین و ده چن
قه شه نوو ستوون

منالان گازیان له و سیوه پایزی یه ده گرن
نه و سیوه ش له بن دوان ده ئی سیجره
نه ده خوری و نه ده چینه وه ناو سروشت
له و دیوی ئاوه کانه وه
زېږوی شه مسی هه لویه و به هه وه مس با ده یه وننه وه
نایا من خوا وه ند م ؟

لیوا ره کان لیره زه نه قوته ن کاسیان کردووم
له ولاشه وه گورگن برسی و نه و ئاوه یان به سام راگرتو وه
موسیکا له و روژه تهره ی پایزی دهنیشی
ده کری و نه و ساته ی له دهره وه ی ساته کان دهره وشینه وه
ساتی که بال ده جولینه وه، ئاوگ سه رده که ون
روژ له هه ناوان و بی پایان ده ریژی

ساتیکی تیکرا و به رده و امی وا: به و پی یه زیوینه و نزیکی با ببینم.
ببیس م

نه و گورانی یه ی له منالیه وه بزره و ناو مید
شه پولیان له و بلندیه وه بوه ستی
من له و ی نیم، نیم

ماله کان ناریکن، هه لو بغره
نه و ئاوازه و مخته بالی له ئاوی بدا
گه شتوه زورن

نه وه ی هه یانه ده یدنه گه لا
گه لاش ره گ ره گ و نیان ده کا
بو نیان با ده یبا، جه ره یان به تال، موویان و هریو
هات و هاواری دهریاوان، ناگه هانی ئاوه و زاله
ژن پیکه وه
بیوا پیکه وه

ئهوانه ی مردوون، له سه ر پشستی با
 بهو ترسو ناهه مواریهش ئاماده ن
 ریکه وم له گه ل با، نارپکم
 مل بنم، هه لو نافرئ
 باله کان که لیم ده بنه وه به له سه ن
 کافووری منالین له سه رمان جی ماون
 گولن له وه سه ره وه سه ره ورو ئاومید
 هه لده وهرنه ناو ئاسمانی
 بوئیان ده مار ده مار سه رگوزشته ن مردنم ده به ن
 گه شته که م دوا ده خه ن
 هه چه ندی بووتریم مانام ئالوزه و بزرم
 هه لو نیم
 زیرو ی شه مسی به و پوژه نابینرئ
 نه ناشیرینم نه ده کرئ جوان بم
 چوار فریشه پرده کانم ده گوازنه وه
 نو یزیان که رمه
 ده بینم
 ده نگه کان ده بیسم - که ده نگه نی یه -
 وورته وورتنیکی بی ماناو به رزترم و بال دزراو
 تاریکو روونم تیکه لاو
 نه نجام و بی نه نجام
 که چی نه وه به تو ده لیم: ئایا به و حاله خواوه ندم ؟

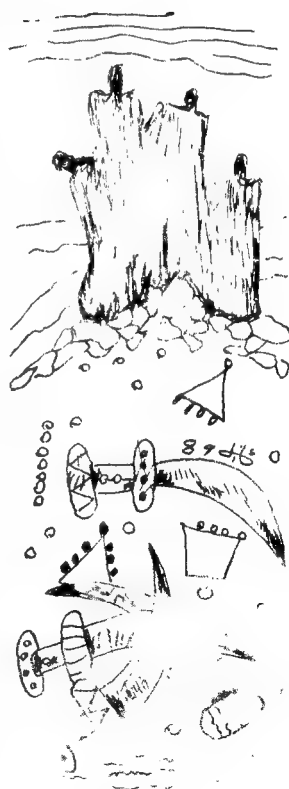

گوژانه وهی سه رچاوه گان

■ نه ژاد عزیز سورمی ■

■ (..... ؟) ■

به خره بای کوچ هاتن
داگیرسابوون شهوقیان ددها...
به بای ناخیان
هله ده بوون و ده گوژانه وه
به نلو دله پراوکی سهرده می
هه وره نلو تی نه زاوه کان شوپوونه وه،
شیعریان به پیشن که وتبوو
هاتن کورتان بو کیچ بکن؛
کاغه زی سپی بخویننه وه...
تا که یشتنه وه سهر ساغه !
نه پیلو، نه ژن
پرووی خوین نه بینیه وه.
و مختی گوریان هله دانه وه،
چنه پیر زده خه نسه ری ژه نگاریان لی به دهر که وت،
پیلوان !

■ مۆدلىيىنى

پووبارەكانى دۆزەخ
 لە ژوورى گريانهووە دىن
 شوينەوارى هيج پىگايى ديارنى يە:
 دا، پستان و بىندايى پىليان تىكە هەنگىشاو
 تۆ هەر بلى و بلىرەو
 كەس بە نرخی بلوهرينيش ئاوپى ئى ناداتهو !!
 كى ملى لە ناو ئاو دەكړى ؟
 تۆ هەر بلى و بلىرەو:
 (لىقورنو) نوقمى كويزايى دەريا بوو
 دانى لە دەمامكەكانت كرساندوو.

* * *

« ئاى ئىتالىاي خوشەويست ،
 كەسى نى يە لە ، شەشەشەوى پاريس دا
 چرايەكى بو هەلبكا
 (جين) يش جوگەى پووبارى دۆزەخەكە يە
 لە ژوورى گريانى دانتي دەكاتهو:
 هاوارىكى بى هودە يە
 تەمەنناى مەرگى دوو مە..
 « ئاى ئىتالىاي خوشەويست !
 مەرگ كەنارەكانيشى پەش كردهو...
 باسكى ميژوويان بىداو
 كەس نى يە سەرەداوەكان گرى داتهو
 « ئىتالىاي خوشەويستم »

شوباتى / ١٩٨٩

ئەحمەد رەسوول پشەدەری

ۋەن بوون

پیش کەشە بە

برای شاعیر دکتۆر نافع ئاکرەیی

۱۹۸۹

لە لیڤه‌واری ۋەن بوون ....

سەرخۆشی ئەزەلیمو ..

بێ ئاگا دەژیم !!!

نە شاگردانی جالینۆس لە ئالۆزی مەژیم دەگەن !!

نە گوشەگیری مەیخانە بە شابالی وێلیم دەگەن !!

***

جیهانی ئاسوودەیی لە بیابانی تاسەمایە

بەهەشتی بەختەوهری . لە بن نسی کاسەمایە

کە ی پەپوولە ی تەری بزه .!

لە داستانی کە یلیم دەگەن ؟!!..

***

بەپێ خۆستی سەرەپۆیی .. ۋەن بووی ناخم

زۆر وزەوون !!!

کوا شیتی شلوق ئاسا ....

پە ی بە خەمی وەك من دەبەن ؟!!...

که‌ی ده‌نکوله‌ی که‌ردانه‌ی راز .
له نه‌ینی ... زویریم ده‌گن ؟!!.....

* * *

له فرمیسکی ... «که‌نده دل‌وپ» ه . کوپه‌ی مه‌ی
به بی‌یه‌وه و ده‌نیم ... شه‌وانه بی‌ناکا ... !!
تاله مووینکی ده‌مینن ... هه‌موو جاری
نیوانی من و باخی به‌ی .....
هه‌رچی ده‌که‌م ... ده‌ستم به‌و به‌یه ناکا ... !!
چون وا به سنانایی ... !!
له سیحری دیتن و کویریم ده‌گن ؟!!.....

* * *

له‌به‌ر بای ته‌له‌زگه‌یه .... جنوکه‌ی بیرم
دین و ده‌چن ... وه‌کو گه‌پیده‌ی ون‌بوو
ده‌مینکه خولای شوخ‌یکی ژیرم ... !!
که‌ی چه‌زاده‌گری ... دلیکی کون‌بوو ؟!!.....
که‌ی پیری کوسه
له‌که‌ردی نیازو نه‌وای پیریم ده‌گن ؟!!.....

○
خالد حسين

روژا تژی

روژا تژی

که رم و رونی

که رده مهك هات

ته بارکرو

هه می که رمی و ئەف روناھی *

ته هلکرت و کر نای دهقی

هزر نه کی

کو وی روژی

یان روژه ک دی

دی بیژی من

تو بی دهقی

چونکه هه می تلپین دهستا

سه رو پیا

دی تیک هه سویم

هند ئینم.. بم

کو ئەو بدەن

که رم و رونی

پی ری شه که م

بو فی دنی

لفی ژینی

هه ده دژه نی

○

عبد الخالق سه رسام

خه ونه
کيو پلکه

شاشه و کيلي خه ونه کانی
دووا ته مه نم
وهک گرکانی هه ناسه یوا
به ره و ئاسمان به ری ئه کا
چ ده سنارنکه ئه یگیر ی
که بازن و ئه نگوستیله ت ... توریسکه ئه دهن
وا ئه زانم به چنگ ئه ستیره
ئی ئه که ی
هاتم له ره ی سینگو مه مکت
له سه ر کوشا هه لگرمه وه ... !!
خوم دی وه کو میرووله یی
به سه ر گوئی کراسه که ت هه لده که پیم
جار جار وه کو خال خالوکه
به سه ر پشتا وهرده که پیم ... !!
بالم نه بوو بجمه وولاتی بی سنووری
سه رداره کان ....
بوینی له ته ک په نجه ی سپیت

له گهل ده ستارا ده گه پيم
دويني ليوت قاوه يي بوو
و وتم ده بي تام قاوه بي
خه وه كوتكه ي تازيما نه م
هه لفريني ...

نيمرو ليوت له په نكره كړي نه كا
زور نه ترسم كه په پيژي ليوي ووشكم
بسو وتيني ... ١٩١١ ...

كه ده ستاري ده ستي به بازنت نه بي
شاشه و له بان شه و له روژا ...
نه تورييني ...

ده يم هاره ... دړكي نيشي ساله كانم
ده نووك بړكه
ده يم هاره گيان و جه ستم
له سهر يه كا كپ و سپر كه .

«پیره گان»

اسماعیل انور به رزنجهی

ته م ده بووه گلوره بهن، شاخ گری ده دران، چیا ... شه وان داده خرین، ته عبیر، له
هه میشه یی ده کهن، خویان، نه مانه تی پیره گان ده دهن، پیره گان ... نانوون، دلّیان به
ناگر ده سپین، ناگر چاویکی له ناو و چاویکی له م زیند و وستانه، زیند و وستان ... سنووری
نیوان ده نگ و رهنگ.

ده شتایی

نه شقی سی رووباره

هر شه وه یه کیکیان هه لده مژی

رووباری یه که م:

سوور

سوور

سوور

« پیرمه م »

ته م ده شتایی یه به خوین ناودیر ده کا

ته م ده بووه رهنگ، رهنگ داده باری یه سه ر دوند، دوند ده که وتنه هه له که سه ما، بانگی

شایلوغانی « هه تا مردن به ره و به رزایی » یان راده هیشتا، کیشه که قولتر ده بووه

به فر

نه شقی سی چیا یانه

هر شه وه و په رده یه ک:

چیا یی یه که م:

خه م

خه م

خه م

« پیرمه گرون »

ئەم بەفرە بە قوربانی ناودیر دەکا
تەم... دەگەڵ هەنگاوی ژنان هاوتەریبە، دەیان باریتە نیوئاو، دەنیو ئالۆزی یاندا چە ندین
لە زەت و نەینیی دەچینی، ئەفسانە ی گەوزین و هاوتەریبی دەخولقینی
زی

ئەشقی سی دوریا

هەر شەو و هەناوی یەکیکیان

دورپانی یەکەم:

ئەفین

ئەفین

ئەفین

« پیرسیودین »

ئەوزی یە بە بادینان ناودیر دەکا.
چیا قفل دران، بنار لە چۆلەوانی مارە ی برا، ئەو دیوێ خۆلە و دو، ئەو دیو بایە قووش و
سرودی بیزاری و بیداری، پیرەکان هەر بەخەبەرن، وەبیریان دیت کە ژن و میژد لە
بەهەشت دەرکران، پیرەکان... تالە رهشه کانی رۆژگاریان دەهۆنی یهوه، به دۆزهخ
ئاشنا بوون، ئاگریان... دزی، خوارد.

بازن

ئەشقی سی زەندە

تیشک

زەندی یەکەم:

تیشک

تیشک

« پیرخەل »

ئەو بازنە بە زێری رهش ناودیر دەکا

تەم بوو بۆن، کیشە یەو ئالۆز نۆژدە سەدە، نۆژدە دەقی فەلسەفی داخراو، نۆژدە
خەرهندی پر لە ئاکام و مەرگ و بێ هودەیی، پیرەکان هەر بەخەبەرن، کە پیرەکان
نووستن.. گوێ لە ئەفخی سوور دەگرین.

١٩٨٩ / ٤ / ٢٤

چەند كۆرتە ھۆزان

بەل رەقو مزورى

۱- سۆيىند

ھەمى دەريا دى شەلقىنم
ھەمى ۋەلاتا دى بۆرىنم

تهف په یقینت پندو سپه هی

دی جه مینم

دا بکه مه ستانک و سینگی ته یی به فرینی

پی ب نه خشینم

پی ب نه خشینم

۲- مه تین

مه تین .... مه تین

نه فروکه ...

کوفه نده کا بوشه

همی زافانه و

بویکا هم میان

دبیژنی

«برین»

۱۹۸۹ - دهوک

۳- خاتم

خانما من ...

ل روژیت زستانا سار

دناف روندکیت گهرم

دیته وه ریچم .....

ههر دبارن ..... دبارن

ل روژیت بوهاری ....

پر خوهش

دی من بو ته نیرکزو بنه فشن

۱۹۸۶ - جلولا

۴- نه وړوز

ګەر ...

ته یرو ته وال ل هیلینان

نه مان

نیچیر ټانین خوشیان

لډیف هه لبه ستان

به زیان

ل وارین خوشتقیان

وارین باب و بابیران

نه فیندار دګه ریان

هه لکه ن چرایین ټاګری

ل سه ری ګاره ی و مه تین و سپیان

نه وروزه ل واری مه

۱۹۸۹

۵- من بینه بیراخو

تورینامن ....

ده می دبینی بریت قازی قولنکا

ل نه سمانا خو دهه لاقیژن

پوندکیت پیروز رویت دهیکیت

شه هیدیت وه لاتی دنه خشین

ده می دبینی

شوره شکیره کی فه له ستینی

شوره شکیره کی وه لایت بن دهست

ټار - بی - جی

ل سه ر ملا دګرتین

من بینه بیراخو

من بینه بیراخو

۱۹۸۶ - مویسل

لاوکی دمدم

◦ خالد جوتيار ◦ « بۆ ھەردوو ھونەرمەند ئامانچ و ھاوتا »

دمدم دەقى سەر زارانی زۆرە، کارەساتەكە خۆی لە گەل جە ھەری
بیرکردنە ھەیه. بە لای منە ھە كە لە ھوو رو ھاوچەرخیتی چریوونە ھە ی بینایی ھزرە
لە ھووداوی ریشە قوول.

ئە و چەند دێرە ساتە بێزار یەكانی دمدمی خۆ من ھەك بیرو لێكدانە ھە و ھەرگیش
پێی دەلیم « لاوك » بە لام ناكری بچیتە مەیدانی پێشبركی ی فوكلوری ... !

ئەمشە و دمدم چەند بە سام و ھەرگی ئازیزانت غەریب
كۆستی ئیمە ی سەرگەردان و ... زایە لە ی ھەرگی ئاواران
ھەور دابارییە قەلا ... چارەنووسا نادیار ی مە
خزا لێزایی زەمانی ... خانو پابە ...
مەیلی سەربردان گرانە سەرگوزشتە ی تەمەن پیرە
دراپن كور گەلو .. پیرو زاروك و ژنان
دەریننە ھە لە كورە ی ئاكری خەمان
جی ی ژوانی لە كیژوكاری دمدمی ھە
حەسەرەتی زەمانی
دھایی خانێ من ھایی
خانێ دەست بە سەران درابە ھەرە زەمێندە كیژولە دەندان

دهست به شیران به خه نجران
 ده چنه وه ری بی کانی بی....
 سه رو که زی رهش داگه پان
 گوژه له شان.. له که یفی پیرو شه رکه ران
 دهنگی ئه وان کیژده کوردی دمدیان، له گویی من چه نده خوش دی له به زاری قه لایی
 دینه خواری

به چریکه ی بالوره و لاوکان
 دیسان پایزی خه مان له منی ئه فینداری به له نگاز
 چه ند به کول و کوفانه

شه رکه کی که له گران ده که وته قه لایی به برین
 له کورکه ئی دمدی ده بو وه تان و هه لایه
 وهرنه زهینی که نیشکه دمدیان، ده ئی دهستان
 نانئ ئامیزی، به دهنگه کی به جه وه هر گاز ده که ن
 خانئ.....

خانئ خانان می ری مهیدانی، خه نجره ری روژی ئی قه ومانئ
 حه رام بی لیمان چاوئ به کل دهستی به بازن
 شه وه راموسانی ژوانئ
 با نه بینه وه سه ری کوستان، لومه ی عهبدان که له گرانتره
 له عه زایی قه بری
 ده تو رابه ماتو نرانی خانو
 مردوئ خه لکی مه به عاله می خه و ئی که تینه

روندکا چاوئ خو دهینه ئاها کانی
 مهرگی به که سه ر بو ئه وان زه مانئ بزر

* * * *

خانئ برادوستئ... ده هاته وه سه ری مهیدانی تانی ده دا
 له کورکه ئی، ده یگوته کیژولان، پیره دایکان
 له که ل دی به برینی خو دوایمه
 خانئ شه ری بم، خانئ جوانان، خانئ خه مان

دنيایي به مردن بو څه لکي قه لایي پیره دمدی
 بکه مه به هه شتی روژکاران، زامی یادان
 هزارا من گه له دووره، جوانی هی دلی من بوو
 کوست له نیمه ی سهرگردان کرانه

* * * *

وهره خانو با پیکه وه بکه ین رایان ته گبیران
 له شکری نه یاران له مه بیان گرتیه ئاو ی کانیاں
 هه وری ره حمه تان خانو
 گه له درهنگ به سهر هه واری فه قیران ده باری
 هاواری خرمو دوستان له مه بویته کوستی مردنی
 با چیدی څه مان ناویننه سهر که سهری
 وهره با پیکه وه بمرین زه مانه ی مهرگی تیکرایه
 کیانی څومان بکه ینه وه دیاری لو ئه وان روژکاری دوور
 زه مانه ی پر چه زو ئومید، داستانی پیره دمدی
 بکه ینه وه رازی دلان.

* * * *

نه شه وه نه روژه ته مان ده یگرت به ری قه لایي
 هه وری سپی ده بوونه وه کفنی دمدی رنگین
 شهره له کوچگو چه په را ماله دمدیان
 گه له به سام ده هاته بهرگوینان هاواری داکو بابان
 هه ناسه ی زارو کا
 سه دای مالتاواپی دل به ران... خرینگی خرڅائی بوکان

داک له پیش کوران... زایه له ی دهنگی غه ییبیان
 سه دایي دهنگی غه ییبیان
 ده که وته مالان... مه یدانان
 مردنی سهرشوران ترسنوکان. بی به ران
 زیان هی میرانه به هاری ته من له مه بویته گری ی زه مانې

دهايي دمدمو هائي
 خانمان له مەيان گرت سەري بورجان، وەرن باپيکه وەبەرمين
 زەمانەي رەشەلە کي مەرگه
 با خو هەلەدەنيە وە دوئي نەمانی بەرامبەر بەردی شمشيرخانی
 مەرگ بارامان بپيچي. مرازەکان دەرگە لمانن.
 قەلاژمە جوان بووی. هەر بېه وە گۆرستانمان
 ئەگەر رينيواری زەمانە سەري ليدای، ئەسپەکانمان ديارە
 سەرەکی کانين بەدە.
 پارچە گۆزە شکووەکان ئيسکی کيژە دمدميانە
 بوني دلداري کە لاوان
 زواني دلداري کە لاوان
 ماچ لەسيبەري کە لاوان
 ئيمە حەزی رۆژگاري ترازاوین، ويرانە قەلاي ئارەزوو
 ئەمشەو سەري لەخەونم دە
 دەرگەکانمان بنيرەو، با شمشيرەکان ژەنگ نەگرن
 باسوخمەي سەر مەمکی کچان، هورەي زەمانەي ئینەدا
 بالندەکانی دمدمي سيبەر لەو مەيتانە بکەن
 ريبوارەکانی دمدمي ئيرە سەرگوزشتەي مەرگه
 ئيرە کويستان و گەرميانە، لە پەرگەي مالهکان خانو گالتە راوە ميژوو دەرکري وەرن
 بالندەي دمدمي نامەي باخەلان بەرنەووە پيمان بلين کي لە مالهکانمان دەرکري.

* * *

چاوی سيبووريم کەوت پەنجەم بە گلوپە کە وەنا
 مۆتوربەتی خواوەندیم بانگدا
 وەشاندنی تەماشام کتوپ ساردی هاتنی
 مردووکان دەستیان لەبەر و باخە ئی ئەو کیزانەن تازە دەگەنی

ئاژن

بە شىكى جامە يىكە

چاۋى سىيوورىم كەوت
پەنجەم بە گلوپى ھەوشى ئاسمان وەنا
موتور بە يىي خواۋەندىم
پەلكى سىبەرى فريدا
وە شاندىنى تە ماشام كىتوپ ساردى ھاتنى
زەيستان دەستيان لە باخەلى خەونى بەتال

ئاژن

چىاي لە ئاۋى كاكۆلى ئاۋەدانىيان
خۆل ھى ماسى نە خوش
رۇخ بلوئىشى تىكە لىكردن
قەترەسى لە ئاۋ پەنجەرەى پەلكانى دەريايىكى باز نە يىدا كچىنى دانا
تەنيا كوۋفەك ماۋن
بەبە تانى مەزەداران داپوشراۋن
فەقايەنى مەن بىز كىشى كىفان
ئاۋچاۋى كۆرنە بوايە
بەلەشى نە رموشلى كىژان روشكەنە دەبىۋە
خىتوكەى خاۋى و لاسكە لاسكى شىلبوونىانى دە دان
خووسانى شەختە تەكىنى خۆلى رىدىنم

سەباح رەنجدەر

سبه ینې چکاره ساتنیکې په ناداوه
 کینا تامه زړوڼی لودلده دا
 که نجیتیم بووه کرده خوځ کانیځ خوځ لیده خوا
 له بن به ربوونه وده ی بارانیکې نابووت ساتمه ی با به ژیرداچووم
 روونکې بانې سیسارکک څه وونیکې ته واونه بوو
 به ندوځینې به فری که رمی دنی خاکې به ست
 مهل چهه لگرښته وه
 نه یتوانی که وشه نی جینپیانې ببه زین
 خودیکې پنی تیفریدان و باسخوون بوو
 نه وشه قامه ی نیوارانی لیزه رد ده که ی
 واق وړمانی روژ

هه تاوی زستان هیشووه دروینیکې به ردایه وه
 دره بای شهرمه نده یی هه میشه یی
 سینه ری رهنګه هه شتیش
 ددانم که لیوون
 چمکی پړ دینی مردووان ځای څه ونيان هه لگرتووه
 باعارد جاريځ دیلی به فرېږي
 مردووه کان سهرمایان ده بی
 که نجیتیم شه پوځی بوو له روخان شکا
 رمانم له ځای دیل

لیرامینه
 غاردانی عارد دانیشتنی سهراب دامانی سروشت
 لیچایی هیلنجی بیناګای سهرده م
 له پړژه نی تنیه پړین و که یشتن به کچی ځای
 بهاتبا کوږم نزم بوو هه ویژده بووین
 ما
 به تی

سه نګایی به ردیکم پیرانه گیرا
 سینه به پرتبوون ماوه ی نه دام چاوګه رمکه م
 له بن پیستی فریشتان میلی کاڅی پری ته مه ن گیره
 کوږان له کاریزان

سینه‌ری که سیره‌ییم نه‌ونده چاله‌به‌فری له په‌نجه بازی هه‌لم خوساند
 شه‌رکه په‌کی مانگو نه‌ستیران هه ر نه‌قه‌وما
 ئاوه‌دانی ئاوی من و سینه‌رم له‌هاواره‌تای نه‌گونجانیان دهن
 کیژینی خک کوپینی ئاوی پیریوون یان مزگینی زانیان پیریوون
 له‌شه‌و شکانیاندا شه‌وه‌لووکه‌ی که‌له‌بابی زیزان نه‌یکروشتن
 نینوک له‌دۆزه‌خی ئه‌وان دده‌م ده‌چمه‌ دیدنه‌ی خۆم
 چیت به‌خۆت کوت
 خۆ هه‌لقولان مونج و ئاوه‌رتیکچوون خواژماردن
 نه‌وژنه‌ی له‌ناو هیلکه‌ی شه‌یتا نوکه‌ کراسی هه‌لمائی
 زگی دانا

مومیلینک ده‌می ده‌کووتی
 تاقمه‌ تراشیکیش ده‌شوا
 ده‌سته‌کانی له‌عاردی ده‌خشانند
 له‌ناو په‌وینه‌وه‌ی خۆی سپی ده‌بریسکایه‌وه
 گلۆپی خواش چلکی لیپه‌ لده‌بوون
 په‌لکه‌ میوی حه‌وشه‌ی مه‌شایه‌خان
 پووشی روژ نووستوی شه‌مشه‌مه‌کووران
 داره‌یازه‌ی که‌نجیتی من
 پرچی شاخی ئه‌م بوونه‌ گونا‌هه‌ رووه‌ات
 دیاره‌سه‌رابی زور لیبریسکانیه‌وه
 خوائوی ته‌ماشای به‌رامنه‌بوون سپارد
 خه‌ون ده‌یگنپن

تریه‌ی کووتانی گۆپال
 له‌دوایین پیچی نه‌و‌بیر رویشتنه‌م ده‌کله‌وه
 به‌رده‌پیرۆزه‌دانی که‌متیلان
 نۆره‌تای ئاسن له‌که‌شکه‌ی من که‌فیه‌له‌دا
 نه‌ویان هه‌لدیران ده‌ستم له‌بژی ئاونا
 فرییدام

ده كړی كۆره وشارم په نجه ی ئه سپیكی ئاوبی
 پرچم دارستان موكتاتیس
 به سه ریلایی تۆزی ناشتنی ئاوده تگی رستی
 ده نووکی سه مه ندره باخچه ی چه ندمه تری مالان
 كوله ئوی كوتای پهری به خشنندان
 لاته روکی گهرمایی چنگه ئاسنی به رهنه گه ناشی له بای مراییاندا
 ئلویش گیای گیری تیرواوان
 نه نی ده چی خوشه ویستی خوویکی شه رانه
 چیتیده چیت داویك له ته ماشان هه لایی
 مای ئاپوره سه راب پابه ندبا به نده رگولم
 په نجه كنم جومگه ی كه وتن
 له بن خووری بیره وه ری سه رمام بووه
 ده نومه وه
 چوار دارم به كۆلانیان رابوو
 به چیمده كه ی به به ږیكردنی مهرگی خوم رانه گه یشتم
 گلوپی نییونه كه چاوی رهش بوو
 دانیشتنی مانگ
 ترپه ی پی هاویشتنی بو قی ناو جوگه ی خوشوشتنان
 نه وه ی لیجیما

بیلوزی پیلوانی له ناو خوین گرتنی هه لڅست بوو
 خودوواند نی ژنه ته مه ن كه و تووه كه
 شه رمه نده یی خانه ی مینه ی خه و لیڅست
 به فري خوویستی رزی شه هوه تی داگیرسان
 نه وكه ناریکی كورت بوو سینه ری وی نه گرت
 روژه لات بوورانه وه ی ژنیکی ناشیرین
 میژووه لچوونی به تالگرد
 په رتوونی چلوهروانی له كه وانی نیوه ند هاویزی مردندا
 ده سته مویه سه ره تا بییه كانیان
 له ئاكاریكه وه بو ئاكاریکیتر نارد
 ناكوکییه كانی کوتایی رووتبوونه وه

بۆملوھیی نییە خوێنجگیری رهشایی پشت خۆرسککه ی
که رمایی ئیسکی مردوو ان شهخته ی ریکه وتیان به هه لدا
بیوانه ی پشوودان بگره

به نجه کانت په نجه ره ی ژووره کان
زه ردوویی رهنگی ئاشکر اکردنی تیگرتم ماسی ناو ته نکه ئاوان
په نجه یان له بن سامانی ئاو راخستوه
په نجه کانی هه وری ئاو تلیشه به رد
فره فپی بانی ئاورو نکه تیکمه ددا

له ناوله رزه ی روچووندا شه مه نده فهر گو له به روزه ی میژوو ده کرتینی
تۆز کالیک نه رم بباره که نجیتیم که چه رو قوریه ییکی قورینی چا
سو پس کۆلکه کریستاله که
ئه و بایه بو شایی

نیشتمانی راکشانم له چله ی مردوویکی سوسه نه کداری ددها
که لیک شت له به ستنه وه ی ئه سپیک بیندرا
سنووری مال گۆرستان په رچوو گریدان فابریقه ئازیر ئازن بیته نوایی
بزانم خۆم له م ئه سپه داناکرم

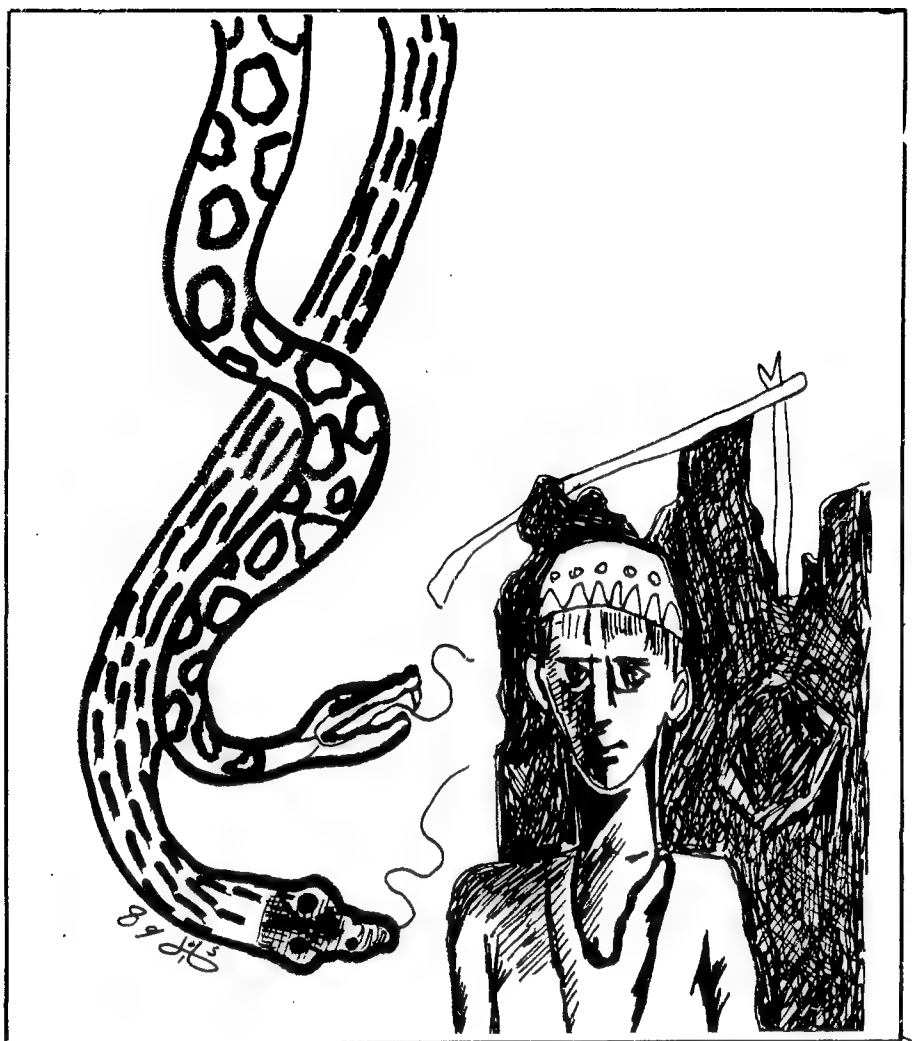
کیژی گومان له ناو هیل ئاوابووندا
دهسته مو ی ئاه ئاه ئم ئم ه ه ده بی و په نجه ی تاسه کانی ده مه یی
قوم له دوو که ئی خۆت ده ده ی ئه و دوو که له مه ده وه

بازیتیر بچته ناو نه خشه ی ئه و لاکیشه ی گومانته ده که زی
ده لین مردن به مند الیه تی خۆت ده ناسیتیته وه
مردن مند الیه که ی له نه زه لا ئو ی ره نگر یز مکه
کۆماری ته نیاییم له کلۆری هیلکه ییکدا

له به رده لانی په ری قوو
لوچی دواشارستانی ئیزاب ده مرینی
مافوری پرچی کیژان

یان
گیای په نجه لیگرتیدراوی چه سیری ئارامی

په نجه کانم له ناو مند الدانی سه رم نیفۆکی لینه هاتوون
سو راخم له غه بیی

ئاوابون ماریکی به لَه ک
 نلوشاخان ته و او روونبووه
 مندا لانی له رووبه ری زمانی تیسماحنی که مانده که ن
 رهنگی گوشت ووزه ییکی خواوه ند
 که فی پیرییتی پرچی گروازه ی ئاو
 نه وجوگه له له شه قاو به رینتره به رده بی له که وای پیخه مبه رجیما
 هه نده خلیسکینی

ژیری نلوده قی کراسی کچه چلوزه رده که ی
 مه گیرانی به شهر مه نده ی ئیواره ییک ده کا فریان کرد
 نه زیش تیفه رو بووم چو وین چش
 دیواری برژانگه کانی له قا چوار راته کانی کاره بایی
 دووسالو هه شت مانگ له بن ژیر کراسی خو ئی سربوون
 په نجه ی بیره وه ریه کانیا پشته و شکن کزد
 له ئاساییکی خواسترا ودا ده بیدری
 که رمایی په نجه کانم له ناولو جی سایکوکات گورا
 کووتانی باران له پیندزی پیاو خراپان ده چی
 کو ئی لولیدانی دئی بوو که شوشه رادیری
 سلوینی وولاتی سییه م
 نوژنه ی نه لها ییکی ته نک بوزای ناردی سیمای با
 سبه یینی ژ نیکه له بن لیفه ی گوناح
 چه وراایی پرچی شه ی هیسک
 له هیشکایی ئاو چای یه کره نگ تیکده دا
 ددانی به فلجه ی به رد ده شوا
 هانینوکیکی تری په نجه ی بیست و یه که مینم
 سییه کانی ئاو به ژنم
 باسکی زه نگیانم رووباری گروازه ی مشک ی نه ئاس
 ئاوی بوو
 جوگه یی پستی که وانبوو
 قومی ما
 بوئیک ئانیشکی به بالایی ئلودا دا
 له پینکا چوون و گه وزینی ده قنه شکوی ته نی راما
 بانه و ریه ش بکشیته وه ئاومل خوی ناکه و سه جی
 و پینه ییکی تری په راسووی گردی په نجه کانم
 ئاگدارینکم ده داتی
 ته من پینچ سه ده بی چلوه راو نیت په یکه ر تابووتی شه قام و مرده گری
 ئیسکی په شیمانی براده راییتی داتاشینم به هیزده کا
 په یکه ریکی ئاوم هه لنا
 بپرا نه که یشتم

په رچووی منداندانی ټاواوون بووین
 ګلوپی لیدووانت له ټاست چیمدازده ده که ی
 ژوورنکی په نجه ره کویر و قامیش به ند
 ټاوه ز مه لېه ندی به دوا داچوون
 کالوس کلوروفیلی به روټاوی به خششی هه لېز کاند
 که نجیتیکي مه ند
 په نجه به ګلوپی ویستت وده مه نی
 تارماییم خاکی نه ستیران په نای دده ن
 رنوکي پټاوی چیا
 سیمابه سته ی که مری نه و بیان خورتبوون
 قومی بیابان لیه لېوونی شاخ
 پرچی کچان لیفکه
 نه میردی سروشت له پشتی دده ا
 په کبه ندی
 سپاردنی وینه ده نگیه کان
 زه ردبوونی ټواران بوئی کبی و هه ناسه دانه وه ی که نجیکي
 زه ردبوونی من شتیکتر
 مردم کراسه که م هاوړ یییتی نه کردم
 له تازه شم دانه نیشست
 به رد هه لېشکفته وه
 کوتایی خوم پیرا ناگیري
 ټاوسه رمایان ده بی
 سیسبوونی په نجه ی پیرییتی خوم بیینی
 نه لقه شم لیه ر بووه
 تاهه زرویم نه ترووکا
 په یکه ر سه رمایان ده بی

سهرنج:

نیوانیانه.

- ۱ - که سیک بو که سیکتر له بو سده دا خوی
ماتده دا له پر که سی دووهم دهرده که ویت.
- که سی په که م به هه شتاوی پرکیشی
- کوشتنی ده کات • ناژن • نه مواهره کور تېره ی

- ۲ - نه م چامه په له نیوان • ۱۲ - ۱۹۸۷هـ /
- ۲۸ - ۵ - ۱۹۸۹ • دا نووسراوه. نه وه ی
- لیره دا ده بیندری به شیکیتی.

دلیگی سه رچل

عباس عسکر

نویژی ئاره زووی دل قاو دراوم
ریکای مردنیکى بى رووباره... !!
شمشالی، بى دهنكى چه مى
ناهنگ كلوتم... !

قهواره ی زامی برینی
وشك هه لکه راوی... بى نارام
قه تارى (شه لاقه) كوچه ره كان
به نازی ئاسمانی
بیوه ژنه خه مناکه كان
به سهر تلمه زرووی
نویژی هه نكاوی بى ووچان بوونم
له بى كه سی شه وانى
لافاو بردووی... !!

شان به شان
ورده ورده

دەگەشىنەۋە
ئۇقرە دەگىن
بەسەر ئەرك و ئىشى
رووخسارى بىرۈ... وون بوۋەكانم
دووبارە...
شمشال بى دەنگى
دەنگىك... دەدركىننەۋە
بۇ

دووبارە..

ووتنەۋى

ھۈننى ھۈزەننىكى

جوانتر... !!

بۇ شىدا بوۋنى

ئەۋ رووبارە

لەسەرا خۇ جوۋەكەدا.

شەلاقە . مەبەست . نەۋەيكە لە بالندە (كۈچەرەكان)

جوانه گانی

دۆزهخ

● سامان دزهیی ●

ناگه مه کهوتنی سینه رت
نهویش ده تارمی و بلو هشی ئاتوونه کان به جی دین
نهویش وهکو پیلای زی
ئایینه ی خو ی ناداته بهر پچرینه وهم
زمانی بهر دیش ده ته ز ی و
به سه ر ی تاغی ریگادا شو پرده بته وه .
نه تو یست چنگیک له روچی دۆزه خ بدزیت و
به دهنگی دووریتی وهرکه ی
نه تو یست به گهر نه ههنگی نه فرتم کهوی و
چایی به ههشت تیزای ژیان له نه شکه و ت بدۆز مه وه
نه تو یست ، گفتم ده دایی
به ناو تاریکترین نه شکه و ت دابرۆم ئلوه دانی بکه مه وه
سواری شین ترین شه پو لت بم و هینعی کهم
گفتم ده دایی به جهنگی خو مت شاد کهم .
بوکی نه گریام ، چنگیک خو ئی نه پزاند ه ناو پیاله م
له پیک قزی له په نجه کانم نه ئالاند
بوکی سه رم نه کرده شو و شه ی هه تاوو
که من ی تاریکی ی نه دامی
هه تا بهر دیش تاریکی کرد
خو م و تاکه پیلای پ ی

هه ناسه ی دارمان هه لگرت و

سیبه لاک ی پیمان مانی

خۆم وزستانی بالنده کوچه ره کان

ته و نی جالجالوکه ی دۆزه خ بوو به ماملان

دهنگمان بهو دیوارانه دادا

دهرگای بی مال پای گرتبوون

ئهو بهری یانه ی میوانداری یان ده کردین

سه رده مینک بوو

له مالدار ی خه و نی په به نیش که وتبوون

له مه چیتر خه و نی ئه وشویان گۆزتمه وه

له مه چیتر ئه سپی میژووی نهینی یان

به په هلای نلو پنده شتی تارمایی من کرد

روخ هه روه کو قوشقا قزیک

تاله داوی به ستانه و دی به جهسته ی مندا پچرابی

به په هلای بو شایی بوون بوو

دیار بوو یان لیم بزر ده بی

یان شاگه شکه ی پوناکی نهینی یه کان ده یسووتینی

په وه گورگی بیره وه ری هاتنه خواره وه ی من - ئادم -

له جیه وه ئاوینه چاوی هیلکه شه ی تانوکه ی ئیبلیس

تینویتی خویان ده شکاند - ده شارده وه

(پی .. له .. هه نکاوی .... من ... گۆجه)

ماندوو تر له تاشه به ردیکی جیمای

بنی قوولایی داهاتوو

زه ری یه کاتی دۆزه خ دین ده وره م لیده دهن

دین سه مای گری جوانی یان له خوینمدا ده کوژینه وه

دین له زه ماره ندی تایبه تی

چه بگه ئی قامیشه که و نی یه کان

نهینی ئاوازی بلوین

بو فریای من ده درکینن

- دیمه ناستی خو درکندن -

کیمیای وشه

له ناو پیته هه لاینجراوه کانی شاردا دیلم ده کا

ده مزانی له پرووی شار برین بووم

پیته کان پیکیان وه ده نام

ده می هه زاران شمشیری کوئی وه ک خویم

- مه به ست تیزتر - گریده دران

شه بولیکی له باتیزتر

له - بو ماوهی - هه موو شعری ده ترانم

- چی له کیمیای خو ل جیاوازم ده کاته وه -

له مه چیتربییان گوتم

دیته پیش میژوو پروو که شی

ئه هسانه ی هاتنه خواره وه

ده بیبندری و

نادر کیندری !!

دیته پیش میژوو شاعیری

فال بویه ختی سبه یینی ی خوئی ده گریته وه .

که فالی ژپنی

- پېژاننې ئاليخان -

ما ژين چيه...!!

ژين: نه فينه

سه رخوه بونه، سه ربه ستيه

ژ خورستي، ژ هيژي دبت

ژين كوتره كا شاه رسپيه

فراده تن

خونه هه سبه، نان بالگيره
داب قامچيا

بريځه بخت

نه زيندانه

نه ئيفنه، نه ليف وبي

هه چار ره خان

ديواربت و

دژير تيخين زه فيا ره شده

مروف دنيځده

برزت

نه شيره كي ده ف بخونه

د شه ره نيخا نه ئيني ده

دشوره شا سه ربه ستيي ده

سه رين بيگونه هان

ببرت...!!

سه رين به رندان ببرت...!!

هه ناسه ی پایز

موزه قهه ر سلیمان

۱۹۸۳ / ۱۲ / ۱۲

وهك چون ههستی قوول
بمگرتنه خوی..
له خاموشی خوی بملاوینته وه
هه ناسه ی زهردی ئیواره ی پایز..
په شمالی زانی ده ر به ده ریمه
سه ری غه ر یبیم دینینه باوهش
دووری و بی (نهو) یم بیرده چینه وه..
* * *

چه ند به ئاوات بووم ئیواره سلان
له گه ل بی (نهو) ی و ته نیایی خو ما
شیعری هه نه ستم
وهك (نهو) جوان بی
كه لای زیڤ گنیش دابكا به سه رما
* * *

ئاخ بو نهو چلانه ی له كوشی كو انه وی
سه ری زستانان ده یی به سو و تو و..
* * *

کور دستان

مه سعود :- من چی نیوهم
 جوان :- عیلو عه شیرت و ژیان
 بنار :- بلوک و په ناو پشت و قیان
 بیوار :- خوشه ویستی و سهرو سامان
 مه سعود :- نیو هوش بو من که ئی که ئی که وره ترن له و شتانه
 به لام له گشتمان که وره تر خک و خوئی کوردستانه

بنار

دره ختیکی به سالاچوو
 له نیو لقه پیره کانیا
 چرویه کی ده رکړدبوو
 داوای موتور به یان ئی کرد
 - کوئی با چرو به هاری ته واو بکات
 په کی ده خه مه نامیزی
 خه نه و خه رمانیان داوا کرد
 - کوئی با به هار ته واو بی
 چرو تان ده خه مه پیزی

تارهای

ته میکی نه ستوور سپیده ی داپوشیوه
 - ده بی سهر هه لانه وه بی
 یا سهره تای بپاته وه
 - نه نه میانه .. نه نه ویانه
 خوله میشی لاشه ی زیندووی
 بیروکه ی باپیره مانه

دوو شابسک و چوار که زنی هونراوای شیعریکی به ریموای

وینه

فرنده‌ی هر هه‌موو دنیا
ره‌که‌ز ده‌که‌ز له زمانی به‌کتر ده‌که‌ن
به یه‌ک جوړ ده‌فرن به جوړی چیته ده‌که‌ن
که‌چی مروی تاقه‌ گوندی
نه به‌زمان و نه شیوه
نه به‌هه‌لس و که‌وت و ژیان
به هیچ جوړی له یه‌ک ناکه‌ن

○

باده

- دوینی و به‌ستر به‌ستر پیړی
هه‌مان هه‌وال هه‌مان وینه
هه‌مان نازارت پیشان دام
- راسته به‌لام
دوینی له بهر گیکاو نه‌مروش به‌رگیکي‌تر

○

دره‌خت

- زیاد له پیویست به‌رز هه‌لچووی
منت له ژیر نه‌ژنوی خوتا شاردوته‌وه
- ناکلدارم
به‌لام ده‌زانم دره‌ختی کورته بالا
بیروکه‌ی زیندووی له ره‌گی شاردوته‌وه
منیش تا بقوانم زیاتر به‌ئاسمانا هه‌لده‌که‌ریم
هه‌تا ره‌گی زیندووی ئیوه
له‌سه‌ر سه‌ری خوم هه‌لگرم

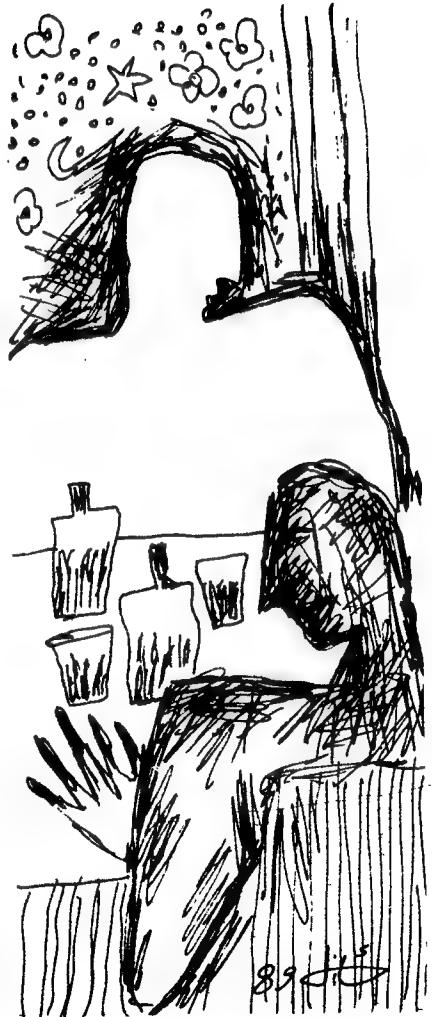
○

دکهل هه فالال ل مه یخانه کی

هه فالیت من
هوگریت من
برایت من
پی خوش حال
لحه فیتی ئیک جار
دگهل وه رینم
کول و کوفانیت دئی خو
ئیش و ژانیت جه گه راخو
بو وه دیار کهم بخوینم
ب کهمه هوزان
ب کهمه په یفیت نازک و جوان
بو وه لیکدم و بقله هینم
بکهمه دیاری و نه ز بینم
بکهمه دیاری و نه ز بینم

xx xx xx

چافه ریمه بو وئی پوژی
پوژا ئهم ئیک و دوو دبیین
لگهل ئیک دریین
خوشتترین مه یخانه کی بخو دبیین
میزی ژمه ی رهنگ رهنگ دکهین و دخه ملینین
پیکفه را دکهین
خر پیکیت خوو دبیزین چریا
توفی خوشیا ل مه بریا
نئی مه جه گهر ژ بنی دریا
پشنی پیکي دکهین گریا

شیرف نامیدی

دکهین کریم

xx xx xx

دگل پینکی نه م خو ژ بیر دکهین

کوفلانو ژانا دیر دکهین

نومینیت خو

بو پوزا زالفانیا خو

نیزیک دکهین

سهری و مستیای زهرو بیرا

دئی کهفتیه بهر تیرا

ژخه مو ژانا

ته نا دکهین .. ته نا دکهین

xx xx xx

ئی نه و کافه

کافا کو نه م بی دادکهین مهی

دکهینه هوار

دکهینه گازی

بده نگی بلند

دایکا مه زن کانولکیفه ی

ومره تانامه نه فروکه

ل هیفیا تهینه ومه تو یاهه ی

تو باش دزانی نه فیه مهیه چه کی مه هه ی

فینجا ومره مه خلا سکه

زدهردو ژانا

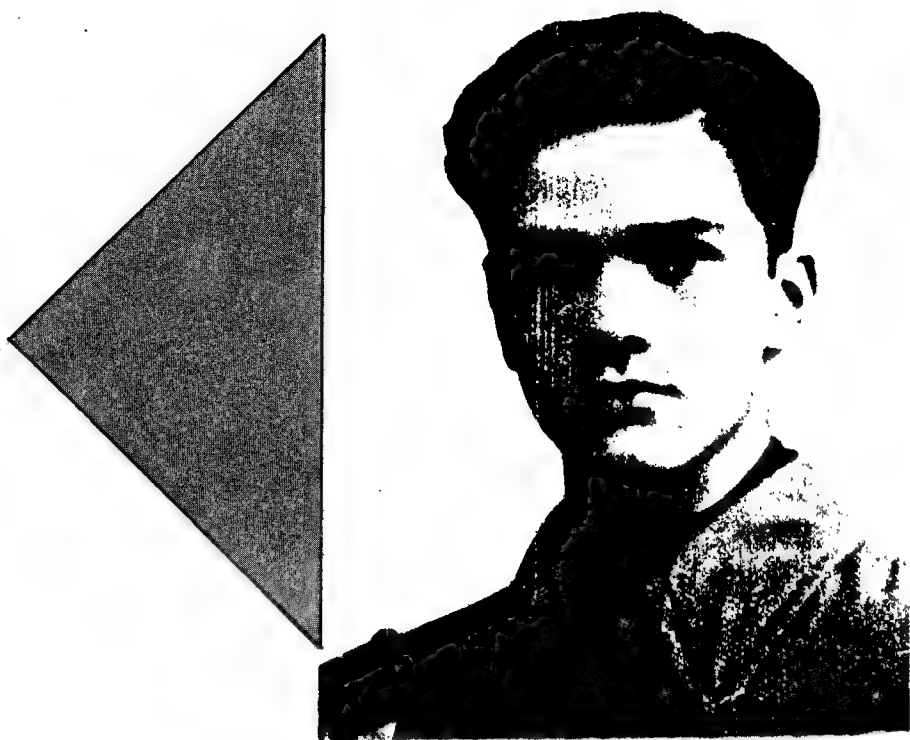
ژمه یخانا

بومه دیار که دهرمانا

هیقیدارین یامه کری تووی نه که ی

مه ژیر نه که ،

تودا یکامه ی ، ههرو دایکا مه ی

Pier Paolo Pasolini

جہند نمونہ یہ کس شیعہ کانی...

پازؤلینی

وہرگیز / یاسین فہقی سہ عید

شیعری یه که م

« رومانسیرو »

کورم ئه مزو یه که شه ممه یه
زهنگی کلنسه بی ئوقره، پر زرمه یه
به لام، دلم، ئه ئی چلی دره ختی که
که لاکانی هه لئه وه رین، یه که .. یه که
بو سباته زهره هه لکه زاوه دوورده کان
گویم له چوله که کانه، ده خوینن
تا ئه و کاته ی له باوده شی ساله کانا
هه ر زیندوو بوون
ئای ... به به که و اهه ست ده که م
مزو دلم هه ر دوو جووته
له باوده شی که په کیکی
کالا سپی « فورلانی »^(۱) داین ..

۴

* * *

هه موو ژیانم تی په پی
من کیژ و له یه که بووم ناسک
تو مردبووی
ئای .. ئه ی ئیستا بو هاتی هوه
ناو ئه و خه ونه ی
ساله هایه له بیر خوتت بر دوته وه ؟

○

شیعری دووهم

نهینس یه کان ..

چاوه کانم، به سه ر چله بوپی ووشکی
دره خته کانا، هه لئه زنین،
خوا نابینم،
به لام چاوم له چرای پر له تیشکی یه تی
له گشت ئه وه ی که دهیزانم
ته نها یه کی له دله وه هه ست پی ئه که م:

- لاوم، ٺهڙيم،
 له تهك له شما كه سهر ف ٺه جي، جي هيلراود
 چرڪه يهك، له سهر جيمنه ني كه نار دهر يا
 له نيواني درهخته رووته له كاندا
 ٺيستي ده كه م
 ٺيڏي ٺه ره د، ه چمه ٺير هه وره كانه وه
 له گهل لاوييما ده ٺيم

(۱)
 ٺه وهي له ٺاسماني سنگما هه لئه فري
 په پوله يه ٺي جي دهنگه، رهنگه سامالي
 له تاريخي دهماره کاني گيانما
 جي سيبهره، جي تارمايي...
 نهء... ٺه وه ديوه زمه يه، و اجي دهنگه
 رهنگه سامالي يه كه ي ٺه هره
 به چاوه رووته کاني ٺه و
 ته ماشا گهرمه کاني من، ده بنه شهخته

* * *

(۲)
 نهء، په پوله يه كي سبي، وهك چوري شير
 رهنگي سبي هاويني ناو هاوينمه
 هه لنيشي يان بفری و پروا
 من شادمان، هاڙدهم چاويڪم له ٺه وه
 نهء... ٺه وه ديوه زمه يه
 وهك ته م له دي ناموما، گه وره، ٺه جي

شيعري سي هه م

ديوه زمه يان
په پوله ..؟

بو چركه يەك دەيبيئەم
ئىتر لە گەل پاچە نىنما، بزر ئەبى

* * *

(۳)

نە.. ئەو پەپولە يەكە
بەرەنگى وەنەوشەى لاویم
وەكو قەیفە رەنگ كراو
لە ئامیزی كاتز مېرە ھوئاكلان دا
لە ناو وەنەوشەى مە
خۆى دائەنى..
نەخېر ئەو دىو زەمەى شەكەتى يە
لە ھەوشى كاتز مېرى چوگ دادان دا
ئەقیزینى..
دژ بە ھەموو
دوور لە ھەموو پائەو سستی
كوئى مەلكارى منیش
ئەزاكینی..

* * *

(۴)

نەخېر ئەو پەپولە يەكى جوانى يە
لە سەنگەو بو ئامیزم ھەلنەفرى
لە تەك ئەودا بە يەكسانى
ھەتا سەردەتوانم بژیم
گەرچى ھەرگیز
ئەچیتە ئەودىو و مەو
نەخېر ئەو دىو زەمەى ھىوا يەكە
لە بوشایی نا ئومیدی (كازار سا)^(۱) دا

وام ئىنەكا، ھەرگىز مروفى نەبوو بىم
بە گومانىكى پرووتەوۋە
كە ھەرگىز نەزىيائىتىم..

شىئەرى چوارەم

ئەو پوژەى دەمىم..

لە شارىكا
(تريستى)^(۱) بىي يان (ئودىنى)^(۲)
بېر بالاي شەقامىكى درەخت ئامىز..
لە ژىر ھەتاۋىكا دەمىم،
گەرم و پەنگ زەردو بالا بەرز..
بىرژانگە كانم دا ئەخەم
ئاسمانىش لە جوانى خويىا، بەجى دىلم
لە ژىر سايەى درەختىكى بالا سەوزا
ئەكەومە ناو پەشايى مەرگى خومەوۋە
درەخت و خۆر بىر ئەكەم
مىنالىە جوانكىلەكانىش
بەرەو ئەو تىشكە رائەكەن
كە وونم كرد
لە قوتابخانەوۋە دەفېن
قۇيان لەسەر ناوچەوانىيان
لول ئەكەن
من ھىشتا ھەرزەكار ئەبىم
بە كراسىكى كالىەوۋە
بە قۇي جوان و خاوەوۋە
كە وەك باران
بەسەر تۇزى تالىما دىنە خوارەوۋە
من ھىشتا ھەر گەرم ئەبىم

لاوئ به سهر قییری گهرمی
 شه قامه که دا پائه کا
 له سهر بلوه شه شوو شه یی یه که ی^(۳) من
 دهستی دا دهنی..

تو له نیوان گوله کان دا
 که دوگمهی کراس دا ده خهی
 وهک فریشته ده پرویته وه
 دئی منیش
 ملی پینگای چاره نووسی ده گریته بهر
 که هوگری کائی چاوه کانی تو یه
 توش به پیوه راوه ستاوی
 له مردنی نیواره یه کی بی مندا
 خوت وون کردو وه
 به ئی: وهک جوتیار یکی بی تاوان
 له نیواره یه کا ده ژیت
 خوشه ویستیم وهک کره با
 نه رم دیت و ماچت نه کا

نیمهی هه ژار
 کاتی لاویتی و جوانیمان،
 ئیجگار که مه..
 نه ی جیهائ تو
 ده توانی بی نیمه ش یژیت.

شیعری پینجه م

وهک کره با..

شیعری شه شه م

روژه دز راوه کان..

ئېمە كۆپلەي لە دايك جوونی خومانین
 پەپولەین ھەرگیز جوانیمان،
 نە بینوو و...
 مردووی لە ناو
 قوزاخەي « زەمەن » دا ئېمەین..
 دەولەمەندان
 نرخی « کات »^(۸) بە ئېمە نادەن
 نرخی ئەو پوژانەي دزران
 لە جوانیتی ئېمە و باوکان
 - ناخو تاکەي
 بە پوژوو بوونی « کاتەکان »

سەرچاوەکان :-

* بۆ ئامادەکردنی « کورتەي ژيان و کرونۆلۆجیای بەرھەمەکانی » پازۆلینی، کە ئکەم لەم سەرچاوانەي
 لای خوارەوە وەرگرتوو.

۱ - ئینسیکلۆپیدیای گەرم - دەزگای جوغرافی ئەنەگۆستینی - بەرگی ۱۴ لاپەرە ۴۹۰ - ۴۹۱.

Grande Enciclopedia — Istituto Geografico de Agostini — Novara — 1983.

Volume XIV — Pag. 490 — 491.

۲ - فلیمبیک بەنگە نامەیی - Documentario - بە جوار زنجیرە . تاییەت بە ژيان و بەرھەمەکان پازۆلینی - لەسەر
 (رای - RAI) رادیۆ ئەلەفزیونی ئیتیالی - قەناتی (۲) سەرەتای سالی ۱۹۸۷.

۳ - (Pasolini - پازۆلینی) ووتاریکە لە کتیی میژووی ئەدەبی ھاوچەرخي ئیتیالی دا... سەرچاوەي شیعەرەکانیش
 ،لاویتی نوێ - La Nuova Giorrent'u ، کە نامیلکە یەکی شیعری یە سالی ۱۹۷۵ لە زنجیرەي Supercoralli، دا
 چاپکرا... چاپی چوارەم سالی ۱۹۷۷. پاشان دەزگای چاپ و بڵاوکردنەوێ د Einandi - ئیناودی ، لە شاری
 (Torino - تورینۆ) ھەمان نامیلکەي لە زنجیرەکانی د Strutti، دا بڵاوکردهووە لە سالی ۱۹۸۱ دا بڕوانە:

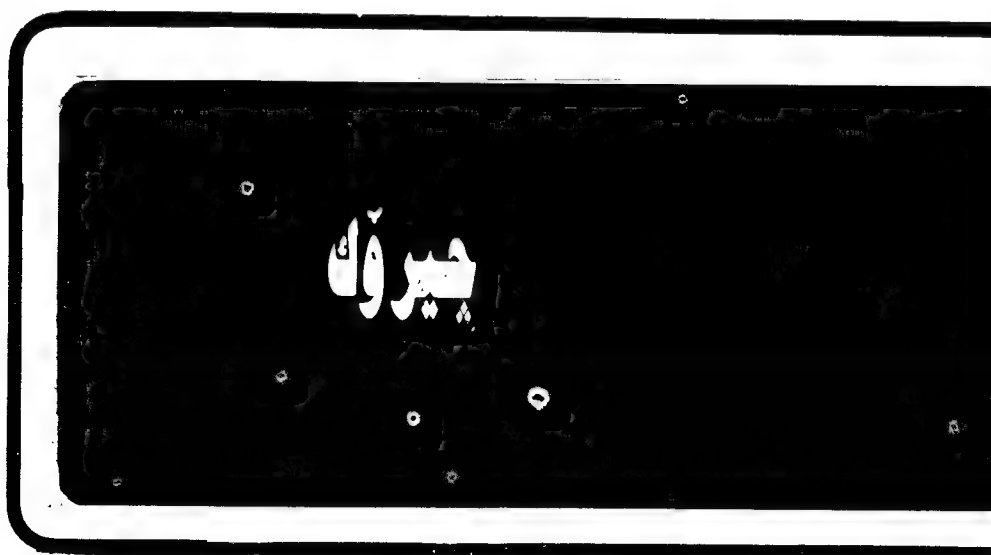
La Nuova Giorrent'u — Pier Paolo Pasolini —

E inaudi — Gli strussi — N° 243 — Torino — 1981.

په پراويزه کلي:

- 1 — R omancero - پومانشيرو - يان - پومانسيرو (بهرکسه دهلين که کوراني « پومانسيس .
 — Romances بلن، يان به کورکراوې کومه لن پومانسيس دهوترې، په سه نې هم زاراوه په نيسپاني، په نيتالي
 بن دهلين (Romanza - پومانسه) نه مه ش نه و شپوه شيعره دهگريته وه که تاييه ته به گپړانه وه ي داستاني
 نازايه تي وجهنگ شپوه يه کي عاتيفي، (پومانسيس) په کيکه له شپوه نه ده يي په کونه کاني نه ده يي نيسپاني که سه رتا
 ده ماو ده م پاريزاوه نه مرو که وره ترين نه ننو لوجايي بو ناماده کراوه .. ناو نيشاني هم شيعره به نيتالي « Roman-
 cerillo » يه، که مه به ست له « پومانسيرو » يه کي کهک په .. بو ناماني خويندنه وه من ته نها نه و وشه په م
 نو سيوه وه .. دياره هم زاراوه تازه په گني دوره له « پومان » و « پوماني » و « پومانيسته » وه .
 ۲ - (فورلاني - Furlano) يان (فريولاني Friulano) مه به ست له دانيشقوان و ناوچه ي (Friuli - فريولي) يه که
 ده که ويته سه رو ي نيتالياوه، دا يکي پازوليني خه لکي هم ناوچه به يوه .. فريولاني په کان خويان به نيتالي نازانن و
 داو اي نو تونومي ده کن . پازوليني يه که مين ديوانه شيعري به م دياليت نو سيوه له بهر خوشه ويستي دا يکي .
 ۳ - (ديوه زمه) من له بهرام بهر وشه ي (Mostro) ي نيتالي دا به کارم هيناوه هم ناوه مه به ست له و گيانله بهر په که
 درنده يه و ته نها زهره ر کاني ده بيري ن و خوي وونه . هه تا نه دوزيته وه يي ي دهلين « Mostro » منيش به ش به حالي
 خوم له وشه ي (ديوه زمه) نزیک تر و باشترو زياتر شک نابه م، هه رچه نده هم وشه يه مانايه کي نه فسانه يي هه يه .
 ۴ - (کازار سا - Casarsa) ناو ي نه و گونده يه که شاعير به شيکي زور ژياني تيا به سه ر بردو وه ده که ويته ناوچه ي
 (فريولي) يه وه .
 ۵ - ۶ - Trieste - تريستي)، (Udine - ئوديني) دوشاري نيتالين، ده که ونه سه رو ي پوژ ه لاتي نيتالياوه .
 ۷ - (باوه شي شووشه) مه به ست له و سندو قه يه که مردو ي تي ده خريت و پرووه که ي شووشه يه بو نه وه ي
 مردووه که ببيريت .
 ۸ - (کات) يان (زه من) بهرام بهر به وشه ي (Tempo) ي نيتالي به کارم هيناوه . شاعير مه به ستي له م کاته
 سه رده مي لاوي تي و جواني کړيکارانه که له تاو کارگه دا به سه ري ده بن و خاوه نه کانيش نرخی نه مه نازانن .
 ۹ - بو نه م زانيارانه ي که په پراويزه کانم له بهر پوښنايي دا نو سيوه، ديسان وه بېروانه - ئينسيکلو پييا ي گوره -
 — Grande Enciclopedia ده زکاي جوغرافي « دي نه گوستيني - De Agostini » شاري (نوافرا) سالي ۱۹۸۳ ..

پوځا مه باران دځيت

محمد سليم سوارى

تېښته گه ميو... به لي تېښته گه هه کا درهنگ بو، ده مني رڼبه ر لسه ر تېښتي رابوي، وڅو که هاندیه
 نك کلابکي جلکيت وي پڼفه... بله زده ست دا قه ده ک و نيشله کي خو، کر نه به رخو... شه پکي خو ژي کره
 به رخو... بله ز شويتکا خو گریدا... شه لي خو ژي کره پي خو... پشتي کولاف ده رسوکيت خو کرينه
 ساري خو... به زي کالگو گوره کر نه پيټ خو... پشتي ده لنگيت شه لي خو د بهر ساقی را پېچاين...
 گوپال ل ده رگه مي فه کرو د ده ستي خو گرت، به ري دورکا ده رگه مي بگرت دا فه که ت... بابي
 وي گوتي:-

- کوږي من چ خيره؟ ته خو موسا پېچاي... يي ته ببينت، دي بيژت هه واره کا لدويف و په زي وي
 يي برېي، ودي دويف چت.

- باب... خوري به س په ز برېينيا... په ز برېين زي يا وهسا نينه.

- نه و چه وا؟

- باب... نه و ده رافي... نوکه نه م تيدا ژ برېينيا په زي مه ستره.

بابي پاريي ناني د ده ستي خودا گرت... به ري بکه ته د ده في خودا، ما دناف چافيت کوږي خو

نږې... چو څاڅتن ژي نه هاتن... به لي وي بخو زاني، كو كپري وي راست دېږت، هيدي بهري خوژ
فرخه سينيا خاږني هه كر... پشتي پاريي خود دهستي نه شي خورا كړي.

لگل رييهری... وهسا بابي خوديتي، زاني كوي برينيت بابي خو هه كولان... وگه له گ بيرهاتن
ئينانه بيری، گوپالي خودابن كه فشي خو... دهرگه هه كر، پشتي پېچه گ خو چه ماندی... ژ مال

دهرگه... بهري خودا كولاني، بهري وي ف هنده گ بچويكا كهت... ابن بهريانگي وان ياري د كرن،
مادوان فوكري... هزروبيره هيلينا خودسهری دا چيكر... په زي وي هاته بيری... چهوا هه كه باران
نه مين... دي ژ برسادا مرت... دهه كا چليي وان بتني يا ماي... هنده نه وزي دي خلاص بيت... چوسالا
نه ف تشته نه بيه، هنده هه يفا څاداري ژي بنيفي بو... هيش باران نه هاتينه... گه له گ سالا وهگ في
دهمي، تزي كولانيت گوندي به فربو... لسره تلخيت به فري، نه م دچونه سهرپانا... نه هه هه يفا څاداري
ژي به، هيش باران نه بارينه... دپاره نه هه ژي خفسا خودي به... نه وي زاني كو گه له گ سالا باران كي
دهاتن... به لي تا څا، كانيا وان ژي هنده كي نه دبو... لدويف وان هزروبيره... رييهر لگل خو څاڅتن
هات...

(شفيدي پت... پتا دهيكه من بو، هه كو كاپانيا من څامان د شويشتن دگرتي (بهري ته ل څافي بت،
څاڅا كانی، ته مه ت لويليكا مه سينی به، دانه كي روژي... مروف دي ل گهري رواست... تا كونه كي څافي
دئينت)... راست دېږت چوسالا كانيا مه هولي نه هاتيه... نه فساله ساله كا كړيته... هه ماين
قه مونگ... ياژ دونيايي دچيت «.

رييهری... پي لسره په يسكي خاركه ت، كوپي وي يي بچويك... هيش پاريي وي دهستي داچر،
لدويف بابي خورا كره غارو گازی كر...
- باب... نه ژي دي لگل ته هيم.

رييهری گوپال ژ بن كه فشي خو څينا دهری و به رسفا وي دا...
- كوپي من... نه هه هه فاليت ته نه... لگل وان بو خوياريا بکه.

ئيگ ژ وان بچويكا... هه كو گول وي څاڅتن بوي گوت...
- مام... چ ياري بکه ين؟

رييهر ما دوان و كوپي خو نږی... گه له گ تشت هاتنه بيری... هه كو بچويك... ده يي باران نه
دهاتن... دا هه می بچويكيت گوندي دويف ئيگ كه فن وه لاهه ته كي ب سهری دهره كي دوگاز دانن، ودا
ل كولانيت گوندي زفرن وب دهنه كي بلند... گازی كن (بويكا مه باران دقيت)... هه ر ماله كا
كه هشتپانه بهر دهری، دا كاپانيا مالي تراهره كي څافي ب سهری وان دا كهت... پاشي دا هنده گ ميويژا...
قه سبا... هژيرا... هنده گ شه كروكا ده تي، هه كو نه و هزر هاتينه بيری، گازی بچويكا كر...

- وهرن... دا تشته كي بو وه بيژم... چ يي كوهي خوبده ته من، ويژته هه می هه فاليت خو،
بچويكيت دي ييت گوندي... دي شه كروكا ده می.

ل دويمهيا داخازا وي، هه می بچويكا ب دهنه كي به رسفا وي دا...

- بهس توشه کروکا بدهمه... ته چ دښت، دى وه کهين.

ټينا ريښه رى هيدى وب دهنګه کى نازګ گوټ:-

- لار بيره وه تيت... من دښت وه ګه پار هه لاهه ته کى به لګرن و بويکا بارانى بيژت.

ټينا ټيګ ژوان بچويکا پ دهنګه کى بلند گوټ:-

- مه نه ښت باران بهين... دى بته هه رى وه ته قن... پاشى چهوا دى بوخو ياريا کهين.

- ګه لى بچويکا... وه نه بيژن... هه که باران نه هين، چو ګياو چاى شين نابن، ودى په زى مه مرت و

کارګه نا مين... ما هوين چه ژ کارګه نا کهن.

هه ميا ب دهنګه کى گوټ:-

- به لى کارګه د جوانن... نه م ګه لګه چه ژ کارګه دکهين... هه کو مروف د چيته بهر کارګه چه ندا

خوشه.

- فنيجا بويکا بارانى بيژن... دا شه کروکا بدهمه وه، ما هوين چه ژ شه کروکا نا کهن؟ شه کروګه د

خوشن.

هه ميا ب دهنګه کى گوټ:-

- به لى شه کروګه دخوشن... نه م هه مى ګه لګه چه ژ شه کروکا دکهين.

- دى باشه... من چ گوته وه، ګوهمى خوبدهنه من.

ټيکسه ر کوپى ريښه رى گوته بابى خو:-

- باب... بار ب شفاف مه بويکا بارانى د گوټ... چهوا نه ف ساله ب روژ بيژن.

- کوپى من... پار چارو بارا هنده ګه باران دهاتن، به لى نه ف ساله، هيښ چو باران نه هاتينه،

فنيجا نه ف ساله دښت ب روژ بويکا بارانى بيژن... دا باران بهين و پله، پله بګه فت!

هه کو بچويکا ګول ناخفتنا ريښه رى بوى... ټيګ هاتن و چوڼ ودويف ټيګ که تن.

ريښه رى د ګولانا ګوندى دا چو خار... يا د دلى دا نه وېو، لکه ل هنده ګه ګونديا، بچته مالا ژن ماما

مرو... دا ب خوشى، يان ب نه خوشى رازى کهن... ووى کيليى بګه ته د مه نچه لا ټافى دا، تا باران بهين...

لى نه و دزانت، هر سال هه کو د بوهه يفا ټادارنى، وهه که باران نه هاتبانه... ګه لګه ژ څه لکى ګوندى،

دا چنه نگ ژن ماما مرو... دا کيلي کربا د ټافى داو باران باريبانه.

ل سه رى ګولانى... ريښه رى ديت... ګول بن به رسفکا خاله تا زهينه ب وان... ګيله شوکا مروفانه..

هنده ګه ګافيت بله زو فر هافيتن و خونيزىکى ويړى کر، ټافى دوپيشکى و پيڼه دانى... هاته ګوها.

چاره ګه دى که ته د هزارا بارانى و هسکاتيا دونيايى دا... باش هاته بيرى، کو هر رسال وه ګه فى

دهمى چو دوښمن نه بون... به لى ژ کيم بارانيت نه ف ساله، هه ما ټاخ وه ګه کون مشکا يا شق شق د

بيت و دوپېشكيت به رښه وارا...

ل دوپېشكيت به رښه وارا، لکه څو گوت: شفيدي ژي دوپېشكيت به سي چار گونديا ته دام او دني وان
هاته گرتن و دوژي من... نه په کوپي خاله تا زهينه ب ژي هاته سر، هه که نه م د فان کاو دانا دا بن و
باران هه نه هين... نه ف دوپېشکته نه چو حالا بو مه نا هيلن».

سهرې خو بلند کړود عه سماني فوکري، به لکي پنيه کا عه فري بهينه پيش چافا، به لي ژ خوږو،
دويف دهنکي خاله تا زهينه ب، سهرې خو بلند کړه ته... هاته گوما کوي د بيژت: -
- دي وده ريبه... دوپېشکي ب کوپي من ژي ته دا... بلا بېهنا وه هميا بهيت. ريبه ري ب نا
خفته کا ز فر گوتي: -

- بو چ بېهنا مه بهيت؟ ما مه گوتي دوپېشک ب کوپي ته و خه لکي گوندي ته دهن.
- راسته وه... وه نه گوتي... به لي هه که هوين زه لام بانه... دا چنه سهر خانيي وي پيرا سيرا...
دا نه و کيلي کربا د ثاني دا.
پاشي خاله تا زهينه ب دهنه کي نزمتر، هه وهگ بو خو ديژت گوت: دي دايي ما من شوله
بي په... من خويکا خودا... دوپېشکي ب کوپي من ته دا... ما بو نه زنده د ناخفم، وياپشتي گرانم؟
هه کو به ري ريبه ري فيکه تي... ب دهنه کي بلند گوتي: -
- وه نه بيژه... هه که باران نه بارن... نه ف دوپېشکته نه، دي هاربن و دي ب کوپي ته يي دي ژي و
که له گ خه لکي گوندي ته دهن... دفيت باران بهين، دانه و دوپېشک دوان شق و کونجا دا بخه ندقن و ب
که سي دي ته نه دهن.

چوا ريبه ري نه و ناخفتن کرن... خواهيت وچو... هه وهگ تشته ک د سهرې دا... هه کو ژوي
گيله شوکي دوير که تي، سي چار زه لام ب دويف که تن، ل به راهيا وان، وي ژي که ميا گوپالي خو گرت... ژ
بي دهنکيا وان... ريبه ري زاني، نه و ژي، وهگ وي... د عاجز و دل ته ننگن، وبيهنا وان يا هاتيه سهرې
دفتي... نه و تشتي د سهرې وي دا، يي د سهرې وان ژي دا... لسه رملي خو زفري و ب دهنه کي نه رم
گوت وان: -

- هوين دزان... نوکه نه م دي کيفه چن وچ که ين؟ نيگ ژ وان به رسفا وي دا: -
- ژ نه و ناخفتني، خاله تا زهينه ب لکه ل ته کرين... نه م دزان... کا دي کيفه چن وچ که ين؟

ريبه ري ما د وان فوکري... ناخفتني خاله تا زهينه ب هاتنه بيرې و گازنديت وي... کو کوپي وي
دوپېشکي يي پيغه داي، وهه که نه و زه لام بانه، دا چنه سهر خانيي پيري... دقيا ژ ميژ ودر بو... وان نه و
کار کربا... دوان بير دا... ريبه ري د هزا ودر بو «نه ف دهنه روژه، کاروانيت گوندي... کاري خو

کری... دا بچنه کاروانی... به لی ژ بهر نه و کاودانیت، گوند تی دا، ژ کیم چلی و نالغی دهوار و تهرشی و زیده بینیا دوپشکا... روژ بو روژی دهست و دلیت وان نا کرن، بچنه کاروانی و گوندی بهیلنه د فی سهر و بهری دا... نه وژی دهقن... نه چنه کاروانی دهشتی؟؟ کی نا بیژت... هه ر ئیگ ژ وان تا دچته کاروانی و د زفرت، دی چ قهومت؟ دی ل مال چ بیئت؟ په زئی مری... گارهش و دهوار د نه ساخن... دوپشکی ب کورپی وی یی قه دای... نه و هه می سه خمه راتی وان، دی چنه کلروانی، دا باره کی گه نمی... باره کی کایی بینن، ما نه و باری گه نمی بو چ په؟ هه که ف عه یالی وان را نه گهت... ما نه و باری کایی بو چ په؟ هه که ف دهوار اپا نه گهت... گه گه نه یا دجهی خودایه، د شان کاوداندا مروف گوندی بهیلت... نه وژی ره فینه که، نی کاروانی هه ژی هه ر نه فیه... کیلیی بکه نه د نافی دا.

هنکی ریبه ری سهری خوبلد کرو گوته وان گوندیا...

- گوندینو... وه د فیا بیژمه وه... کا دی کی قه چن؟ هوین چیت ژ من د زانن... ثم دی چنه مالا ژن ماما مرو... ب خوشی بت؟ یان ب نه خوشی بت؟ د فیت وی کیلیی بکه نه د نافی دا.

ئیکی دی ژ وان زه لاما، لکه ل ریبه ری ب ناخفتن هات و بیئت دی گوهی خودایی:-

- برا ریبه... مروی هایش بارانی و کیلی نینه... مرو ب خوفه یا مژویه... یا لسه ر که راتی.

- که کر... بلا وی نه و کیلی کر با د نافی دا... به لی هیش لسه ر خوونه که تیه د نفینادا، و هو لی نه هاتیه هه.

- هی... هی... نی وی هنده گیر و کر، وی نه د فیا باران بهین... دا ریبار نه خوش نه بن و نه بنه ته قن... یا ل هیفیا کچا خو، دا سهر وی بدهت.

- وی خو کچا خویا ل بهر... دی گه لگ باشه، بلا کچا وی بهیت... نوکه مرو یا بی چاره یه، نه شیی و کیلیی بکه ته د نافی دا... بلا کچا وی بکه ته د نافی دا... مانی ته سلیم و... بو کچا وی دچت.

- نه برا نه... کچا وی حه ق نینه، وی کیلیی بکه ته د نافی دا... ته سلیم بو وی نا که فت... چونکی نه و ب که سی گوندی خورازی نه ببو... یا شوی ب بیانیا کری... نی یا شوی ب بیانیا بکه ت ته سلیم کیلیا گوندی مه بو ناچت.

- نه و چه وا؟؟

- برا... ته سلیم کیلیی هه ر بو خه لکی گوندی د که فیت... نه بو کچا وی... هه ر ثم گوندی د بنه واریت ته سلیم کیلیی... کا هوین وهرن... دا بچنه د ژورقه... خو گیر و نه کن!

لکه ل هندي ریبه ری و براده ری خو، خو هافیتن و چونه دا مالا پیره ژنی قه... نه وی دیت... کوسی پیره ژن... بیئت ل ره خیت وی کومبین، و هیتی بیئت روندکی خه د مالن... و میزه رگ ب سهر تهرمی پیری را یا ر کیشای...

هئى... هئى... وىي دهنګ ژبهرى وهه فاليت خو... قه ستا ستيړكى كړن و ب ره خ قه... ريبه رى كيلى
هه لگرت... ول دهر ازينكا مالا پيرى به رى قه بوو دهر كه تن... ل كولانې دهنګى بچويكيت گوندى هاته
كوهيت وان (بويكا مه باران دفت).

رپهر ماو به رى خدا قاما دهنګى بچويكا لى د هات... گرنژى وسه رى خوبلندكرو د عه سمانى...
نيرى... ديت كوپنيت عه قرى، ل عه سمانى ييت تيگ چوين... ده مى به رى خو ژ عه سمانى قه كرى...
ديت چار پيره ميرا، مه رو قه زميت وان، ييت لسه ر ملاو ييت قه ستا مناسبى گوندى د كهن! پاسى به رى
خودا هه فاليت خوو گوتى:-

- دى... نوكه فيجا وهرن... دافى كيلى بكه نه د كانيا گوندى دا.

ئينا هه فاله كى به رسفا وى داو لگه ل كه ته ناخفتنى:-

- پانې پيرى نه دكره د كانىي دا:

- نوكه دا بوو بېژم كا ژبه ر چ پيرى نه و كيلى هه ر نه دكره د كانيا گوندى دا... هه كه وه كړبا،
پاچه وا هه ر گاف، خه لكى گوندى دا ده ستى وى ماچى كهن... دا نه و كيلى كړبا د مه نجه لا نافي
داودا تافه كا بارانې هاتبا... وهرن گوهى خويده نه من... جهى فى كيلى كانيا گوندى به نه وا چو چارا
هشگ ژى نابت... ونه به س دا تافه گ بارانې بهيت... به لى دا پله بكه فت... دهرمانى مه وفى هشكاتينى
هه ر پله يه!

- دى هه ما... هه ر توه رپه... كيلى بكه دكانيا گوندى دا... بو فى كارى كه س ژ ته فهرتر نينه.

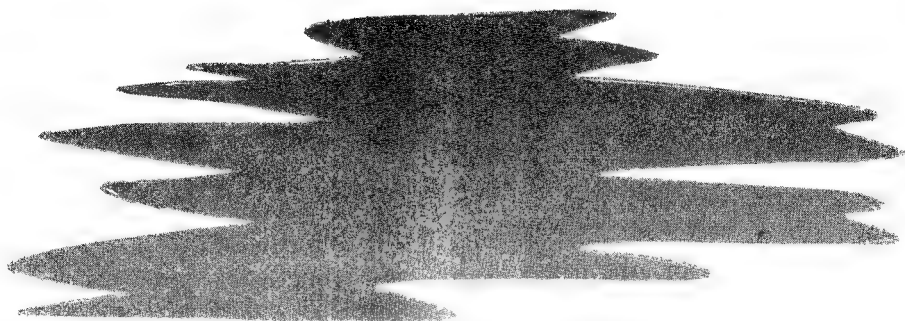
- نى نه ز وى نيكى نا كه م... يا پيرى كرى... وهرن نه م هه مى پيگفه... دى كيلى كهنه

دكانىي دا... نى به شتى پيرى ته سليما كيلى... يا مه هه مى گونديانه... دانوكه ويغه كه س بتنى خونه
هه لافيت.

به غدا ۲۵ / ۲ / ۱۹۸۵

محمد سليم سواری

ته هم

✱ غفور صالح عبدالله ✱

له به شیکی دهفتی یاداشتنامه کی قاره مان دا نه مه نووسراوه. به لآم له پوری زمانه وه هه دئی دهستی پیداهینراوه، دیاره به په له نووسیویه تیوه بویه خالو فاریزه ی له بیرچوه، یان برگه کان له یه ک جیابکاته وه، له مه و دیواش سه رله به ی یاداشته کانی هه دئی دهستی یان پیداهینراوه، بوشه وه ی زیت له روی زمانه وه بوخته بن... دهشی نه به شهش پرژه ی رومانیک بووبی و ته واو نه کراوه..

✱ ✱

چاو له هه لۆکه ناگویمه وه و ناپتروو کینم، به ناستم بله ریته وه ههستی بی ده کم. وه کو هه ست به خوینی خوم بکم که له شاده ماره کانم دا هل ده داو، ده ریته نیو چوار به شی دلوه. ههستی که ده می که له گه ئی دا گوش بووم، که چه سه تر و پکی گرد لکه یه ک، یان جیایه ک، نه لبه ته ههستی سؤفیانه ش وه ره له مند الیه وه نه م سروشته فوی کردو ته روجه وه. به دوور بیینی دیه کانم ته نها چاوم بریه هه لۆکه. له دووره وه ده ئی قوزاخه یه کی لۆکه یه وه له ده وه نیک گیر بووه. به لآم له چاوی من دا قه باره ی هه لۆکه و خویان... سه رله به ی هه ر پنج هه ستم، بگره ههستی شه شه میشم و نه ویدیی نه م هه ستانه ش، برونه ته بالا گه ردان و ناویزانی هه لۆکه... هه لویه کی به هاره و به چه ندان لیزمه ی باران و شه ونم خوی ششتوه. بویه ده ئی گونتکی لۆکه یه نه وه نده سبی ده چینه وه، به دم خرنکی خوره که شه وه بریقه بریقیتی.. په ی هه لو نه رم و شه، له وانه دهستی پیدایینی رکر ده سه به قزی کیزیکی به نازه وه بیینی وایی... هه لۆکه م به و کیزه دانا که بوم نه بوو. نه و کیزه ی که پیکه وه خه زمان له دیتنی هه لو بوو، هه چ روژیک هه ر کامیسمان هه لویه کی دیتبا، به هه لوه داوان غارمان ده داو، به ی دیمان ده وت، که نه مرو هه لویه کم دیوه (ئای که هه لویه کی جوان بوو، چه ند به نازه وه له ناسمان دا باله کانی فش کردبوونه وه، لاره

لاره‌ی ده‌کردو به نهمیه که وه ده‌قیپ‌اند... نهم دهمه و نیوه‌رویه، دیتم له‌سه‌ر ترۆپکی کێوه‌شیننه بای باله‌کانی خۆی ده‌داو به‌ته‌نیا له‌ نیچیر ده‌گه‌را (... شه‌وانیکی زۆریش خه‌ومان به‌هه‌لۆوه‌ده‌دی، بۆ سه‌ببێنی هه‌ر به‌یانی زوو سه‌ربرده‌ی هه‌لۆی خه‌ونه‌که‌مان، بۆ یه‌کدی ده‌گه‌راپه‌وه... ئه‌وه‌ده‌می منداڵ بوم باوکم له‌ دۆله‌کی ئه‌وه‌دیو داره‌به‌نه‌کی به‌رانبه‌رم‌دا، هه‌لۆیه‌کی کوشت‌ولولا‌قه‌کانی کرده‌فیقنه‌و دووزه‌له‌ من و نه‌و کێژه‌ش هه‌رکه‌ هه‌والی کوشتنی هه‌لۆکه‌مان بیست، شه‌و تا به‌یان به‌دزیوه‌ له‌داخی چاره‌نووسی هه‌لۆکه‌ شیه‌ون و گریانمان بسو... دووزه‌له‌کش تا نهم چه‌نانه‌ وه‌کو دیاریه‌کی به‌نرخ‌ی باوکم و بۆ یادی هه‌لۆکه‌ هه‌لگرتبوو. روژیکیان له‌گه‌ڵ ده‌ردی سه‌ریه‌کی ئه‌و سه‌له‌ی خه‌لکه‌که‌دا، که‌وتیه‌سه‌ر ساجی عه‌لی و دووزه‌له‌که‌شیان له‌گه‌ڵ خۆیان‌دا برد... هه‌رکه‌ ده‌نگو باسی هه‌لۆش له‌م ده‌ورو به‌ری بپایه‌وه، کێژه‌که‌ش به‌جێ هێشتمو، که‌وته‌ ته‌ک سه‌لقه‌ویه‌کی خاوه‌یداو... نه‌میستاش هه‌موو کۆیره‌ویه‌که‌م له‌ منداڵانی ئه‌و حه‌زه‌وه‌ چه‌که‌ری کرده‌وه، بۆیه‌ گه‌ڵ جار قینم له‌ هه‌موو کێژی نهم دنیایه‌ هه‌لده‌سی، ئای که‌ ده‌بی په‌ره‌کانی هه‌لۆ نه‌رم بن. چۆنه‌ نیستا بیکه‌مه‌ ناوه‌خنی سه‌رینیک، پێکه‌وه‌ له‌گه‌ڵ ئه‌و کێژه‌دا بخه‌وم که‌ بۆم نه‌بوو؟ نا... نا... چۆن دلم دیت... هه‌لۆ پیرۆزه‌که‌یه‌ وه‌ر به‌و یاده‌شه‌وه‌ هه‌لۆ لام بوته‌ زینه‌وه‌ریکی پیرۆز. ئی با به‌خه‌یالیش بی هه‌ر خۆشه... خوشترین سه‌اته‌ وه‌خته‌کانی مرو‌فیش ئه‌و سه‌اتانه‌یه، که‌ به‌خه‌یال به‌سه‌ریان ده‌بات... ره‌نگه‌بی هه‌لۆکه‌ش وه‌کو من له‌ نیو لقو و پۆه‌ه‌کانی داره‌به‌نه‌که‌دا، جینگای خۆی خوش ده‌کا. بۆیه‌ جار به‌ جار باله‌کانی راست ده‌کاته‌وه‌و جووتیان ده‌کا، هه‌ندێ جاریش به‌یه‌کیانه‌وه‌ ده‌دات، یان تا‌قو‌فین ده‌بنه‌وه. لاره‌ لاریه‌تی، دپ به‌لقو و پۆه‌کان دینه‌گویم. چاوم له‌ هه‌لۆکه‌ کردو، فیش به‌ردیکی قوقزم دوزیه‌وه‌و تانیشکم دادایه‌ سه‌ری، داره‌به‌نه‌که‌ش له‌به‌ری قه‌لاکه‌وه، له‌سه‌ر یالێک وه‌کو پاسه‌وانیکی می‌زویی و ده‌ستی له‌ناسمان پان کردبێته‌وه‌ وایه. بی باکانه‌ له‌گه‌ڵ بوون‌دا له‌به‌ر به‌ره‌کانی دایه. له‌ولای داره‌به‌نه‌که‌شه‌وه‌ چپایه‌کی دیه، چپایه‌کی له‌دوورا، له‌نووکه‌وه‌ چه‌ند ترۆپکێکه‌ به‌یه‌که‌وه‌ لکان، له‌م سه‌ر بۆنه‌وسه‌ر، ره‌تی زه‌لامیکه‌و راکشاوه‌و رووی ده‌می له‌ناسمانه، به‌واتایه‌کی دی له‌سه‌ر گاژی پشت وه‌رکه‌وتتوه، له‌م سه‌ره‌وه‌ ترۆپکه‌کی ده‌لی که‌ له‌سه‌ری زه‌لامه‌ راکشاوه‌که‌یه، له‌ ناوه‌راستی‌شه‌وه‌ وه‌کو ناوچه‌ی به‌هشتوین جه‌ربانی وایه. ترۆپکه‌کی یابینیش پێیه‌کانی زه‌لامه‌ هه‌لا‌وا‌وه‌که‌به. له‌دووره‌وه‌ له‌پیکه‌ریکی سووریالی ده‌جی. له‌ ناوچه‌ی چپاکه‌شه‌وه‌، نیوه‌ ترۆپکێکی دی خۆی پێوه‌مت کرده‌وه، ئه‌ویش له‌دووره‌وه‌ وه‌کو که‌له‌سه‌ری مرو‌فیک وایه‌و چاوه‌کانی قووچاندوه، به‌رانبه‌ر قه‌لاکه‌ ده‌می ره‌شی ده‌به‌چراندوه. کونا ئه‌شکه‌وتیکه‌ له‌وه‌ته‌ی نهم بوونه‌ هه‌یه، ئاوه‌ا زاری کردوته‌وه.

په‌ر به‌ ناخ سوژیکی پاده‌به‌ده‌ر دایگرتم، چاوم پێ‌بو له‌فرمیسک، خۆزیام ده‌کرد بوونی منیش په‌گه‌ڵ بوونی ئه‌و ئه‌شکه‌وته‌ بووایه، چونکی ئه‌شکه‌وت ته‌نها له‌چه‌ند گاشه‌به‌ردو ته‌ق ته‌قه‌ تاویری یه‌که‌ له‌سه‌ر یه‌ک، سه‌روشت هه‌لیچ‌نیوه. گه‌تا به‌به‌ردو ته‌ق ته‌قه‌ تاویری‌ش زه‌مانی تاییه‌تی خۆی هه‌یه...

روژیکی به‌هاره، یان ئه‌وه‌تسا روژی هه‌ر سه‌هاریکی دیش وابوو، ده‌شی نژیکی دوو سه‌د سال، ئه‌و سه‌رده‌مه‌ی که‌ هاشای به‌به‌، ئه‌وه‌تسا ده‌وه‌ل کردو، هه‌والی بارودۆخی میری ره‌واندێ ده‌رسی. پێ‌بو ده‌هشتی خۆت، به‌ر له‌نیستاش نهم به‌هاره‌هه‌روا... بڕوه... نهم ناوه‌ تا ئه‌ژنۆزه‌لامیک قه‌سه‌یل و سه‌وه‌گیاپه. ئه‌وه‌ جگه‌ له‌ گویه‌هێرونی باله‌به‌رزی ره‌نگاو ره‌نگ... گه‌تا به‌جاوبازیه‌ی به‌بژوکه‌لای پان‌پانه‌وه، به‌به‌ل‌ل‌وکی گه‌لا‌سه‌رووی به‌م‌وه‌ ده‌مختی به‌سالا‌جیوه‌ی به‌په‌وه‌وه، به‌که‌زینی تازه‌چاو‌تروکا‌و ده‌م به‌شکووتوه‌وه. جگه‌ له‌و رایه‌خه‌ سه‌وه‌زی ئه‌و ناوه‌ش، که‌ به‌گوله‌ به‌بیرونی ئال‌وه‌نه‌وشه‌بی و مورو هه‌لا‌وه‌ گولا‌له‌ سه‌رووه، په‌له‌ په‌له‌ لی‌وه‌له‌وی سه‌روشت

به دهستی رهنگینی خوئی رهنگی پشتووه. تابلوکه یه له و تابلویانه ی که له ناخی مرودا نومیذی ژیان دهریښی و، ههست دهکا بونو ساته ومختانه خولقاوه، ئیدیش گوی به مردن ناداتوله دله راوکی ره ها دهکهن - دولیکه و ههگر له نهفسانهکان دا هاتبی! هه له ناوهرپاستی زستانه وه تا دهگاته باران بران. هه موو روژنیکش هه رکه گو سوروه و یوه که ی پانتایی گه ردوون، له سهر ترپهکی قه لاکه و دم که لی چپاکانه وه دهکه و یته سه ره تاتکی. له باکوړه وه ته میکی چر و هه کو هه ره سی روو یاریکی به فری خا، یان و هه کو چوپا و گه ی قه د گاشه به ریدک، یان و هه کو گه وانه یه کی دریزی دم ره شه با به ره و خواړ داده کشی، وک بلی سهر اپا میژووی هم ناوچه یه به م دوله دا تی ده پری... نو سه رده مه ی له شکری سواره ی هه میدیش به ره و قه لاکه هیرشیان برد، هه هم ته به یو سهری له له شکرکه تیک داو، به ره و دووا بویه .

رنگایان لی تیک دهجوو، نه سپه کانیان به دم کوړنه وه له ته مه که ده سه لینه وه. چاو چاوی نه ده دی، بگره سهدان سوایش له هه له تانه دهگلان، به ره به ره له شکری نالی عوسمانیش دهیدا له که می، قه لاکه ش و هه کو بنیاده میکی جوامر له سهر ترپهکی یاله که، دهستی ده نایه کوړته که له ی خوئی و پپیان بی ده که نو، و ناسووده ده بوو. هه وانه که دهگه یشته بابولعالی، له ویشه وه نه په یه که له نیستانه وه هه لده ستا. نه رمان ده درا، ده بی به ناگریش بی نه و ته مه نه حله تیه بره و یته وه، که چی به هه زاران سوار به مازوت و شاپلیته ناگریان ده کرده وه، ته مه که یش نه و نه ده ی تر خوئی لیل ده که رد... هه مدیس هه وانه دهگه یشته وه بابولعالی که ته مه که هه نا په وینه وه و نه رته ش نالی عوسمان قری تی ده که وت. په یتا په یتا نوردویان ده نارد. هه رکه دهگه یشته ده مه و به هاریش کوړکه لی قه لاکو، له دهوړ به ری شاره زوړ ویشه وه تابلو قه یان ده دان. نه وه ی که ته مه که ته وای نه که رد بوو، نه وان نه نجامیان ده دا... دولیکه و میژووی هم دهوړ به ره ی پیدا تی ده پری. هه رکه ته مه که داده کشی و زگ له زه و ی ده نی، له پریکا به دولو شیوه کانی نه و به رو نه و به ر پهل پهل ده بیته وه. هه نه و نه ده ی یه که دوو جار چاو بتر و کیښی، وه ختیک زانی دوله که بوته درمختیکی سه روپ که سکی و هه رکه وتوو.

ته مه که ش په و یوه ته وه. یان ده شبی تا دهگاته ده شتی هه رپرو به ری په واندزیش، له ویشه و به ره و هه لگورد هه لکشی و، بیته هه وریکی ره ش و بیگاته لیزمه ی بارانیک. نه و خه لکه ش که له مدیو نه ویدیوی دوله که بن، ته مه که یان به رچاو ناکه وی... هه نه و نه ده ی یه که دوو جار یش چاو بتر و کیښی هه مدیس ته مه که دوله که ی ته نیوه... نه و نه ده ی که چاوم هه لپری و سه فین به ناستم ترپه که که ی له گه ل جوړی جوولانه و هه که دا که وتبوه سه ره تاتکی... به فری سهر ترپه که کیشی به ته مه دا چوپا و هه که ی دوله که دهجوو، سپی و ته نک و په له په له که چاند لایه که وه ره ش دا که پرابوو، هه رکه له پریکا چاوم هه لپری، نه مزانی نه و هه لویه له چ نا قاریکه وه په یدا ببوو، له سهر خافو و پوه کانی داربه نه که نیشته وه، نه شمزانی نیریه یان می به. له وانه یه راوچه کی سه رده رکه ر هه ر له دویره و هه که نه کی ناشکرا بکا. نه و نه ده ش شاره زانیم... گاشه به ردو ته قه تاویش زمانی نییه و که پرو لاله، تا و هه کو بنیاده میک میژووی سه رله به ری بوونی هم دهوړ به ره م بو بگریته وه.

هه ستم کرد نه میستاش کومه ده بنیاده میکی رووت و به جال، هه ر له سه رده می چاخه به ریدنه کانه وه، ژیانیک ناسایی له و ی ده گوزرین، ده خون و ده ست رهنگینی خو یان ده نیښن و، له گه ل مینه کان دا جووت ده بن. هه رکه شه ویشیان لی هات له نه شکرت دینه ده ری و بو داین کردنی خوراک و پو شاکي روژی دوایی خیزانه کانیان، ده که ونه پراوه سوچه رو به رازه کیوی و ژیره... نه که ر له دویره و چاو هه لپری تارمایی سه ر

سەبەر لە کونا ئەشکەوتە کەوێ سەرەتاکتیانە، ملە قوورتی دەکەن. لەوانەشە چاوت ریشکە و پێشکە بکاو دیمە ئەکە درۆ بێ! ترسم ئێشیت، وە ئێ کە بیرم چوو بەلای بنیادەمە زووت و رەجالەکانی چاخە بەردینەکانی نیو نەوشکەوتە کە، ترسە کە مەرۆیەو. ئەم دەورو بەرەش ئەوەندە کە بۆیە هێدی هێدی گوێم لە قیرە قیرە ئێ هەلۆکە یە قیرە یە کە مەرۆیەکی پێکراو ئاوا قیرە ئێ هەلسی.

قیرە یە کە بۆ ئێ تەنیا یەکی خەستی ئێ دیت. بۆیە ئەسجارە رووم کردە دارە بە ئەکە، شانی چەم دادایە سەر بار دە نۆمەرکە. لەو دورۆو جەم بریە جەولە و بزوتی هەلۆکە. هەستم کرد وەک بەردێک تووردەیتە گۆمیکێ مەنگەرە، ئاوا ئارامیە ک بە ئێو هەژام بەرێزەر. ئەو ئارامیە بوو کە ترسی تەنیا یە کە ی پەواندەو. وای ئێ لە دەمە دەمی سەلانی پیرانەوێ سە دەمی پیرەم دا. هیشتا کە وەک شوانیکێ دەرکراو، لاندە وازو ئێ ئەنوا هەلتروشکاووم، دەرپانە هەلۆکە م. منیش خە ئێ یو زەکو باوکم هەلۆکە راوێکەم، ئو لاقەکانی بکەمە دورۆو. وە ئێ دەنگی قیرە کە ی پەژروانی کردەو، وێستە تەفیکیش لە حۆم بکەم. بۆیە تە ئێ ئەزەردە خە ئە یە کەو جەم ئێ ی پێ. روژانیکیش بوو ئەم دۆلە بە بەرێزوارو کاروانچێ تادەنگە شەوێکیش، بە تاییە ئێ و شەوانە ئێ کە مانگە شەو بووایە، ئالێ دەهات. دۆلە کە بەسە ئە زە لاسی سە عاتە رێکە، بە لām روژانی بە هەر دە پیرە سە عات و نیوێک رێک، چونکە رێوارو کاروانچێ کان تە پێو ئێ ی بە هەرکە دە چوو زێر گێشە یانە وەو فریوی دەدان. ئە کوێ بووایە لایان دە داو بارگە یان ئێ دەخست، سوێشە سە پیرانیکان ساز دە دا. کە تیرە رەش و زووخا لویەکیان دەردینا، بە چیلکە و پەلۆشە و خە پێوکی ووشکەرە بوو، ئاگر یان دە کردەو و چایان دەم دە دا. ئیدی هەرکە سەو تۆشە بەرە ئێ خۆی دەردینا و رای دەخست.

سەلکە پێوانی یان چەند قەلە گۆزێکیان دەردە هینا، بە دەم قەسە ئێ نەستە ق و باسی کاروبار پاپە پاندەو سەو کە نیو پێو یەکیان دە کرد.

لە پاشانیش ئەوێ جگەرە گێش بووایە، چاخە تووتە کە ئێ و بەرمانیکێ دەروینا و جگەرە یەکی دە پەنجابەو لە پاشان یە ک دورو چایان بە سەردا دە کرد، مە کە ئیدی پاتشا خویان بوون (دە ی کوپینە باناوی خۆی ئێ پین) . پێلۆ کەم بوونە تە جوارچێوێ تابلۆکێ ئەم دەورو بەر. هەلۆکە ش ئەلێ تە گزنگەکانی خۆرە کە جەوی سە غلە : دە کەن، بەرەو لای مە پیری خۆی وەرگێرا. هەمدیس دەستی کردەو بە قیرە قیرە پێ تەنیا یە کە ئێ خۆی. هەرکە پیرەوێ با یە کە بەرەو لای مە بووایە، تە نەت گوێم لە تە قە تە قە دە نووکی دە بوو، جەولە م لە حۆم پیرە، ئە با هەرکە جەولە وەو جەوی لێم بێ و بە پەرچیم تێ بگا، ئەم دەورو بەرە دا بە تەنیا بە چیم بێ. جەو دەوری حۆم و مەلۆکە ش تە جەو تەر دەکا، قەرە ئێ ئاسایی ئێ نییە، بێو بۆ چەند سە عاتە رێک ئە ولاتریش. نیکام ئاراستە ئێ دارە بە ئە کە کردەو، گۆسورەو بوو کە ئێ ئاسمانی گەردوونیش، ئە قاری ئێ پووانیشە و بە هیلێکی راستە و راست، بە لā زەلامێک دە بێ و نایی بەر زبۆتەو، کە پە ئالیکێ رەنگا و رەنگی بە هەر بە دەم هیلێ گزنگەکانەو، سەمایەکی ئەفسانە ییان بۆ میژوویەکی بێ خاوەن ساز داو، سەر تە سەر ئێ ئاسایی نایە، جگەرە ئەندە کە جار کزە با یە کە ئە دەکا، خەشە یەکی پێ ئاوازی قەر سیل و کە سگە گیایە کە ئێ ئەوانە دە گاتە گوێم. یان لە دورۆو بە دەم با یە کەو کە رویشکە دە کەن. دە ئێ ی پێ پێ کە رویشک بە چەند ریزیکێ رێک و پێک و بەرەو دوای یە کە ئێ گومە تە دە کەن... هەمدیس ناخەم پێ بوو لە قولێ گریان و، چاویشم پێ بوو لە فرمیسک...

۲۹ ساله له گال نه دیمه نانه دا گوش کرام، که چی نه میستا بؤگه نی و دووکه لی شاران سیبه کانم ده خون .. په پتا په پتا ه لږکه بوته نیایه کی خوی ده قیرینی . له کومه له چپاکه به رانه برده دنگ دداته وه، قه لاچوله کش قیره کی ده سینه وهو، بهرو ناستیکی دی کیشی ده کاته وه، ه ستم کرد دنگه که سه رپاکي نه م دوروپه ره دته نی .. دووای نه وای کرن رکه لینی په که به په کی قه لاکه ده تاکینته وه، خوی به ژوره کی میردا ده کا، ژوره گوره کی میر هیشتا شوینه واری سه کوی میرنشینیه کی ماوه، سه رله بهر کونای وردو درشت دایبیزاوه، موره و مارمیلکه و بن مژوکی هه مه چیژه، له م لاوله و لاره سه رنه تانکیانه، گوی قولای دنگه که ده بن، کوله کی ناوهر است ژوره کش هه روه کو دوو سه د سال له مه و بهر، وه کو خوی ماو ته وه، چکه نه وه نه بی به چوار ده ورده دا موره و مړه ووی دیش هه لیا تکیو له . ده پشت بهر له نیستا بېړ پتیش، نیواریه کیان قاسیدیک به هه تاسکه هه ناسک، دووای نه وای پیاوانی میر ده زانن کی یو له کوپوه هاتوه، ریکای دده ن. خوی ده کاته ژوره وهو له بهر دهم میردا دست ده خاته سه رسنگ و دایته وه: -

- میرم، نیواریه تان باش ..

میریش وه کو هه لویه که له سه سه کوی میرنشینیه کی قیت روینیشته وه، به ده سستی راستی پشستونه کریمسه تانه کی له ناوچه دوهو گوشیه، له سه رو چاوی دا دیاره هه ندی ناره حه تی و سه غله تی له ده روونی دا وه نو زده کا، وه بلی پېشبینی کاره ساتیکی کردبی، یان هه والی نه رته شی نالی عوسمان و روژاندبی و ده هری کردبی .. وه لی له سه ره خو چاوه دېرېته چاوی قاسیده که و، به دهم دوویه کی هیمنه وه بی ده لی:

- ها، کورده، چ خیره وه ها په شوکاوی ؟ گوی مه ده بی، نه که ره هرچه ندش هه واله که ت ناخوش بی و موژده نه بی، نیغه هه رگیر نییه خومان وه ها به شوکینن ... دهی قه یناکه پیم بلی شیوت کردوه ؟

قاسیده که به شه روم و شه له ژاویه وه و هرامی میر دداته وه:

- میرم، سه ری نیوه خوشبی چ به دکاری روونادات، ته نها میری نیغه ش به هه والی وه زعی نیوه سه غله ته، بویه نامه په کی دوستانه ی نه وم بو هیناوی .. خه میشت نه بی کوپکه لی قه لا به چاکي به پیرمه وه هاتن وگ لیک پژیان لی نام.

میریش بزه په کی هاتن و شو تی:

- کورده، خو تو غریب نییت، نیویش برای داک و بابی کوپکه لی قه لاکه ن ..

میر به فیزیکي ده سه لات داراته وه هه لستایه سه ری و ده سستکی به خه نجره ده بیانه که په وه هینا، به برمه کی دوستانه ناغره وه، چاوی بریه قاسیده که و تاده کی لی وهر کرت. نامه کش له سه ر پیستی که له کیوی نوو سرا بوو، نوول دراه و که وانه په کشی له داریه به می د، سه د کرام و و نامه په کی تی دا ناخینرا بوو، میر نامه کی له که وانه که ده ریواو. پیسته که ملا ده کا ته وه ندید ته بهر رویشمانی به کینت له شاپلیشه کانی ژوره که ی، ده یخړینته وه، له پشان شوخزینیک هه ددکیش و پیست ته که له کیویه که نوول دده او. ده دداته ده ست باش پیاوهره که ی، داوایش له قاسیده ده کا دینه به یوه و نه ویر، له میر نزیلک ده بیته وه، به به رزه قه پیوه ده سستی به سه رشمانی را ده او. به بزه په کی جوامیرانه وه بی ده ل

- به میری د به به ، راگه یه نه، که نالی عوسمان وه کوچه قه ل کلکی دووری گه لی خوئی ناوه،! قه لاش سپو ساغه.. بلتی به بیزیان نه گهر دم روه تکلنی شای سه فوئی به قهری دا هاتن خه لکی قه لار وه اندزیش له ئو غریانه .. کورده نه کی زویش بری تا به چاکی وهرامی نامه دده مه وه له گه ل خوتی دا بیه -
قاسیده که همدیس ده ست ده خاته سه رسنکی و دادیته وه:
- به لی میرم، خودا بو نیمه تان بیلتو قه رمانتان به جی یه ..

دهنگی قهری هه لوکه سه ره به ری ژوره که ده تاکینیته وه، به ره و یه که به یه کی ژوره کانی دی دهرده خرتی.. ژوری سه رکرده کان، ژوری پاسه وان و قاسیده کان، ژوری جبه خانه که، که ووری نه سپو ولاخه کان... ته رسی نه سپه کانیش له گه ل زوی که وهره که دا ره قی بووه، هیشتا هه ندی له و بونه میژوویی ته رسه که ماوه، له گه ل که رمای هاوین دا هه لم دهکا..

دهنگه که له ویشه وه بو ژوره ته ریکه کی - وه ستا ره جبه -، ئویش هه ندی له و میخ و بزمارة نی که نامیره کانی دروست کردنی چه کی پیوه هه لده واسین هیشتا که دیارن. شوینه واریان به سه ر دیواره کانه وه چاپ بوون.. هه ندیکیش له پارچه و مارچه ئاسن و ته نه که و قه وانه کون، له زه وی ژوره که دا له م لاو له و لاوه سه ریان دهر دیناوه.. (وه ستا ره جبه) کابرایه کی ته مه ن له په نجا به ره و ژووهر. ردینکی توپ و ماش و برنج، له ناوشانه وه هه ندی کوماوه ته وه، خیرا خیرا بره نی که له نیوده سته زبره که ی دا دی و ده پروا، پارچه ئاسن دهرنی و لهوسی دهکا.

کومه لی شاگرد و پیشه زان، شه رزه و به کار کردنه وه ملوشن و هه رایه که نه بیته وه.. ته ق و توقی ئاسن کویتن و له بره نه دان. ژوره که ی قانگداوه، له ویشه وه دهرده خرتی و سه رهاکی ره و اندزیش گوئی له و ته ق و توقه ده بی و، به دم زهرده خه نه ی دلنیا به وه چاو ده برنه ئاستی قه لاکه (بتره ژم وه ستا ره جبه، دهس و برده، نالی عوسمان خویان له بوسه ناوه و پوو زهر دمان نه کی)، سه رباز و سه رکرده کانیش ئاگایان له هیچ دهنگیک نییه، ته نها ته ق و توقی ژوره که ی وه ستا ره جبه نه بی. ئه وانیش زهرده خه نه یه کی دلنیا یی دیانگری و چاو ده برنه ژوره که ی وه ستا.. وه ستایش سه ره لئا بری و جار ناچار ی ده ست بو یه کی له شاگرد هکان در یژ ده کاو، به په له داوای ئامیریک دهکا. ئه وانیش ده ست و بر د فریای ده کون. تا ده گاته دمه و نیوه بویه که چاره گیک جبه خانه که ی پر کردوه. ده سه به جی دابه ش ده کرین، یه ک دوو مه تره لوژ له سه ریه ک دوو لووتکه ی نزی که قه لاکه داده به ستن، (وه ستا ره جبه) خوئی سه ره پر رشتی دامه زران دیان دهکا.. میریش چاوهر یی ده ست رهنگینی وه ستایه. ئه رته شی نالی عوسمان چاوهر یی ره وینه وه ی ته مه که یه. سه رهاکی خه لکی ره و اندزو ده ورو به ریش، دهنگ و پاسی وه ستا ره جبه له ده می یه کدی ده قوزنه وه. ئه وهنده شه رزه و دله پراوکییانه، هه رکه ئیش و کاریکی خویان راده په رینن، نه نجا ده که نه سوسه ی دهنگ و پاسی قه لار (وه ستا ره جبه).. له پاشان هه رکه دهنگی قهری هه لوکه خوئی به و ژوره دا دهکا که بو (مه لای خه تی) بو به رنو یژ کردنی سه رکرده و قاسیده کان و، پیاوانی میر تاییه ت بوو. له سه ر دیواره کانی نه م ژوره ش هیشتا شوینه واری هه لکولینی هه ندی ئایه تی قورئانیان پیوه دیارن. ئه و کومه زه ش که کرابووه قبیله، هیشتا هه ندی له خشت و به رده که ی به رته و بلاوی ژوره که بوون، بن ته مه له کی له زه، هه وه

بنگسنتی بهرز بوته وه... روژنکیان له کاتی ئابلووقه دانی قه لاکه له لایه ن ئه رته شی ئالی عوسمانه وه، مه لای خه تی (جووه کن میر، میر نه و روژه که یف ساز بوو که زانی (وه ستا ره جب (مایه ی خوڤاگرنتی قه لاو میرنشینه که یه تی... میر به دهم و دوویه کی به رزه فه ره وه له مه لای خه تی پرسى :

- ها... ماموستا... نه توده باره ی نه م وه زعه تازه یی که تی داین وورته چلونه ؟..

مه لا به ریزو هه ندی خه مباریشه وه بو میر دهستی خسته سه رسنگو گوئی :

- قوربان، ئالی عوسمان خه یالیان خاوه، نه گه به و ریگا چه په له فریومان بدهن..

میر له قسه که ی مه لا هه ندی سه رسوورماو بوو، و پرسى :

- ماموستا چلون... ؟

(مه لای خه تی) دووای نه وه ی رووخسه تی دانشنتی له میر خواستو له سه ر سه کوکه ی به رانه به میر

رونیشت وگوئی :

- میرم... نامه یان بو ره وانه کردیمه، گواپه خه لکی به وه فریویدهم، که گواپه نه م به ره له سستی کردنه ی

میرنشینه که مان دژی ئایینه... به لام یاغنیشتن و نازانن ئیمه هه لوئستی ناوها کارى تی نه کردوین... بو نمونه ش

خوڤاگرنتی خه لکی قه لاو دهم به رانه به به م جووه پروپاگه ندانه... نه وانه واده زانن به خوڤان سه ره وه سیه تی

به یامبه ری خودان... ئیمه خودا ده پرستین نه ک سولتانه کانی (نیستانه)، پرواشمان به وه هه یه مانی خوڤانه

به ره به ره کانی زولم و ستم بکه ییو، به رگری له خاکی باو باپیرانمان بکه ین...

میر له خوشیان دا قسه که ی بی ی بیری :

- دهم خوش ماموستا بیوا ی ئاین ده بی وابی، نه ک مفته خوڤ بی... چه ندان پیوا ی ئاینیش له پیناوی

به رگری له خاکی باو باپیرانیان تیاچووڤ، خوینی خوڤان به خت کرد... بویه بریارده دهم له نه مڤ به دواوه نه تو

موفتی گشتی سه ره به ی نه م میرنشینه ی...

هه رکه دهنگی «هه لوکه نه و ژووره ش به بی ئالوگۆری سروشت، خو ی بی ناگیرى. له ناوه راستی حه وشه

که وره که ی قه لاکه وه... ده و که شکه لانی ئاسمان ده رده فرتی. له وینه به دهم بایه که وه، به ره وه هییه سولتان.

له پاشان یال به یال، لووتکه به لووتکه به ره وه ده ربه ن بازیان، سه گرمه ش خو ت بگره واهات. وه کو تزیکی

موگناتیزی دهنگه که نه م که ی یو نه و که ی هه لبه زو دابه ز دهکا. له پریکا له دهم که ی گرد و لوکه کانی حه مرین به راش

به راش ده بی. وه که هشتی که زوی خوڤ به رت و بلا و ده بیته وه... دیسان هه لوکه ده که وینه وه قیرده قیرده ته نیابه

هه میشه یه که ی خوی... ده وای چاریکیش دهنگه که نه م لووتکه دهیدا ته دهم نه و لوته کی دی... نه وه تا هه لوکه ش

ئارامی ئی براوه... هه تاوه که ده بی کردوه، ره وه پاساریه ک ده پروگری ده دن و شه بی بی ده فروش، خو ی لییان

تی ناگه یه نی. نه وه دهم زانی هه لوکه هه لفری و ده وه پاساریه که ش که وینه شوینی. زه رنده یه کم داتی و منیش

به ره و لووتکه یه کی دی ملی ریگام گرت.

* * *

برائىيا روڤى و ڤار

سه گفان يوسقى ژ تىپين لايتيني وەرگيرايه

هه بوو تونه بوو جارهك ژ جاران، ره همه ل دى و باقين گوه داران،
خهين ژ جه ندرمه و ته هسيلداران.

روڤيهه كى پرر فنهك هه بوو. ب فنه و فووتان، بدهك و دولابان
كهس پى را نه دچوو سه رى.

روژهك ژ روژان، روڤى پرر برچى بوو بوو. ژ برچيان « قوره - قور »
ژ زكى وى دهات. رابوو بچوڤى كهت و لخورانى گه ريبيا. د خوه ست كو
هه يوانه كى ژ خوه بچوو كتر و قه لستر نيچير بكه و بخوه. لى قسمه تى وى
نه رنه كهت. لڤى ئالى گه ريبيا، لوى ئالى چه رڤى. ته وش بوو. تشته كى كو
بى زكى خوه تير بكه پهيدا نه كر. هنكى برچى بوو بوو. و به تليبوو، ژ هيژ
كهت بوو. ب زور دمه شييا.

پاشی لقه راخی ریله کی « خشتین » هکی بهیست، کیفاوی هات. گوټ
 قه ی که و - مه وه که خوه دبنی ده قییی دا قه شار تییه. بقی هیقی هی دی
 دزیکا. بهر ب ده قییی مه شییا. ئی هیژ نه گیهاوو بهر ده قییی، هه و دیت کو
 مار هکی رهش مینا قیر ژ ناقا ده قییی ده رکته. کو چافی روټی ب مار که ت
 سه کنی. قاسه ک ل مار نهیری. پاشی سلاف ئی دا :

« روژ باش براکی مار.. تو ب کودا دچی وه ها ؟ » مار سه ری خو
 بلندکر، ده رزییا خوه لقی ئالی و لوی ئالی هه ژاند، پاشی بهر سیف دا :

« روژ باش، براکی روټی.. ئەز برچی بووم و ل خوارنی دگهرم. »
 « وه لله ئەز ژ ی ل خوارنی دگهرم. ئی من هه تا نوها تشته کی د
 دهستی خوه نه خستییه »

براکی روټی، کا ئه و و تو بین دهسته براك و بهه فرا ل خوارد
 بگهرن. بقی ئاواپی ئەم دی ژ هه فرا بین ئالیکاری و بکارت هیسانتر نیچ
 بکن. »

روټی فکری، دیت کو په یفا مار راسته. یه کی ته نی نکاره پرر تشتا
 بکه. ئی کو چه ند که س دهستین خوه بدن هه فدوو، دکارن که له ک تشتان بکر
 په یفا پیشیانه :

« پرر میرانیی به تال دکه. »
 روټی بقی فکری پیشنییازا مار قه بوول کر. بقی ئاواپی هه را
 بوون دهسته براك بری که تن، بهه فرا ل خوارنی گهریان.
 ژ ئالیکه قه دمه شییان، ژ ئالیکه قه ژ ی قالا خوارنی و نیجیری دکر
 پرر چوون هندک چوون، هه و دیتن کو ریا وان راستی چه مه کی هه
 راوهستان و ل هه ف نهیرین. پاشی مار پرسی :
 « ئەم ی نوها چ بکن براکی روټی ؟ »

روڦي ودها بهرسيڦ دا:

« دڦي ٺهه ٺاڦڙهني بکن، دهرباسي وي ٺالي ببن و لوي جهبهري چيم
لخوارني بگهرن. »

ٺي مار نه دکاري ٺاڦڙهني بکه. ستوويي خوه خواوگر و چاڦين لافاکار
لروڦي نهيري:

« باشه، براکي روڦي.. ٺي تو دزاني کو ٺه ز نکارم ٺاڦڙهني بکم. »

پاشي پهيڦا خوه ودها ٺاڙوٽ:

« براکي روڦي، گهلو تو دهستوور نادی کو ٺه ز بيم پشستا ته و تو من
دهرباسي چيم بکي ؟ »

روڦي داخوازا مار بي شوارقه بوول کر:

« به ٺي چما نا.. ما ٺه نه دهسته براکين ههڦي.. فهرمو، وهره پشستا من
! ... »

روڦي مه خهل کهت، مار چوو لسه ر پشستا وي خوه کلور کر. پاشي
روڦي رابوو، دا ٺاڦي و دهست ب ٺاڦڙهنيي کر، بهر بوي جهبهري پيشقه
چوو.. تام هات چيم، هه و ديت کو مار دهست پيکر، خوه لگه ورييا وي
پيچا. روڦي ترسا و پرسي:

« تو چ دکي، براکي مار ؟ »

مار ودها بهرسيڦ دا:

« ٺه ز دکم ته گه ز بکم، براکي روڦي. »

روڦي ڙ ڦي پهيڦا مار شاش بوو، ترسا وي ڙي زيده تربوو:

« چاوا تو ڦي بيبه ختيي ب من را دکي!.. نه ٺه بوون دهسته براك.. »

ما ته ڙ بيرکر! ... »

« نه من ڙ بير نه کرييه... ٺي تو ڙ بير دکي کو ٺه ز مارم. ٺهري، ٺه ز بووم

دهسته براکي ته. ٺي به ٺي ديسا ڙي ٺه ز مار هک ڙ مار انم و خويي من ٺه وه کو
ٺه ز که سين دن گه ز بکم. »

روڦي دهست ب لافان کر:

« ئه مان يه مان، براکي مار وسامه ! .. تو زاراکا من گيهايه ته
بسه ردا ژی من تو کری پشتا خوه کو نه ز ته ژ ئافي ده رباس بکه م ما هه قي
في قه نجیيا من نه هه .. »

ئی دئی مار بئان لاقان نه رم نه بوو. خویی وی یی ماریتییی جاراک
نهو کرتبوو. نه دکاری ده ژ وی خویی خوه به رده. روئی ئیجار ده ست
ب شیره تان کر:

« بنیره، براکي مار.. کو تو من گه ز بکی، ئه ری، ئه زی بمرم.. ئی تو دی
دئافي دا بغه تسی.. ما تو دکی بیی سه به بی مرنا خوه ژی ...! »

ئی شیره تان ژی تو کاره کی ل مار نه کر. وی جاراک بریارا خوه دابوو
کو روئی گه ز بکه، و که یسا وی ژی نوها ئی هاتبوو. ئیدی ژ وی بریار
نه دژهری. وه ها گوئ:

« چ دبه بلا ببه، نه ز مارم و ده ئی نه ز وه کاره کی ته فکه رم.

کاری ماران ژی گه ز کر نه. »

روئی ئیدی هیقییا خوه بری. زانی کو دهسته براکییا مار پووچه
وی ژی ده ست بروقتییا خوه کر. وه ها گوته مار:

« ده باشه براکي مار.. ماده م ته بریارا خوه دایه، تو دی من گه ز بکی
ئی نه ز دیسا ژی ل سه ر دهسته براکییا خوه مه. ئه زی هه تا مرنی ژی ل سه ر
سوژی خوه بمینم. ئی داخوازه کا من ژ ته هه یه. هنکی نه ز ته ده فینم، مز
ده ئی نه ز به ری مرنا خوه خاتر ژ ته بخوازم. »

مار پرس:

« چاوا ؟ »

روئی ب روقتییا خوه وه ها به رسیف دای:

« کیفا من پرر ژ که ورییا ته یا خوه شک را تی. من ده ئی نه ز که ورییا ته
ماچ کم، بقی ئاوی خاتر ژ ته بخوازم. پاشی ژ خوه تو دی من گه ز بکی
نه زی بمرم. »

مار داخوازا روئی قه بوول کر و که ورییا خوه به ر بده ئی وی دری

کر. روڦی هه ما ژ نشکافه ب بنی چه نا مار گرت، که ز کر و دهه تا هیژا وی
 هه بوو شداند. مار خوه څر دا ئافیت، وردا ل با خست، ته وش بوو. نه دکاری
 خوه ژ دهڦی روڦی رزگار بکه. هیډی هیډی ته څگرین وی ژ ی سست بوون.
 باشی روڦی گیها وی جه به ری چیم. ژ ئافی ده رکته.
 مار ژ ستووی خوه ئافیت سهر سیلکی. مار مربوطی ژ ی روڦی قاسه ک
 ئی نهیری. باشی وه ها کوټ:

« براتی خوه شه راستا - راست، نه وه ها ب فه تل و فتوول. »

« په یقین گران »

فه ن: فیل

فوتان: سهر دابرن

دولاب: چیکرنا ریکان ژ بو سهر که تنی و پیشقه برنی « خطه »

برجی: برسی

قه لس: لاواز

چه رخی: زڅری، سورا

مه شین: چون، رویشتن

بهیست: گو ه - ئی بو، کی ئی بو

ب کودا: کیفه، کیوه

هیسانتر: ساناهیت، ئاسانتر

چه م: بهر لیکین روباران کو خیز و لم ئی بت

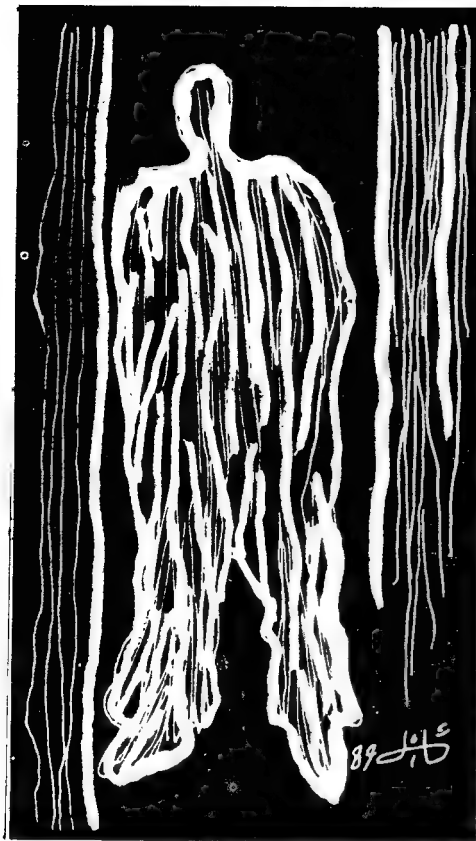
ئاڅر هنی: مه له ځانی

کلور: بادای

که یس: ده لیکه

چه ن: ئه رزینک، چه نه

هه‌لویست

۱۹۸۶

فه‌وزینه عیزه‌دین ره‌شید

— که چاوت بی‌که‌وت باوه‌پت نه‌ده‌هات مروف به‌چوار سال نه‌ده‌نده‌بگۆری. بو‌پیری‌بونیش
بوایه‌هر نه‌نیسته‌به‌لام‌ه‌اش‌چوار‌سپال، ده‌سال‌گه‌نج‌بیته‌وه‌نه‌وت‌زۆر‌له‌لاسه‌یربسو
ونه‌نه‌چووه‌نه‌قله‌وه.

هه‌قت‌بوو. ئیوه‌چوار‌سال‌له‌کوئجی‌نه‌نداز‌بیاری‌دا‌په‌که‌وه‌بوون، تو‌نه‌وت‌هه‌ر‌به‌و
ده‌سته‌جله‌چرچ‌ولوچه‌وه‌ده‌بینی‌که‌ده‌توت‌په‌وه‌ی‌له‌دایک‌بووه‌وپۆز‌به‌روژ‌له‌گه‌لیا‌گه‌وره
بووه‌وا‌ده‌قی‌په‌وه‌گر‌تیوو. هه‌موو‌جاری‌له‌دلی‌خوت‌دا‌ده‌توت‌«‌په‌نگه‌په‌یانه‌وه‌بنوی‌ده‌نا‌هه‌ر
دایکه‌ندبا‌له‌به‌ری‌کرد‌بایه‌ته‌و‌شتیکی‌لی‌ده‌گۆرا‌». هاو‌پیکانی‌دیکه‌تان‌بو‌به‌زم‌ده‌یان‌وت
(وه‌لی‌دیوانه‌ی‌هاوچه‌رخه‌و... ده‌یه‌وی‌به‌و‌به‌رگه‌وه‌حه‌شر‌بکری) توش‌زۆرت‌بی‌ناخوش
ده‌بوو.

په‌شه‌ش‌چر‌و‌چاو‌تیک‌چوو. سه‌ر‌دانه‌هینراو. کۆزه‌ر‌پیش. شه‌پرزه. مه‌گه‌ر‌خو‌اش
حار‌کا‌ده‌نا‌به‌هه‌، دوو‌کتی‌بی‌به‌ر‌باخه‌لشی‌له‌گیرفان‌دا‌بوو. ناگای‌له‌وردو‌درشتی‌نیوان‌هه‌ر
دوو‌سینه‌ته‌گه‌وره‌که‌... قسه‌ی‌نه‌ده‌کرد‌تا‌باس‌ده‌هاته‌سه‌ر‌باسی‌خواروی‌روژ‌هه‌لاتی
ناسیار‌برسی‌یه‌کانی‌نه‌فریکا‌و‌نه‌مه‌ریکای‌لاتین‌نه‌وسا‌ئیت‌ر‌نۆره‌ی‌به‌که‌س‌نه‌ده‌دا. که

باسه که ش بگوراپه هه لده ستاو ده رویش بویه توش هه رگیز قسه ت بی نه ده بری .
 سه ر سوپمانه که ت هه ر چاو تروکانیکی برد و نه برد . به حوکی نه وه ی که نافرته تی گورج
 له مه سه له ی کرنکی جل و به رگ و ده س به خودا هینان که یشتی . که چی هه ر دوو دل بووی .
 خو به تی خو ی نی یه ؟ ! . تا دوو ربوو باشتر ده توانی ته ماشای بکه ی ، به لام دوو ربوو ، که نزیك
 تریش بووه ده بوو نه و جا به دزه نیگا ته ماشای بکه ی ، دزه نیگاش دوو دلی ساغ ناکاته وه ،
 حه زت ده کرد چاو بیرپته چاو ی و به کاوه خوشه رنجی بدهیت ، به لام کوا نه مه بو نافرته تیکی لای
 خومان به بی گیچه ل به سه ر ده چی ؟ ! .

ویستت خوت به دایکته وه بخلافینی و ته ماشای نه که یت ، بو ت نه کرا ، ده نگی بی ی له
 میشتک دا وه که ده هول ده نگی ده دایه وه ، هه تا ده هاتیش نزیکتر ده بووه وه ، سه ر نه نجام
 قیروسیات لی کردوله دلی خوتا وت « که وره کچ به مه ش هیچی لی نایه ت » و ورده و ورده چاو ت
 هه لبری . سه ر هه تا هه ر پیلاوه کانیت لیوه دیار بوو نه مجا سه ر ووتر و سه رووتر ، تا چاو ت بری یه
 نیو چاو ی ، سه یرت کرد بزه گرتویه تی . به مه ش دلت ناوی نه خوارده وه ، ناهه قت نه بوو ، نا ناوا
 ته ماشای هه ر پیاوکت کرد بی - ناسیا و نه ناس - هه ر هیچی دیکه ی له ده ست نه هاتبی نه و جا
 بزه یه کی ناوا ی داوه به پروتا . پیوان هه میشه و بو هه موو نافرته تیک بزه یه کی ناوا حازر
 به ده ستیان بی یه و پیویست بکا و نه کا ، هه لیان بو هه لکه ویت ده دیده نه به پرویان دا .
 تا تو نه م کیشانه و پیوانه یه ت کرد نه و به ته واوی له ریگه که ی خو ی لای دابوو و ده ستی
 بو چاک و چونی یه کی گهرم و گوپله کاردا بوو .

بو تو نه وه هه ر هیچ قسه ی ناوی ، نه و بو هه موو دوست و براده ریکی دیکه ، دیبیتی و
 ناسیبیتی هه روا بوو ، ناوا به که رمه وه پیشوازی لی ده کردن وخوا خوی بوو یه کیکیان نیشیکی
 بی بکه وی یا کاریکی بی بسپیری و بو ی نه نجام بدات به تاییه تیش هاوپی و هه فالانی
 قوتا بخانه ، نه وانیش به ریزه وه ته ماشای نه و سیفه ته یان ده کرد و به له خو بو ردویی و بی
 فیزیان بو ده ژمارد . نیستا نه خوازه للا بو تو ، نه و به رژیاه تا نیستا سه دان جار خو ی بی
 نیشان دابویه وه . نیستاش خوت به بی ی خوت هاتبیتیه به ر لووتی نه وه نیتر بو نه و هه لیک بوو ،
 هه ر مه پرسه .

سه ر هه تا که گویت (گواسترا و مه ته وه ئیره) نه وه نده ی نه ما شا که شکه بیت . له ده میک
 دا سه د به خیر هاتنی کردیت . قسه که ی وه که هه لو له دم قوستیتیه وه . دوا بیش که هه لی قسه
 کردنت چنگ که وته وه وت (هاتوین به لکو هه لی بوه شینینه وه) ، نه و ته واو خاو بووه وه وه ک

به کيک بدری به بنا گوئی دا گیزو ویز بوو و هر نه وهنده هاته زمان وتی (ئینجا لیږهش بیت چی تیدایه وای دانئی مالی خوټ لیږهیه. ئیمه له ناستی تودا خاوهن مال نین).
 نه م قسه یه بوته کلیشه. خه لکی بی کیشانه و پپوانه به یه کی ده لاین و له یه کی ده بیستن.
 به لام زور سهرنجی توئی راکیشا. به خوټت وت « تو بلئی ژن و مالی هه بی یا هر وهکو جاران خوی و دایکه بیوه ژنه که یه تی ؟ ! ».

کبریای کچیک هر گیز پیگه ی نادات له کات وشوینی و دا له کوپک بهرسی (نه ری ژنت هیانوه یا نه ؟) بویه له جیاتی نه وه سهرنجیکی دهست و په نجهت دا. به لام هر دلت دانه که وت. ئیستا بوته باو هندی پیاو که له مال هاتنه ده ری نه نگوستیله که یان ده خه نه گیرفانیان وه بویه به سهر سورمانه وه له خوټت بهرسی « کی نه لی نه میش وای نه کردووه ؟ .... تو بلئی نه میش وای لی هاتی ؟ !... ».

نه ویش دوا ی نه وه ی له قسه که ی بوه وه یه کسه ره له خوی بهرسی بوو « نه ری بلئی شووی کردبی ؟ » به لام بوته و پپویتی به وه مو هیان و بردنه نه بوو و پپویتی نه ده کرد له خوټت بهرسی، لیک کردنه وه ی ژن و کچ بو پیاو ناسانه وه که لیک کردنه وه ی پیاو کوپی یه بو کچ. نه نگوستیله شت له دهست نی یه و دایکیش له ته گ دایه. ژنیش نه نگوستیله ناخه نه گیرفان و میرداریش دایک ناخاته لاتکه.

بی دهنکی یه که تان له پپویتی پتری خایاند، تو زووتر هاتیته وه سهر خوگورج بهر سیت (نه ی تو.. تو ئیستا له کویتی ؟) نه ویش له وه لام دا وتی (من ده میکه لیږه م).
 روشنایی یه که و ته دلت وه له دلی خوټا وت « ده باشه که واته ده یاننا سی و ده توانی یارمه تیم بدات » نه ویش له دلی خوی دا ده یوت « سهیره... جاری واش ده بی - خوشه ویستی - ری ی یارمه تی بگری... یارمه تی چی ؟ !... یارمه تی چون وا ده بی.. نه مه پاروو له دم خو ده هیاننه !... ».

دهم راچله کانه وه یه کسه بهرسی (ئی.. ئیستا چیتان کرد. به ته مای چین ؟) توش رت وه لام دایه وه (له هیانی یه وه هاتوون. به ریوه بهری گشتی لیږه نی یه، ده لاین له وانه یه تا ک... ریزی یه کیش نه یه... ئیمه ش نازه هر هاتوین، هاتوین ده لیم چاوه ری ی ده که ین به لکو بیته وه، ده لاین هر به دهست نه ویشه. نه ری تو دوستایه تیت له که لدا نی یه ؟) .

ئەوئىش وتى (ئا... راست دەكەن لە گەل ھەندى ميوانى بىگەنە دا زوو چوونە تە سەيرى جى پروژەيەك... دەشى دواى يەكيش نەيەنەوہ. پىكەوہ نيوہ پروژە دەكەن.)

بەلام بە دەستى ئەنقەست وەلامى پرسىيارە كەتى پشت گوى خست و نەيووت دوستايەتى لە گەل بەريوہ بە ردا ھەيە يانە و لە برى ئەوہ تەماشايەكى - كات ژمير - ھەكى دەستى كرد و وتى (ھىشتا سى سەعات پترى ماوہ.. ئەوہندە وەختە ئيوہ چۆن ليەرە دەوہستەن ؟.. ھەر ليتان بەسەر ناچى. بۆنايەن بتان بەمەوہ مالى خومان ؟ !) . سەرنجىكى دايكتى داو تىنجا وتى (ھەر دايكى لىيە. منيش، بينايەكى نوئى ھەيە دەبى بچم وەرى بگرم... ئيوہ دەبەمەوہ و دوايىش سەعات يەك ديمەوہ بە دووتان دا و دەگەريينەوہ بۆ ئيرە... ئوتومبيلتان بىيە ؟) .

دايكت بىيى خوش نەبوو بەلام شەكەتى يەكەشى لە وەدا نەبوو بتوانى سى سەعاتى ديگە لەو سەرە ربى يەدا بوہستى. توش ھەروا، جگە لە وەش حەزت دەكرد بچيت و لە نزىك ترەوہ

تەماشايەكى حال و بالى بکەيت بويە بە دەم پىكە نينەوہ وت (ئىنجا ئوتومبيلمان ھەيە تا پيمان بى يا... ؟) . ئەو جا ئەوئىش بە دەنگىكى تىكەل بە تەريق بوونەوہ و لە خۆبايى بوونەوہ وتى (نەوہ گرفتىكى گەورەيە يە... دە فەرموون.. فەرموون.. خوم دەتان گەينم) .

دايكت تەماشايەكى توى كردو توش تەماشايەكى دايكت و بوى جولان. ئەوئىش بە فەرموو.. فەرموو پىشتان كەوت، لە دەرگاگەدا نەبى وەستا تا ئيوہ دەرچوون.

ھەتا گەيشتنە ئوتومبيلەكەى، تۆبىرت لەوہ دەكردەو، تۆو دايكت لە پىشتەوہ دانىشن يا بەكىكتان بچنە پيشەوہ، بە خوتت وت « خۆتاكسى نى يە ھەر دووكمەن لە دواوہ دانىشين. ناش بى دايچم لە پيشەوہ دانىشى، ئەو ئەز دەناسيت.. ئەئى باشە من بە چ ھەقىكەوہ بچمە پيشەوہ ؟ ھەق بىي و نەبى چار نى يە، وەك ئوتومبيلم نى يە خۆدەبى ئوسوول بزانم... »
نەو لە و كاتەدا دەرگاى دواوہى كردبوەوہ و خەرىكى كردنەوہى دەرگاى پيشەوہش بوو.

بە دەم زەردە خەنە وە فەرمووى لى كردن. ئيتير پيوستى بە ليكدانەوہ نەما راست چوويت لە پيشەوہ سوار بووى

ھەتا مال ھىچى لە گەل نەوتن. تۆ وات دا نابوو ھەزار ويەك پرسىيارت لى بکات وا دەرئەچوو. لە مالىش ھەر نەوہندەى وت (تۆ... ئەگەر فەرمانى گواستەوہكەت بىيە بىمەرى

خۆم دهیده مه به ڕێوه به ڕی گشتی. له گه‌ل میوانه بیگانه کان دا ئیمه‌ش ده‌عوته کرابوین.. نیازم نه‌بوو بچم.. به‌لام که‌وای لیهات بپۆم له‌وێ بیبینم باشتره.. دواییش که‌هاته‌وه جێی خۆی دیمه‌وه به‌شوین ئیوه‌ش دا و پیکه‌وه ده‌چینه‌وه لای... ئه‌م کارانه ورده‌کاری کالوسی ده‌وی. (تۆش فره‌مانه که‌ت دایه ده‌ستی، بردی ورویشته.

دایکی که‌وته مشوور خواردنی نیوه پوژه. تۆدایکیشته به‌تایبه‌تیش تۆخو‌ت، وه‌ک یه‌کیک له‌خه‌ وراچه‌ له‌کابی به‌جوار لای خو‌ت دا چاو‌ت ده‌گێرا وه‌لت ده‌روانی نه‌ت ده‌زانی سه‌یری بکه‌ی. بینای جوان. باخچه‌ی ڕێک و پێک و پا‌زاوه. ژووری میوان. ژووری نووستن. با‌ری ناو ماله. تاخ‌م و تابلۆ. و په‌رده و گول‌دانی ده‌س هه‌لچن و ڕێک و پێک دا‌نراو. هه‌ر وا سه‌رت سو‌رما. ئه‌وه نه‌ده‌ت تا‌وتو‌کرد تا له‌گیانی خو‌ت چار‌سته بو‌وی. چه‌رت کرد کتیییکت ده‌سته که‌وێ خو‌تی پێوه‌ خه‌ریک بکه‌ی، چاو‌ت بو‌ کتیی‌خانه گێ‌را. نه‌بوو. هه‌وا‌لت پرسی. دایکی وتی (کتیب و م‌تیبی نی‌یه.) تاس بر‌دیتی‌هوه « ئه‌م وکتیبی نه‌بی!... سه‌یره! ». دا‌وای را‌دی‌وت کرد وتی (ده‌می‌که‌ تیک‌چوو... ئه‌وه هه‌ر ده‌لی ده‌یه‌م چاکی ده‌که‌م و بیری ده‌چی.. ئه‌وه ته‌سجیل. ئه‌وه فدیو نه‌گه‌ر چه‌زبان لی ده‌که‌ی؟).

له‌ دلی خو‌ت دا وت « خۆ من‌دا‌ل نیم.. خۆبو سه‌یران نه‌هاتووم.. ته‌سجیل و فدیوی چی به‌م چیشته‌نگاوه؟.. ئه‌ی باشه ئه‌مه بو‌بو‌ته به‌ردی بن‌گۆم.. نه‌را‌دیو.. نه‌کتیب! » ئینجا به‌دایکیت وت (قه‌ی نا‌کا دیم یارمه‌تی تۆده‌ده‌م.)

تا ده‌م ژمی‌ری سی ئی‌واره چاو‌ه‌ریتان کرد. نه‌ده‌نگی هه‌بوو نه‌په‌نگ. پ‌شووتان له‌ به‌ر برا، به‌تایبه‌تی دایکته‌ نه‌ت ئه‌ویرا ته‌ماشای بکه‌ی، گورج ده‌یپرسی (پۆله‌ کو‌رپه‌که نه‌هاته‌وه). نه‌ت نه‌زانی چی وه‌لام ده‌یته‌وه. دایکیشی ده‌هات و ده‌چوو ده‌یوت (قه‌ت خو‌ی نی‌یه ئا‌وا دوا بکه‌وێ.. ڕی‌گای دو‌وری له‌ ماله‌وه‌یه تا‌دایه ره‌وله دایه ره‌وه‌یه تا مال.. شتیکی به‌ سه‌ر نه‌هاتی‌ی باشه، ده‌نا ته‌له‌فونیکی هه‌رده‌کرد.)

هه‌موو ده‌سته له‌ سه‌ر ده‌سته دانیش‌ت‌بوون، ته‌له‌فونه‌که‌ لی دا. دایکی پ‌ری پ‌یدا کرد. پاش هه‌ندیک رازو‌گله‌یی، بانگی تۆشی کرد. زانیت خو‌یه‌تی. که‌سی دیکه، لیره، ته‌له‌فون بو‌تۆ نا‌کات. ویستت گله‌یی لی بکه‌ی. دو‌ودلیش بو‌وی. هه‌ر ئه‌وه‌نده‌ی ده‌مه‌ت هه‌ل هینا ئه‌وه‌سه‌ری لی سه‌ندی، بو‌اری پا‌زو گله‌ییته‌ نه‌ما. وتی (ده‌بی ب‌م به‌خشی.. له‌و سا‌وه.. نا.. ئیستا ئه‌وه‌نده هه‌له‌م بو‌هه‌ل که‌وتوو، وتم با‌ دل‌یان لام نه‌بی. نا‌کا‌داریان بکه‌مه‌وه.)

پ‌یت شه‌رم نه‌بو‌ایه ده‌توت (ئه‌ی تۆبو‌مه سه‌له‌که‌ی من چیت کرد؟ بو‌منت وا دوا خست؟ نا‌خر من ده‌بی ب‌چه‌وه‌ شاریکی دیکه.) به‌لام ئه‌و خو‌ی وتی (بو‌مه‌سه‌له‌که‌ی تۆیش.. دل له‌ دل مه‌ده.. باش ده‌بی.)

وت (چۆن؟) وتى (بەگۈيرەي دلى خوت دەيى.. ئىستا كاتى ئەووم نى يە كە ھاتمەوہ
 نىت دەگەيىم..) . ئىتر پىگەي قسەي دىكەي نەدايت و بەپەلە پروژى خوا حافىزى لى كردىت .
 كە تەلەفونەكەي خستەو جىي خوى لە بەر خۆيەوہ وتى « تەواو.. ئىستاش دەچمە
 بازار و يەك، دوو، سەعاتىكى دىكەش لەوئى بەسەر دەبەم، ئىتر بواری گەرەنەوہيان نامىنى،
 خۇناش بچنە توتىلىش . شەويكى دوور و درىژ پىكەوہ دەيىن . ھىي دەليىم، بزانم چى دەلى..
 نا.. بەدايىم دەليىم ئەو ھىيان بلى چاكتەرە . پىشيان نەلى ئەو ھەر سەر باسەكە بكتەوہ خۆم
 دەليىم... »

تۆش بە شلىكەوہ تەلەفونەكەت خستەوہ جىي خوى . قسەكەي دل خوشكەر بوو بەلام
 نەت دەزانى چۆنى بە داىكت رابگەيىت، ئەو يەككە لەم دووشتەي دەوي (ئا يا نە) . لە
 دواي نيوہ پۆشەوہ پل وپوي پويشتنەوہي بوو، خەمى شەوي لى ھاتبوو، ھەر چەند سەرت
 ھىناو برد نەت زانى چى ھىي بلىي ئەكەر ھەوالى تەلەفونەكەي لى پرسیت، خەريك بوودل تەنگ
 بى بەلام ئاوا دلى خوتت دايەوہ « ئەوئندە ھەردەبا خوخووم خانەنى يە لى ھەل كىش . ئەوان
 تا ئىستاش ھەر لە ميوانخانەكەن . ئەوہ دەوامىش تەواو . تازە مەگەر بەياني . بەيانش تەواوبى
 ھەر باش . بەخوا ئەو نەبى بەيانش بە خۆم تەواو ناكړى . بەس نى يە ئەمىشمان دیتەوہ ئەگىنا
 دەبوو بچىنە توتىلىش . ھەرچى چۆنيك بى ئىترە وەك ئەوہ وای لە مالى خومان دا بين . دايكىشم
 قسەي كرد ھەر وای ھى دەليىم . ئەي چى بكەين ؟ . »

خۆر ئاواپەكى درەنگ بوو كە ھاتمەوہ . داواي لى بوردنى لە خوت و دايكىشت كرد .
 پاشان وتى (بەياني كارەكەت يەك لايى دەبىتەوہ . ئەم شەويش پىكەوہ بە سەر دەبەين، مال
 مالى خوتانە) . دوايىش يەك، دوو جار دايكى تاك كەردەوہ ولە تەك ئەويش دا وتوويزىكيان بوو .

نيوہ خوتان تى نەگەياند .

دواي شام كردن، پاش سوپىند و سوپىندكارى يەكى زۆر، شتنى دەفروئامانەكان بو تو
 مايەوہ . دايكى چوورە لاي دايكتەوہ و ھاوشانى لى گرت . ئەويش لە ژوورە كەي خويدا خوى
 خەريك كرد بوو جار جارېش بە تىلەي چاوتە ماشايەكى دايكى دەكرد كە ھەرچەي دەھات . تو
 تى نەدەگەيشتى چى دەليىن . كە چوويتەوہ كنىشيان ئەوان قسەكەيان برىيەوہ و ئەويش لە
 ژوورەكەي ھاتە دەري و ھات لە رىزەكەي تۆوہ دانىشت .

ھەموو بەي دەنگ تەماشاي يەكترتان دەكرد . ھەر ھەمووشتان لە دلى خوتان دا بۆسەرە
 باسيك دەگەرەن، كۆتايى بەويى دەنگى و تەماشاي يەك كەردنە بى و اتا و مەبەستە بيىن . تۆبە
 مالەكە دا گىراپەوہ، لە دلى خوت دا وت « دەبى چەندى تى چووبى ؟ ! » ، بىرت بو دەسكەوتى .

مانگانه‌ی خاوه‌نه‌که‌ی چوو، ده‌سکه‌وتی مانگانه‌ی ئیوه‌مانان هه‌ر به‌ته‌ن‌ها مووچه‌که‌نی‌یه. موخه‌سه‌سات و ئوقه‌ر تایم وخه‌لا تانه‌و وشتی دیکه‌شه. مووچه‌که‌یت ده‌زانی. ده‌رچووی سالیکن وئه‌و سال و نیویک بگره‌پتریش دوا‌ی تو‌د‌امه‌زراوه. ئه‌وه‌مووچه‌که‌هیچ، ده‌مینیه‌وه‌ئه‌و دوا‌یی، به‌خوتت وت « ده‌شی لی‌ره‌وه‌ک لای ئیمه‌نه‌بی، له‌هه‌موو شوینیک وه‌ک به‌ک نی‌یه‌به‌ده‌ست به‌ریوه‌به‌ر ولیبر‌سراوی راسته‌وخویه. به‌ریوه‌به‌ریش تا به‌ریوه‌به‌رجیاوازی هه‌یه. » . که‌ئه‌م قسانه‌ت روو‌به‌رووی کرده‌وه‌ئه‌و زور به‌که‌رمه‌وه‌وه‌لامی نه‌دا‌یه‌وه‌له‌بری ئه‌وه‌وتی (ئه‌مانه‌هه‌مووی بخیه‌ته‌سه‌ریه‌ک ئه‌وه‌نده‌ی ده‌سکه‌وتی مانگانه‌ی ته‌ره‌فروشیکی نه‌خوینده‌وار ناب‌ی. هه‌ر باشیشه‌به‌شی خه‌رجی روژانه‌ی ناو‌مالپیش ده‌کا.) .

سه‌رت سو‌رما، به‌خیرایی چاویکی دیکه‌ت به‌ناو‌ماله‌که‌دا گیرایه‌وه. له‌دلی خوت دا‌وتت « پیاو‌باشتره، ئیواران ده‌توان‌ی لای به‌لینده‌ریک بو‌خوی کاربکات وله‌مووچه‌که‌ی خوشی پتری ده‌سکه‌وت ده‌بی. » ئنجا پرسیت (ئه‌ی ئیواران کارناکه‌یت ؟) . وتی (ئیوارانیش هه‌ر کار بکه‌م ؟ !. چی‌بوو ؟) .

هه‌ر په‌شیمانی کردیه‌وه، بو‌ئه‌وه‌ی پته‌وه‌دیار نه‌بی به‌بی هه‌ستی چاویکی دیکه‌ت به‌ماله‌که‌دا گیرایه‌وه‌به‌خوتت وت « ئه‌ی ئیتر ئه‌م نازو نیعمه‌ته‌له‌کوی ؟ ! » . ئنجا کپ و‌بی ده‌نگ‌لی‌ی دانیشینه‌وه، ئه‌ویش هه‌ستاو‌رویشته‌له‌وسه‌ره‌وه‌هاته‌وه‌ئه‌لبوو‌میکی به‌ده‌سته‌وه‌بوو‌ده‌س به‌جی‌تی‌گیشتی بو‌قسه‌کانتی له‌کورتی ده‌بری‌یه‌وه. دانیشه‌وه‌وله‌سه‌رخویه‌ک، دوو‌په‌ری ئه‌م دیوو‌ئه‌و دیو‌کردو‌په‌نجه‌ی خسته‌سه‌روینه‌یه‌ک و‌سه‌ری هینایه‌پیشه‌و. و‌وتی (گه‌شته‌زانستی یه‌که‌ی دوکان) .

قوتابی‌یه‌کانی به‌شه‌که‌تانی گشت تیدا‌بوو. تو‌دانیشه‌تبوویت و‌ئه‌ویش به‌دیارت‌ه‌وه‌وه‌ستا‌بوو. ته‌ماشایه‌کی یه‌کتان کردو‌بزه‌یه‌ک نیشه‌سه‌ر‌لیوتان. ئنجا‌په‌نجه‌ی بو‌کو‌پ و‌کچیک درێژ کرد و‌تی (ئه‌ری په‌یوه‌ندی ئیوان ئه‌م دووانه‌به‌چی گه‌یشت ؟) . وت (نازانم.. له‌کاتی ده‌مه‌زاندن دا‌ئه‌میانم دیوه) ئنجا تو‌ش په‌نجه‌ت خسته‌سه‌ر‌کچه‌که. که‌چی خوی

هه‌لیدا‌یه‌وتی (دوو‌منالیشان هه‌یه.) . په‌ره‌یه‌کی دیکه‌شی هه‌لیدا‌یه‌وه.

یه‌لام‌دایکت، به‌باویشکیکی دوو‌ر درێژ سه‌رنجی هه‌مووتانی راکیشا‌به‌لای خوی دا. ئه‌و‌وا‌ی دا‌نا ئه‌مه‌هه‌لیکه‌و بو‌ئه‌وره‌خساوه. ئه‌لبوو‌مه‌که‌ی دا‌ناو‌راسته‌بی هه‌ستایه‌سه‌ری‌ی و‌تی (دایکه‌به‌خوا‌له‌وه‌ده‌چی « پورم » خه‌وی بی. ماندوو‌ه. جی‌که‌که‌ی پیشان ده‌ی باشه) .

هەر گورچیش دانیشته وه ودهستی کرده وه به ئەم دیووئە و دیو کردنی پەرەکانی ئەلبوومه که و سەرنج پراکشانی تۆ. دایکی و دایکت هەستان و پڕۆشتن. دایکی گەڕایە و و دایکت بە جی ما. تۆش خەوت نە دەهات بە لām نەت دەزانی دانیشی یا پڕۆی. لەم ڕۆژە و دەیا بووی، دایکت بانگی ئی کردی. که تۆ دات کیشا پڕۆشتی ئەویش هەستایە وه سەرپێ دەستیکی له بەر و یه کیکی له دوا، هەتا له دەرگا کهش چووینە ژوورە وه له دوا وه ته ماشای کردیت.

دایکت ته ماشایە کی جیگە که ی کردیت. ئیتر پڕۆستی به وه نە بوو به دەمیش پیت بلی (بچۆ له شوینە که ی خۆت پراکش) خۆت له و لایە وه پراکشایت. هەستت کرد بوو شتیکی بی یه هانیشتا ها نه ختیکی دیکە دەیدرکینی. هەر واش بوو، پاش بی دەنگی یه کی گران و کهم خایەن وتی (هەق نە بوو بارگرانی بخەینە سەر ئەم ماله). و ئیتر پڕی یه وه و له سەری نە پڕۆشت. زانیت چاوه پری ی قسە یه که دهکا له وه لāmیا، بۆیه و تە (پراست دە که ی به لām باوه پراکه م خویان له بەریان گران بیت. بی یان خوش نە بوایه و به گەر مه وه خزمه تیان نە ده کردین). سێ دەنگ بوونه وه. ئنجا ئە و وتی (خزمه ته که یان بی مه به ست نە بوو). و تە (بۆ ؟ !). وتی (داوای تۆ ده که ن). پرسیت (کی بی وتیت ؟). وتی (دایکی). زانیت دایکت له بەری گران بووه، خوشت سەرسام ببووی. به لām وات به باش زانی جاری دلی ئە و بدەیتە وه بۆیه و تە (ئنجا چی تیا به سەر خۆ به زۆر گلمان ناده نه وه ؟ !). وتی (نه... به لām) دروست تروا بوو بین له مالی خۆمان دا داوات بکه ن...).

دایکی له و کاته دا هات وله دەرگا که وه پرسی (ئەر ی هیچتان ناوی ؟) تۆش و تە (نه... سوپاس).

ئە و شه وه تا به ره به یان ئە نوژتان نە کرد. ئە و تا وتووی ده کرد و توش دت کیشا و دت پیا، هەر چه ندت ده کرد و ده کو شایت دەری نە ده هینا، به خۆت دت « ئە گەر گشت مووچه کانی ئوتۆمبیلە که یه ئە ی خانووه که ی له چی یه. ئە گەر خانووه که یه ئە ی ماله که ی له چی یه ؟ ! » ئاخری یه که ی بۆت ساغ نە کرایه وه. سەر ئە نجام گە یشتیتە ئە و پڕوایه ی که ئە مه تا سەر نابێ دەمه و به یان که سەرینه که ت نایه ژیر سەر یه کسەر خه و زایی یه چاوت. به یانی زوو دایکه که ی دەرگای بی گرتن. ده یزانی دایکت قسە ی بۆ کردی. چاوه پری ی وه لām که ی بوو.

دوای نان خواردن. تۆ هەموو شت و مه که کانی خۆتانت پێچایه وه. هیچت به چی نه هیشت. ئە و دایک تینیان بو هات و خیرا خیرا ته ماشای دهستی تۆ و یه کترین ده کرد. ئە و خوی بۆ نه گیرا و وتی (تۆ هەر جانتا که ی ده ستت بینە، کی ده ئی ئە مڕۆش کاره که ت جی به جی

دهبی ؟ !) .

دایکشی هه لی دایه ووتی (کچم تو بووا به په له ی... کئی ده لی پیوی نه هاتوو به پیرته وه کهس نازانی خیر به چی په وهی. په له مه که.) به دهم قسه کردنیشه وه په یتا په یتا سه رنج دایکتی ده دا ده بیست ئه ویش شتیک بلی، به لام که هه ر نه یوت. ئنجا خوئی خوئی رووی دهم لی کرد و پرسی (نازانم بومه سه له که چیتان کرد ؟ !، ئه گهر... ئاخردوایی به هه زار ده ست ما کردن - گواسته وهی - ئاوامان ده ست ناکه ویته وه. له بهر ئه وه شم بوو، لیره له مالی خویمان پ وتن ده نا ده زانم ده بوایه بهاتمایه خزمه تتان، وتم با ئم هه له مان له ده ست نه چی.) .

ئیوه هه ر دووکتان چاوتان داخسبوو. دایکشت هه ر ئه وه نده ی وت (هیچ... جاری لی گه رین چاکتره.) که وتی په وه (بو... ؟ !) . ئنجا دایکت له کوئل خوئی کرده وه ته ما شایه ک توئی کرد ووتی (ئه وه خوئی ته خومانل نی په... به خوئی بلی بو ؟) .

دایکت ناهه قی نه بوو تو نه شه و نه بانیش رای خوت پی ئه گوت. دایکی ئه ویش هه لیکئی وا ده گه را راسته و خو له گه ل خوتا بدوی بویه گورچ رووی دهمی تی کردی و و (کچه شیرنه کهم نه ئیمه له تو هه ل کیشرا وترمان جنگ ده که وی و نه تو ش له ئیمه باش شووده که ی. خوت کورپه که له ئیمه ش چاکتر ده ناسیو پیکه وه بوونه... ئی خوا نه ییری ئه و مال. ئه وه ئوتومیل. ئه وه ئاخووی چاک. له هیچی کهم نی په... به خوا له هیچیش دا نی په هه قی به سه ر هیچیشه وه نی په... ئی ئیتر بو ؟ !) .

تو ش تا ئه و کاته بو وه لامیکی شیاو ده گه رای. کورپه که تی بگه ئنی ودلی پیره ژنه کانی نه یشینی، ریت پی نه ده برد. به لام قسه کانی دایکی ری ی بو کردیته وه و پاش تو زیک پامان و (به خوا هه ر له بهر ئه وانه یه که وت. ده نا خوا هه ل ناگرتی عه بیه ی دیکه ی نی په.) ئیته برپته وه و ده ست بو جانناکان برد.

دایکی و دایکت ده ستیان به پیکه نین کرد. قسه که تیان به نوکته زانی، به لام ئه و خوئی ته وای له مه به سته که ت گه یشت، بویه سه ری داخست و گیانی له ئاره قه یه کی لینچ نیشد پیکه نینه که ی ئه وانه نیشی بهم قسه یه له گه روویان دا تاساند که وتی (ده فهرموون بابرو دره نگه بومن...) .

هه رچی ده سه لات و په یوه ندی تاییه تی هه بوو. ئه و روژه هه مووی خسته کار و بهر کوتایی ده وام فه رمانه که ی بو هه لو ه شانیه ته وه و وه ئه وه ی هه ر هیچ نه بووبی. تا وه ک گه راجیش به ری ی خستن. بویه تا ئیستاش که باس ئیته پیشه وه دایکت له سه ر خو ده پره (نه ری ماله که ده نگیان نه بوو ؟ !) .

زۆر بە لامە وە گرنگنە، بە لام سەرچەم دواى ئە و پستانەم ئى ھەلە شايە وە كە دامنا بوو لەم دیدارە ھەلئان ریزم و دەریان بېرم بیان درکێم ، ھەلە شايە وە ، باشە ئیستا چۆن دەست ھەبێ بەم ؟ ! بە چ دەست ھەبێ بەم ؟ ! من زیاتر لە دوو سالە گومانم لە دلدا پرەوێتە وە بە لام لە کۆمە گای باوکایەتی ھەردە بێ کۆر دەست پێشکەری بکا ، منێک بێنچ سالی پرەبە قیى بە دەردى ئە و خوشە و یستی و ئە قینە بتلیمە وە ؟ ! ھەر ئە بێ ئە مەرو بیدرکێم ، خویشی ئە زانی .. ھەربوێش ئە و خۆی داواى لیکردم ئەم ژواتە بێستین .. ! ! سەر نەجم دایە بالای سنگو بە روکی .. قزی .. قامکی ئە نکۆستە کانی .. سمتی .. پاژنە ی پیکانی .. ئە وەم وە بېرھاتە وە لە دیداری پار لە کۆرە کە دا وە بېرم ھات و لە تە و قە کردن دەستە کانیم گوشتی ... گوشتی .. گوشتی چاک بوو ئە و ، بە ولایەم لای خۆیداروانی ، ئە گینا ... ؟ ! ئای چى ئە کە ی ؟ ! خە لک جاویان لیماں بپروھ .. نیازی چیت ھە بە ؟ ! ئارە قەم کردە ترپە ی لیدانی دلم خیرا تر بوو ، چوینە پشە وە دانیشتین ، ئە مویست بێ گوشت ، بە خۆمە وە ی نووسینم ، تیرتیر ماچی بەم ، من لە ماچی تۆ تیرنا بام ، ماچی پێنچ سال قەرزاری ئیستا سلاری ئە ئە کەم ، بە و کچانەش ئە لیم بە یارمە تیتان ، بە جووتە بەرە و شە قامە کە ی شەستی دانە بە زین ، ھاموشو کەران بە دزە نیکاوھ چاوە مان تێھە بێن ، جار ناچاریش ھوێژنی ئوتومبیلێک ئاوریکى رقاویمان ھە ئە داتە وە ، ناسیا و تە ناسیا و چاوە دێری جوولە وە ھە نگاوە کانمان ئە کەن .

+ ئى بەرە وکۆرى .. بچین ... لە کوێوھ دەست ھەبێ بەکە یین ؟ !

- خۆت ئە زانی

+ قسەم بۆیکە

- تۆ قسەم بۆیکە

+ باسى چیت بۆیکەم ؟ !

- خۆت ئە زانی !

گورگی بیابان ە تاوان و سزا ە شیتى هیوا ە جەنگو ناشتى .. ؟ یا باسى شیتى خۆم ؟ !

+ باسى تیکە و تنى خۆت و چاوشینە بى ئابروە کە .

- چاوشین کۆتایی ھات ، بلقی سەرئاو بوو ، من باسى خۆم ئە کەم و تۆش ھاریکاریم بەکە

بە باسکردنی دونیاو خەو نە سەوزە کانی خۆت ، دویناى من تۆی چاوە نگوینی .. !

من... ن... ن... به پراستی و بی پیچ په نا توم خوش نه وی... ته نها توو به س ، سه رها ته زووی
 سادی له رزیکي شهرم داگرتوو چاوی پی دانه گری وړهنگی نه بزیکینی ، ساتیک بی دهنګ نه بن و
 پیلوی چاوه کانی لیک نه نی و قامکی په نجه کانی نه خاته نیو دهستم و به پوویه کی گش سهری لیم
 به رنه کاته وه بیم نه نی... بو نازانی ده میکه توم خوش نه وی... !! نه... نه خیر نه و کچه هیڅده
 ساویلکه وساده نیه ، به کومه لیک رسته ی ناقولای فله لسه فله ی ناو کتیبان و ښنجا
 به خوگیف کړدنه وه و خوبه زل زانین نه نی باشه بابزانم... بیربکه مه وه ، نه... نه خیر نه نی تو ش وه کو
 من شه مه نه فوری ته من له م ویستګایه جی ی هیشتووی ، بویه کترباشین ، نه... نه خیر من وتو
 هاوړین به س ، نه... نه خیر نیستاکي زووه و بابه خو ماندا بیښنه و به تاییه تی تو سهره رویت و
 به رهلایت ، من ههستم کردووه ده میکه یه کترمان خوش نه وی ، به لام نه م خوشه ویستیه بازاتر
 به ناخمان پووی... ! باپوړه یه کی ناسایی وه که خه لک بوژانی روژانه مان دابنین ، نه وسا
 بریاری کوتایی نه دین ، نه... نه خیر به هه ناسه یه کی قبول هه مووکه سهره که نه فتی و نازاری
 به سفتی ته مه نی من و خووی له جه سته ی خووی نه نالینی و خووی نه کا به باوه شماو پیم نه نی من
 به دوی تودا ویلم ، خوشه ویستم... دلم... ده تیبګه و من لیت ګه یشتووم. نازانی چه مکی ژیان و
 رهوشته مروقایه تیه کان پی شیل کراون ؟ !

که وخته گیزاوکی سه ختی بی نامان و بی سه روبن ، که س ناتوانی رزگارم کات ، هه رچه ند
 سه رنچ نه دهمه بالات... دوا دوی قرت... کوله کانت... لیوی به خالت ، چاوه هه نگوینیه کانت...
 په نګی ره شه سهرت... چالایی ګه ردنت... سنگت... قامکی نه نگوستت... که مهرت ، خوم بو
 ناگری ، تازووه باتیر ماچت بکه م ، باخویندکاره کاتی نه م کولیزه ی نه هیشتنی ته خوینده واری
 تیم پامین ، جریتان بوته کیشم ، من توم خوش نه وی هر نیستا داوی یارمه تی له و دهسته
 خوشکانه ت نه کم... به لام پی له سهره وه دانه گری له ګه لټ بیمه ژووره وه له یانه ی کولیز
 دابیشم ، من نایم ، رقم له ژووره ، به تاییه تیش نه و ژورانه ی خه لک ناوړه ی تیانه به سستی ،
 هه ریه که باراش له ناشیک نه هاری ، من ته مه نم به ته نه یای له ژووریک به سه بربردووه ، هه ز
 له ته نیایی نه کم ، ته نیاییه که به س توم له ګه ل بیت ، من و تو یه کین ، یه که مروف و به س ، خوت

نه زانی من له قه له بالقی وه پسم ، چونکه نه وانه وهرسن به بی هو ، ناده ی تازووه نه مردووم
 باتیر تیر لیت پامینم ، رات مووسم ، ماچت بکه م ، نازانی مهرګ بو نیمه مانان واله پشت دهرګایه ،
 وابه رامبه رته ، دووه نگاو لیت دووه ، کچی هه نگاو یکه... هه رئیس تا پیمان نه کا.

باقه باره ی یه کتروه گرین ، با له نامیزی یه کتر چی ژوه گرین و له ناویه کتر بتوینه وه ! هه رئیس تا
 به دهسته خوشکه کانت نه لیم به یارمه تیتان ، نا تو خوت یارمه تیان لی وهرګره ، دهسته خوشکه

كانت بوا سە پىرم ئەكەن ؟ ! خوازىارى ئەو ەن تۆ منيان بى بناسىنى ، ناخوت ئە زانى من ەز
لە ناسىن كەس كەم بشيان ناسم بە يانى ناويانم بىر ئە چىتە ە ، پەنگيانم بىر ئە چىتە ە ، من تە نەها
تۆ لە بىر ناكەم ، دورونىە بە يانى پىت بلىن :-

+ بالاي كورت بوايە جوانتر بوو

+ سووروسىي بوايە .

+ خوت بى يان بلى ئە تان زانى كورد گۆتەنى بە خووە تر بوايە . بە راستى لەم سە رەدە مەدا
زور جار موروو كارو پە واجىكى گەرمى لە بازارى ژن و ژن هيتان و دلداريدا ە . يە . جابونا ... ؟ !

تە نەها من نە بى مروفم خوش ئە وى ؟ ! مروبى و بەس ... ! تۆ بايە كيك بواى لە قولى پەشە كانى
ئافرىقيا يان شازادەى ئىرلە ندا ە ە رەيدەم خوش ئە ويستى كە ئىستا خوشتم ئە وى ! ە ر ئىستا
بە دەستە خوشكە كانت ئە لىم بە يارمە تىتان .. ئە ، لە راستە حىسابى كچ و ئە خرىتە قالبى
پايە دابە زاندىن و خوشكاندىنى كە سىتى خوم ، ە ر ئە بى خوت داواى يارمە تيان ئى بکە يت ؟ ! ... تۆ
هيندە لە وان گە رەكە من ببىن و پاشان زاي خويانت بۆدە رېن ، جا چ لە من تى ئە گەن ،
سە رگوشە ە ە لە پاسى و ە رەشە و فەشە و ە لويست و دوران و راستبوونە وم ياداشتى دە فەتە زى
ميشكە ، دوا بى يارمە تى داو ە بە لام هيتا دلنيانە بووى ، نا ە فە تە نى .. ە فە تە ، چا خىكى زۆلە ،
مروف ئە مروفە ريان ە ر سە تە و رەنگىك و سە نكىك و دەنگىك و تىرېكن . ئاي دلنيايى ... ! ئە زانم
ئىستاكى دلنيابواى بە بە رچاوى ئەم خە ئە ە ە تىر ماسە ت ئە كىردم ، چونكە ئە زانى بىر ئە
زوخمدارە كانى لە شە ت دە رمانى لاي مە ، لە شى پىر كە فە تە و سويە ت بە من داتە كە وى ؟ !

خوم بوناگىرى ە ر ئە بى بە دەستە خوشكە كانت بلىم بە يارمە تىتان ، دلنيام توش بىر
لە ە ئە كە يە ە ، چە ند ووشە يە ك بکە يە پاساوداتى يارمە تى وەرگرتن ، نا تۆ بلى چا كترە ،
تازو ە بى يان بلى ، كيشەى نيوانمان زور ئە خايە نى ، من و تۆ بە روژىك ليكتىر تىرنا بىن ، مە گە ر
شە وان لە سە ر سە رىنيك و ياسكى نە رمى تۆ ، پراوات ە بى ئە وساكە ش تىرنا بىن و ە موشە ويك
نوى ئە بىنە ە ، بچووك ئە بىنە ە ، ئە بىنە ە مئال لە گە ل « دىهات » شە وان دە يان گە مى مئال ئە
ئە كە بىن ، ئە گە ر پىنە ە وە روژانى كۆ لان و شە قام ، تازو ە يارمە تى ، پروت وەر سوورپىنە ... دەى ...
زىاتر .. بۆ هيندە لە سە ر خوى .. ە ر سە پىرم بکە ... ئە و تە وقەى قزى سە رت سوورا ، گوارەى
گويچەى چە پە ت دە رگە وت ، روومە تە ت ، قاچكى بروت ... چاوى چە پە ت ... نيوەى پروت .. مەنت
بىنى .. يارمە تى وەرگرت ... روخسارت ە موى ... ئا ... ئا ... بە لى .. بە لى .. دوانە كە وتروم .

۲۰ - ۱۱ - ۱۹۸۸ ە ولير

سەھەتەك ل جەم

نوژدارى شادى پى

حسن سىلىقانى

(وہى بوشادى يى... وەرە ژوور وژانا بھیلە... شادى يى بھ...)

من ئەف پەيغە خواندن دنيقا دەپەكى روھن كرى ب گلوپەك سېي، ل بەر دەرگە ھى

ناھاھى يى...

ژمىژە وەرە من جەز دكر، ئەز ھەرم جەم فى زانايى دەررونى، ئەوى دىيژت:

«ئەز شادى يى بو بەرگە رانئيت خوە پەيدادكم...» ئەرى ھوين فى ناخفتنى باوهر دكن ؟

ئىكى ژوہ ئەفە زانايى دەررونى ديتە ؟ كى دىيژت ئەو زانايە ؟

ئەو چما ئەز ژگەلەك تشتا يى باوهرم ؟ ؟

دوانزەدە پەيسكا ئەز بىسەرگە فتم، دەمى ئەزل دەستى راستى زفريم، ئەيوانەكا بچويك ب

قەنەفئيت كەفن وپېنج كورسيكيت تۆز گرتى ومىزەكا بى سەر وبەر، ھندەك گوفارئيت بيانى

ل سەر، كەت بەرامبەرى من... ئەز دشىم سوند بخوم، ئەفى نوژدارى دەررونى، ئەف تشتئيت

ھوكەفن بيت ژ « بازارا ھەرەج ل بابل توبى » كرين، دلى باژيرى ب تەناھى نفستى ل سەر

ھەردووليفئيت دجلەيا خېرى...

من ھىفكرە ئودى وديوارئيت بيھنا گەنى ژى دفرى مينا چەرمى سەيەكى مرى بەرى چەند

رۆژەكا... ل ديوارى، بەرامبەرى خوە، من ديت، كەقالەكى ب دەست رسمكرى بو سەيەكى،

يى ياريا دكت ب كەيف دگەل پشيكەكى... ئەرى ئەز ژى بېرسم، چىيە پامانا فى كەقالى دەمى

دچمە دژوورقە ؟ ئان ژى دى تۆرەبت ؟ لى دىيژت نوژدارئيت دەررونى زوى بزوى توررەنابن، ئو

ئەگەر تۆرەبون، خوە ژ تەبەقا بلند دئافىن... ئەز دترسم ئەفە ژى خوە ژ پەنجەركا ئودا خوە

بافئيت وتەرمى وى بيت سەوك، ل سەر ليقا چە عدى، دا رۆژا دى، رۆژناميت سېيدى بەحسى مرنا

زانابه كې بليصهت دكاودانيت تارى ده بكن، نو داسه يداييت پشكا دهروونى ل زانگوږى ژ شاگرديت خوه، داخوازا نفسين به رفره هل سهرفى مرنا مه زن بكن... بيگومان نه ز دى چوند هه يفه كا بم ميهفانې پرسياريت پوايساو دادكه هې، چنكو نه ز نه وكه سې بتنى بو، يې سهر او داي ثيروكه... نوووه... هيڅياژه دكم نوژدارى ده لال، چاميره به و خوه ژ په نجر كې نه ئافى بهرى تو من ببيني...

من نوژ ژ كورسيكى داقوتا و هيژ نه ز باش ل سهر نه روښنسيم، نه م پيگه كه تن و مه دهنكه كې نه خوهش تژى نه پوانى كر... نيكسهر نه و دهرگه هې ل به رامبهري من هې بو، زه لاهه ك ژى دهر كه ت پانتوله كې شين و گومله كه كې گولگول، خيچ كيشهك سې مينا پرچا ل دور چينيكيټ وى، ددهستى وى يې راستيدا بو...

- ماتو ئاگه دار نابى بهرى پ روښى ؟ ماته نه ديت كورسى به س بسى پپانه ؟ !
پ ئاخفتنا خوه دگل من، مينا ئيكى دگل زاروكه كې باخفت، بوزانين سميټ من، بنى كه بې من هتا سهرى ليغا خوارى په شكرينه... ئاوريت وى غريب بوون، دگافيد ه جافيت خوه دنقاندن و ه دكرن... پراستى بويناغا وى جهى كه نى بو، كه سك پرهنكى دارى و رسميت كاغه زى ميناييت سنيله يال سهر بوون...

- ببوره گه ر من تو توره كړې... باوهركه من باش من به ريخوه نه دا پيكيټ كورسيكى.
پ ريزگرتن وتازه هې من وه گوته نه وى زه لامى راوهستياى ل پيشيامن..
من كورسيكا دوى بدستمالا خوه يا نه هاتى شوشتن نه ئينى په كې وهره پاقرزو نه ز روښنستم... نه وى بناوهريټ پر پرسيار به ريخوه ددامن، نو په يقى :-

- ته ريپه كا هې، مانه وهيه ؟ !
« نه گه ر من ريپه كه نه بيا، نه ز دا هيم ځيرى چى ؟ »
- به لى... نو من دقيت نوژدارى دهروونى ببينم نه گه ر دهليفه هه بت..
بخوه گرڼزينا وى ژى، نه گرڼزين بو، لى سىټافكا گرڼزينه كې بو..
- كه ره مكه... وهرو ژور... نه ز نه و بخوه مه..
من هزر دكر نه فې ل به رامبهري من راوهستياى، نيكه ژ هاريكه ريت وى، ئان سكرتيزى وى به...

روښن ل سهر كورسيكا خوه يا زفروك، من باوهر نه دكر فې نوژدارى، دى نه ف كورسيكه هه بت... من هزر دكر بتنى مروقيت مه زن گه لكه مه زن ورك ستوير ل سهر فان كورسيكا دروښن... بې ليگان هندهك كتيب ل سهر ميزاوى به لاهه بون... له سهر سهرى، شكله كې

په ننگینې مه زن بو زاروکه کي چيپلاق تازی،، مینا من، نان ته، نان ته وی، دهمی هم ل ژبی وی... دگرېژی بو چنه... نان ژبی به لکی بو گه له ک تشتا هم نابین و ترانین چنه... خوزی ته ز زغری بام زاروکه کي ساقا... وهی بو ژینا زاروکی یی یا خوهش ل سهر لیقیت خابوری شین وجوانیا به ژنا سپنداریت بلند، بی وهستیان و هزر و ئالوزی... چنه د خوهشه زاروکی !!

دوو خيچیت نه وهك ئيك ل سهر دفته را خوه یا بجويك كيښان...
خيچ كيښانك ل بهر نافعافيت من بلندكر و بدهنگه كي تيژ مينا یی سهدايی هژماري، نه وی ههر بجلکیت مه لا دهاته مه کته بی وشاشكا وی یاسور هيژ یال بیرامن، دكر قیری چنه د مه نه زانیا دهرسا خوه، نان مه تشته كي بجويك خه له ت كریا،، قه د عیجز نه دبو ژلیدانا مه ب حه یزه رانی ژبی دور نه دبو وهك شاشكاوی،، شوینا لیداناوی ل دهستیت مه وهسا دیاردبو، وگه له ك جار ان هم دگرین، به لی هم دگرین... هم بجويك بوون و سرا چیا ی نه دزانی چی یه زاروکی...

- نافی ته... ژبی ته... شولی ته... !!
« نه فه چی یه خودی وو، مانه د هولاً دادگه هی فه ته ؟ نه ری من گونه هه ك کریه و نه ز نزانم ؟

ماهه وجهی یه كه هه یه بوفی ری یا په قا پرسیارا ؟
ترسامن نه وه، نه كو نوژداری من نه فه دین بت... خودی و سه بری بده من...
-ل من نه گره... ما پیتی یه تو بزانی ؟ نه ز دبینم نه گره مه ئیکسه ر ناسته نكا خوه ژ ته په بیژم چاکتره..

تبلا خوه یا به رانی كرد دفنا خوه ده،، دووموی ژبی كيښان، دهستی خوه ب كاغه زاله سهر میژی پاژكر... پللیت كه نیی دان په ی ئيك، ئو بكوته کی من شیا. كه نیی خوه دگه وریا خوه ده بخه ندفینم،، ماکی نابیژت نه و دا وی خولیدانكا شوشه یی یا چ شوینواریت بنکیت چکارا و زلکیت شخاتی لی نه دیار، دمن وهرکت وتی خه به را بیژت، نه گره كه نیی من دهرکه تبا...

نه وی زه لامی ل به رامبه ری من گوت:-
- به لی... به لی... زارویی من، نه ف پرسیاره زور پیتی نه بو نوژداری دهرونی، دا هاریکاریا وی بکت بو چاره سه رکرنا نه ساخی خوه... ئو نوژداریت دژی هزریت بابلوفی ژبی، نه فی شولی دحه بین...

نه ز نزانم چه وا دوی كافیده نه ف ناهه هاتن بیرامن:
کاریوف، نه ره ب شاملیوف... نه ری نه ز پرسیارا ئوشتی زیانا کاربوفی د پاله وانیا جیهانی یاشه ترنجی ژبی بکم ؟ نه... نه هه وجه نینه چنکو نه زباش دزانم كه س ل جهی خوه نامینت هه می ژبی خوه، نه فه ئیکه ژ تشیت سروسشتی دژینی ده... ته وچما نه ز ژ شیوه یی

شامیلوفی تیر نابم بو خواندنا داستانا « کله‌ها دمدمی »... ؟ نه و چما وینه‌یی قاره‌مانی وی
« دختی له‌پ‌زیرین » ژ پېش چافیت من ناچت ؟ خوه‌زی من زانیا نه‌ینی یا گازی کرناوی بوم،،
نه‌ری نه‌ف نوژدای دهر وونی دزانت چی‌یه نه‌ینی یا گازی کرنا وی بوم چاخنی حویت ژ نافی
دهر که‌شت و بو نه‌سمانی دفرت ؟ !

- کوردو شه‌مدین که‌ریم .

- چی... که‌ردون ؟

- کوردو... کوردو... کاف، واو، راء، دال، واو، کوردو

- نه‌ری نافی ته‌ نه‌یی غه‌ریبه ؟ نانکو... نانکو نه‌چه‌کی گرانه ؟

- نه... ناهه کی سفک و سانه‌هی‌یه... تنی دگل من بیژه

کوردو، کوردو، نو دی بیینی چه‌ندی خوه‌شه...

مینا نوکه باش یال بیرامن نه‌و پوژا سه‌یدایی ناماده‌یی تی ب دلته‌نگی شه‌ ژمن پرسی :-

- نه‌ری چی‌یه رامانا کوردوی... هوو... هوو کوردو ؟ !

نه‌ز گېزیم و پ ریزگرته‌کا موکم من گوئی :-

- هه‌ر مینا په‌رسقا ته، نه‌گه‌ر ئیکی ژته پرسی چی‌یه رامانا په‌عروبی، سه‌یدایی من...

نه‌فی سه‌یدایی من چه‌ر پرسیار و گه‌نگه شیت من نه‌دکر، یاراست‌ژی نه‌ز گه‌له‌ک

سه‌رکه‌فتی بوم دهر سا ویدا، نه‌ز دبیژم نه‌فی چه‌ندی ژی میشکی وی دئیشاندا... نوژداری

دهر وونی چ دلی خوه‌ نه‌فه‌کرب ناخفتنامن هه‌ر وه‌ک سه‌یدایی ناماده‌یی بی...

- نوژیی ته ؟

- سیه- وستی سال و پېنچ هه‌یف وچه‌ند روژه‌ک، هه‌ر وه‌کی دلیستا حوکه‌تیده نفیسی،

نه‌گه‌ر راست‌بت... « نه‌ری تو دزانی، نه‌ز ئیش گرتیی گومانی بی‌مه ژ راستیا هه‌می تشتا ؟ »...

نوژداری نه‌ف زانینه‌ل سه‌ر وی کاغه‌زا بچویک دنفیسین...

- نوکه‌تول کیژی ئاکونجی بی ؟

- ل تاخا‌قه..... !!

« نه‌ری نه‌ز بیژمی ل تاخت‌قه‌ره‌جا ؟ نه‌فه‌یه نه‌و نافی من گوئی بوی نه‌وه نه‌ز هاتیم فی

باژی‌ری، ئوخه‌له‌ک هوسا دبیژنی « تاخا‌قه‌ره‌جا » به‌لی هنده‌ک‌قه‌ره‌ج بییت لی‌هه‌ین، بوخوه‌دگه‌بن

ب‌ناشکرای، ئوه‌نده‌ک ژ ئنکیت وان شولیت بویچ دکن ل بن رونا‌هیا تافی، ئوه‌ف تشته‌هه‌ر

وه‌سا ل گه‌له‌ک تاخیت دی ژی په‌یدا‌بت، نه‌و تاخیت خه‌لکی تاخامه‌دبیژنی « تاخیت‌ماقویل »

هه‌ر وه‌سا بچویکی‌ک‌قه‌ره‌جا شولی بویا‌غا پېلا‌فا دکن، پېلا‌فیت مه‌زینیت دروین پشته‌مینزیت

لی‌گدا‌بییت مرو‌ف خوه‌تیره‌دینیت، ئو ئودیت‌خوه‌ش و بیهن‌فره‌ه، مرو‌فیت‌قه‌ت‌نا‌هیلن ده‌لیفه‌ژ

وان ببوریت بو‌دزینا ده‌رافتی داهیزی،، ئو ده‌می‌گش‌دین، وی‌رییی بستو‌وییت هنده‌ک دی بییت

ژخو، بچویک‌ترل په‌یسکا داهیزی‌قه‌ده‌یلن... نه‌ری‌ما‌فیت هه‌نی نه‌قه‌ره‌جن ؟

ل سالیت دویم‌ها‌یکی مه‌گول‌ناهه‌کی نوی‌بو، بو‌تاخامه « تاخا‌جه‌زانی‌ر » دهر‌مانگه‌ها

جه زائير، وينه گري جه زائير، دبستانا جه زائير، جه زائير... جه زائير... نه ف نافه ژ کيفه هات ؟
کي راکر ؟ نه ري دبیت ل سه ر خاترا خودانا مه لیون شه هیدا دقادا رونا هی یی و سه ره سیتی ده
« جه زائير » یی ؟ نانژی نه گره کا دی یا هی ؟ ؟

- ته خیره ؟ ته په رسقامن نه دا !!

- ل من نه گره، تاخا جه زائير...

« نه ري تودزانی، نه گره سی سه عه تال سه ر ئیک بارانی لیکر، تاخامه دنیفا ئافیده
دخه نذقت، خرکولان وچه عدیت تزی کور هند ا دین ژ نافی... ئوزاروکی تاخامه خوه دئخنی ب
که یفخوه شی، وه که یفخوه شیا زاروکی تاخیت ئافاوماقویل وده می خوه دئخنا مه له فانگه هیئت
خوه بیئت چیمه نتوکری ر رونا هیئت هه می په نگل دوران... نه ري نوژداری بهرکه تی تودزانی
زاروکی تاخامه، خه به روقه سیئت رهش ده بیژنه ده یکیت خوه، هه ره و سا ده یکیت وان لیقه
دگیرن، ئوده لیقه که زبیرینه ژ قیزیت سنبله ره کو باقیئت خوه نیشا تولازا بدن...

ریقه به ری شارستانی یی سوزا دای خه لکی تاخامه، کو ژ دل دی هه ول دوت، بو گو
هورینه کا مه زن، به لکوچه عدا سه ره کی چیکن، ئو دبیت کومیت بیساتی ل سه ري کولانی
نه مین... »

- ها.. ها.. تاخا جه زائير.. نه زباش ناس دیکم، به رده ستکامه یامالی ژ وی تاخی یه، مالا
سی یی ل ده ستی راستی، نیژیکی « نه خوشخانا شاگردا » نافی وی زهینه به « راسته
نه خوانده واره لی بقیام زیره که، توناس دک ی ؟
- نه.. نه.. »

- ئوشولی ته چیه کوردو ؟

- هاریکه ری نه مینی پرتوکخانا گشتی..

ئامیره ته کی نافنجی یی تومار کرنی ژ چه کمه چی مه کته باخوه ئیناده ری، کاسیله که کر
دزکیده و داشولی... هه ردو جافیت خوییت قه شار تین ل پشت بهر چافکا رهش وستویر بلند کرن

وگوت:-

- دانه ز بشیم ب موکمی چاره سه رکنا ته بکم، دفتیت تو راستگویی دناخفتنیت خوه ده، ئو
هه می تشتا بنازادی بیژی.. کا وب من بیژه ته چیه ؟ ؟ ..

« ئوهه می تشتاب نازادی بیژی... وهی بو نازادی... »

باش یال بیرامن، ده می من ژ دل، ده ست قوتاین بو کویری ئاره می تونس، ده می ل
به راهیکا کورته هوزانیت خوه.

گوتی: « چنکو نازادی گه له که مشه یه ل واریت مه، نه م دی بودوله تیت دی بیئت جیهانی

هنیرین... »

پشتی من خوه دروست کری بروینشتنا خوه، نه زب رهحه تی حه سیام:-

- نه فه دوو سال پترن، خه ون هیرشا ددن میشکی من... نه ز خه ونیت پیس دبیم، هه تا کو

[illegible]

شاهه کئی، من حویته کئی مه زن دیت، بی ژ رویاری دهر دکه فت و به ریخوه ددت من،، دفرت بو عه سماني و نیژکی عه ورا دبت،، ژی دهورت، هیډی هیډی دفرت بو هه یفا گهش، ژی نیژیک دبت،، ده فی خو هی فره هـ مینا شکه فتی فه دکت وه یفی دادعیرت، نه ورونا هیا گه شا لاوه ندا دبت، تاری من و عه ردو عه سماني دگرت،، نو جاره کا دی حویت دفرت بو رویاری... نه زن هه فجاری باهیری خوه هلدگرم، پی یا رویاری دگرم،، دا حیثی بکوژم، هه یفی ژی بستیم،، ژ نشکه کی فه نه ز گورگیت تهنی بو خوینا مروفا دبیم ل پېشتا خوه و دبه ردن من، نه ز بی حه مد بجه کئی پاشفه دفرم،، لی خانی له پ زیرین ل من دکت قیری:-

– پاشفه نه چه کوردو... ئە زدی هاری ته کم... ئومه زنی گورگا مینا مروفا دناخت: –

- گوشتی ته خورشید لاوو... !!

هیرشه کی ددن سهرمن... نه ز جهده ههك دبم، پیستیرك من دگرت، رهنگی من و هیته گوهورین، په یف دگه وریا منده دمن، ئومیرزا محمه دل سه رپشتا هه سپی خوئی بوز دهیت ومن ژ عردی هلدگرت و دناقیت پشت خوه، ومن ددهیت جهی ئه ز ئی دژیم... وئنه هشاردبم، نه خانی له پ زیرین، نه میرزا محمه دی فیرس، نه هه سپی وی، ئوهیشتا دهنگی

گورگایي د نيقاهه ردو گوښت من دده دنگ دغه دن.... نه ز ژناښ نښنا دهر دکه ښم،، ژنا من ب من
دجسته :-

...نہ زہیقیا رتہ دکم۔ نہ دہرکہ فہ !! تو بخودی کی ہی نہ دہرکہ فہ...

چیی به گونه ها فی ژنا نرانت تاما شادی یی چه وانه ؟ ؟

ساوهرکه سه‌بدای، نوژدار، من هاینر خواه نهنه، ده‌می نازل زاروکت خوددم ونفینکا

دسوژم وډکه قم ناف تشتیت مالید او دهرگه هیټ جیرانا دقوتم...

نیک دبیزت:-

- بهیلن... یی دین بوی...

یی دی دبیزت:-

- نه ری چما نه م نانافین نه خوشخانا دینا؟ مادیڼ ب ناخن؟؟ نو پیره میره کی پشت قوس

ل وان فه دگيرت:-

- دی بهیلن هه ی مالا وهینوو... نی خواهش مروغه...!! نه ری تو... توچ دبیز ی نوژداری

شادی بهی؟

سه ری خواهه ره ژاند، به رچا فکا خواه نیخست، دهیناسه ر میزی، هیژ لیفیت وی ژ

سه رنیک نه رابوین دا باخت، زړینا ته له فونی ډوده تزی کر...

نامیره تی تومار کرنی راوه ستیانده، دهسنگی ته له فونی دا به رگوهی خواه:-

- به لی... نه زم عیفان راضي

- .....!!

- وهی خودی، توچ دبیز ی، که له که هه رشی به، نه نه ز هاتم، هاتم...

شه برزه بو که له که، دهست نافیت چاکیتی خواه و به رچا فکا خواه ژ بیرکر، ژ له زی...

نو نه و و دجو گوته من:-

کوږی من یی ل ترومیله کی دای، نوکه یی ل خهستی،

پشتی حه فت پوژیت دی وهره...

نه ز زی ل دویت دهرکه فتم، که سه ک ل نه یوانی نه بو، ژبلی جحيله کی ب دشد اشه یه کی

هه وچک فره ه، عهردی نه یوانا توزکی دمالی...

شوشه یه که حه بکا وه که نه وابه ریکا مندا، من ژوی دهرمانگه ها مه زن کری... من قهستا

جهی راوه ستیانایا باساگر... من بو خواه دگوت «نه ری راسته نه ز دینم!! یان دجیها نه که دینده مه؟

؟» نو نه ز که نیم... هنده که پیبارا هایژ که نیی من بون، پراستی من شهرم کر، نو من پریاردا کو

نه زب بیا بزفرم مالی، چفکو نیقاره کا خواهش وښک بو....

نه ری هوین باوهر دکن؟؟؟...

۱۹۸۶ / حدیثه / الرمادی

بووگا په ك شه قی

- نور الدین انور بوتانی -

— ژستړانه کا زارگوټا کوردا، من هزرا نفیساندا فی چپړوکی خوهندی په —

(پوتو)....، نه ف سی سال بوو دوټاما خوه (خانم) دته ځاند، دلی دوټامی ژی بوی پرا هه بوو، که سه کی پوتو تونه بوو، تنی مامی وی هه بوو، نه و ب خوه بافی خوه نه دی بوو، دیا وی ژی ژبه ری چه ند سالان بژانا زراف مر بوو، مامی وی نه و خوه دی و په روه ر کر بوو، چه یا عه مری وی گها بوو دوزده سالان ژنو بیوو گافانی گوند، چيله کین گوند دچیراند.

- نیفاریک دهما ژناقار دهاټ (لاوین) چو بوو پیښی یا وی و ته ف خوه برېوو مال، نه و هه ر دوو پېشتی شیفا خوه خوارن، ژخوه پرا دئاخا فتن و گلی و گازنین خوه ژهه فرا دگوټن....

- نیچار بافی لاوین ژی خوه به ردا قادا دان و ستاندنی و گو....

- نه ری پوتو لاوو... نه ز دکم پرسه کی ژته بکم وه کی تو به رسفا من بدی.

- پرسا ته نه مره لسه ر سه ری من، که ره مکه نایې چه جی بیژه.

- زالم تو جاری ل ته نه مر نه کی نیشه لا... کوری من...

لی من گوقه ی نوژی مینا لاوین هزرا ماله ک ئاقاو خانیکه ک خوهش ناکی؟... نی دوټاما ته ژی

مه یزن بوویه، ده نیدی به سه چه یا ب که نکې ده هونی ولو بعینن؟...

- نه ف پرس و گوټن ژړوتو خوږه ش هات و ددلی خوه دا گوټ :-...

- (وهی لا... نه زخولامو ټاپې حه جی... خودی ژده فی ته بستینه و پرهمی ب حالی م بکه و خوازتا دلی من بجی بیه.)

پاشی وها به رسفا حه جی داو گوټ:-

- وه له ه ټاپې حه جی.. نه ز له برم تشتهك وه لی بجی بینم، لی من دخوازتا یه کی بگوټا مامی من، کا نه وچ دبیزه، نی نه ول شونا باقی منه، یان نه نه ز شاشم ټاپې حه جی ؟

- نه لاوو... نه... تو راست دبیزی، لی زانبه ژی کو مامی ته، پر حه ز ژته دکه، هر جاوا به ژی نه ف

نه گرنگه، نه گره ده ستورا من بدی نه زی نه پشته نفیژا عیضا هر دم مالا وان و داخوازتا ته ژپړا بیژم، چکو زانم تو پچکی شه رمنی و نکاری فی یه کی لپوی مامی خوه قال بکی.

- ده ستور ب ته رایه ټاپې حه جی.

- ټاپې حه جی پشته نفیژی... (مه لا خه لیل) و (سوټ سمو) و (ده رویش حه مو) ب خوه را برن و

بر ب مالا (سیتو)

- مامی پوتو که تن ری... گهان ده فی دهری.. ته ق... ته ق... دوو - سی جار تل خوه لده فی

دهری دان و که تن هوندر.

- نه سه لامو عه له یکوم.

- وه عه له یکومو سه لام و سه ر چافی من... که ره مکن پونن...

هرن که له ک ب خپرو سلامت هاتن.

- کا و ره که چا من خانم، چایه کی ژمه را چی که، پاشی نفیژا خوه بکه ؟

- مه لا خه لیل گوټ... نه سه خفیره لالا... نه که چا من نه... نفیژا خوه بکه پاشی ؟

- سینو گوټ... که چا من یان بیژه دیا خوه به ره چایی ژمه پچی کی، سه هدا راست دبیزی.. گونه هه !

نر نفیژا خوه بکه.

- هون که له ک ب خپرو سلامت هاتن نه ی میفانین نه ریز.

- ته فان گوټ... خپرا خودی ل ته به و ره حمه ل دئی و باقی ته به.

- سه یدای ده ست ب خوه ندنا دین و ټولی کرو سیره ت و پرسین قه نج ل حازرا کر.

- دهما چا هات به ر وان کو فه خون.

- حه جی گوټ... سینو... نهی سینو.. ب ټو جاخا مالا شیخ هم چایا ته فه ناخون یان توفی چایی

حسب نه کی شیرینیا پوتو و خانمی ؟. باوه پکه ژی کو هاتنا مه بوی مه ره می یه، جا توچ دبیزی ؟....

- سینو گوټ... حه جی.. هاتنا وه سه ر سه رو چافی من.. لی هون فی ژی بزائن کو پوتو کو پدی منه و

خلثم ژی که چا منه. ټو من بخوه ژی نیه ته کوفی یه کی بجی بینم، لی.

- که لو هون خوازتا پوتو دبیزن یان نه ؟...

- ته فان گوټ... نه ری... نه ری هم ل سه ر خوازتا وی هاتنه.

- سڀني ڳوٺ ۾ پا مادام ووسايه، ڇ ڙهي ڳاڻي خواهشتر نينه.

هه خون چايا خواه هه خون نه، شيرينيا ڪوپو ڪه ڇا من هه خون، لي دا پرسه ڪي ڙي ب خانم وديا وي
بکم، ڪما نه و ڇ ديڙن، ما نه وهيه سهيدا ؟

- به لي... به لي.. به ره نه وڙي يا خواه بيڙن.

- خانم وديا خانم ڙي ڳوٺن، ڳوٺنا مه يا.

سينويه، نه و ڇ ديڙه وهايه، ياني هه ردو ڙي پازينه.

- هه جي لنڪي خواه ل باني به ڙي خست و ڳوهون ل شر بن نه هه نه ڙوم پوتو بينم فر.

- پوتو هات و دهستي مامي خواه ماچ ڪرو خانم ڙي قه ببول ڪر، مه لا ڙي حازره، هه دوي
شه ڦي ده خانم ل پوتو مه هر ڪرن.

- سبي چاوا ڪو ڳوندي نه و زاني، ته ڦ هي دل گهرم و ڪيف خواهش بوون، ڙله وڍا ڙي ڳوندي

ڪلهه ڪ، پوتو دئه فاند.

خورت و ٽولازين ڳوند ڙي سوڙ دان ڪو خانيڪه ڪ خواهش ڙپوتوڍا چي ڪن.

خانيڪي ڳوند ڙي ڙناخي چي دبه و زو به ره ڦ دبه، خاسمه ڪو ڪومه ڪ خورتين دهست هه ل
يارد همي هه ڦ بن و دهستي ٽالڪاري بي ڙهه ڦا دريڙ ڪن.

- ٽاخر... نه وانا خانيڪ ٽاڦا ڪرن و دوو - سي باري قاميش و قرشڪا ڙي ٽانين و ب سهر خيني
وه ڪرن، تني مابو سهر ڙي خيني ب ٽاڦا بکن. ڳوٺن نه ڦي بوو ڪي هه ڳوهين ڙن و چهن ڀڙهه ڪا هه هيئن،
هاشي نه م وهرن سهر ڙي خيني ڙي ب ٽاڦا بکن.

سبه ڪي زو، دواها پوتو دهست هي ڪربو، قيزو بوو ڪو ٽولازو خورتين ڳوند ڙي خواه ب جلي
ڪه سڪ و سوڙو زه ڇه ملاندي بوون.

گاف (تيلي) بدهنگي بي دل شهوات دستري و ڳوهه ندو ڏيلان گهرم دبو، توڙي به ري عه سمين
دگرت.

گاف ڙي (خورتو) بي بلور ڦان خواه ب ٽيف ڳوهه ندو ده به رد داو ب ٽلي بين نه رم و سڦڪ، ٽاواڙ
لهه ڀي ٽاواڙا دخوهندو دهنگي ڪه چو بوو ڪا دهنگي ٽيليا ووسا بلند دبو، ووسا بلند دبو، ته دگو
دگهيڙه ٽاسي مان ڀي هه ڦتان.

چهن د پيره ڪين ڳوند ڙي هات بوون و فرائين و شيف و خوار بن ڙد اوه تيارا چي دڪرن، دوو - سي باري
دارا لور بوو، قازان و مه نه ڳهه لين مه زن ڙي ل سهه تفڪي خويا دبو، دين دا ڙي ڳوپا ٽيگر خواهش دڪر.
زارو ڪين ڳوند ڙي ل هاوير دور ڳوهه ندو خواه دهلا ڦيٽن ياريا چوچڪاني دڪرن.

يه ڪي دوو ٽلي دهستي خواه رادڪرو دگوت هه ڦالي خواه چوچڪ ب چهن ندو ؟ . وي دگو ب دووا.
شينجه زارو ڀي ڀڪان ل دور ڳوهه ندو دبه زياو هه ڦالي وي دوا به ڀي هه يا بگرتا، نيچار وي دگوت هه بي
دي چوچڪ ب چهن ندو ؟ . ولو ياري دهرياز دبو.

پشتی بانگی نیفرو بستران گوټن و چه پک لیدان و ره قس و سه ماو تهنه گ ته قاندن خانما بوبوک
فه گوهارتن خانیکي خواهش و نوتافا.

داوه تی مان چه یا پشتی بانگی عیسا، پاشی همی هرکس به رب مالا خواه فه گه ران.
پوتو وی شه فی ما دگل دوتاما خواه و کیف و هه نه ک و لاقردی بی خواه کرن چه یا به ری بانگی
سوبی، ژنشکافه هه ردو پازان.

هه ردوی دهمی ده باهوزه کا خورت و بهیز دهمی پی کر. چاوا کو باهوزی دهمی پی کر، ناگری
تفکی خواهش کر، بخواهش کرنا ناگر، باهوزی پیته کا ناگری پاکرو ب سفاندا خینی فه دادا، بوبوک و
زافایی یه ک شه فی ژهلم و بیهنا ناگری شیار بوون فه و ناگری مالک شه وات ب خینی فه دیتن.
هه ردو به زین ناگری فه مرین و پیپرازی هه وارا خواه دگهاندن گوند.

هایا پوتو دوتاما وی تونه بوو، دهما پیته کا ناگری به ربوبی فیستانی وی.

خانم کر بوو هه وار... هه وار... هه وار... پوتو نه ز سوتم!

پوتو زی بله زوبه ز خواه دوتاما خواه وهرکر بوو.

لی ناگر گها بوو بسک وکه زی و په رچه ماو ته ف سوټ بوو. خانم لور دریژ کرو گوندی زی گهان
هه وارا وان و ته ف ل بهر سه ری وان راوهستان.

پوتو سه ری دوتاما خواه پاکر بوو و دابوو بهر سینگی خواه.

- خانم بدهنگی خواه بی نزم و مه لولول گو:-

- که لی گوندی یا... نه که نه ز مرم تنی داخوازه کا من هه یه! هونی من پاسه ری مه خه لی

فه شیرین، جی بی کوهه پوسبی چیلک لی کوم دین، ولونه زوی هه پوسبی به ژنا لاکلی خواه بی ده لال...
پسمامی خواه بی ژاروبی کس وه قال... زافا سیوی بی مالا بافی خواه بیبیم.

- نه... نه... خانم فا گوټنا مه بیژه، پوتو گوټ.

تی چاوا بمری، نه زی نها ته بیم دهر بدهر، کوچه ب کوچه، لباژاران، لجه م نوژداران،
لنه خواهش خانان بگه پینم، یان تو دل ددی من تنی دفی دنی ده بهیلی ۹. ۱. نی ژیان پشتی ته لمت
حه رame.

- پوتو نه زب قوربان، هه ونه ز مرم، تو ژحالی من نه مایه، تی چاوا: من بی باژاران، نی ناگر گهایه

هانافا و دیاره خودی زی قه ده را من ووسا ثانی یه، کر بی پهنگی بمرم... توژی خواه ژکه ره ما خودی
بی حه مدی مه که، نه و گوننه ک مه ژنه.

- نه... نه... دوتامی... تو نامری... نی تو بوبوکا یه ک شه فی و دفی تونه مری.

ب زورو کوټه کی گوټن ژه فی پوتو دهر دکه ت و پیپرا زی هیستر ب سه ری زوی خانمی فه دباراندو
جارنا زی نه نیا دوتاما خواه ماچ دکر.

تافا سېږي ژنودهر دېکه ت و چيله کين گوند ژی يه کو - يه کو - يه ک ل مه خه لي دبوون .
 ژنشکافه پوتو حس کر کو نه نيا خانمي سار يوو وسه ري وي ژی ل بهر سينگي وي نه خوار بوو .
 نيجار پيرا (سينقي) ژی هيزارا بووکاني يي ناني وب سه ر لاشي خانمي دا کر .
 پوتو ژجي يي خوه نه جنقي وړاويو وکره مه وار .
 هه ي هه واره مالا من شه وتي ....

دوتاما من مر.....

تيل ل سه ر خوازتا دي وبافي خانم و خوازتا پوتو ..
 نه ف ستران ل سه ر چي کړوب ده ننگ و ناوازه ک دل شه وات ومه لوول شيوراندو کوټ .
 لو لو پوتو تونه ماوو .
 خاني سوټ و ديوار ماوو .
 شه فکي پيله پوړا اوو .
 د بهر خانم تير پانه زاوو .

... ..

... ..

...

داوي

عهكيد شهفبق ههسهن

سارهتوكا ۱۹۸۶ / ۱۱ / ۱۶

دهرد

چاغی وهریسکی هزیډ خودادهیلا پوژید بوړین هندهك بیرهاتنید. خوش و دلفهكرد هاتنه بیرئ و بشکورینئ لیفید وی ژسهرک رادکرن، بوده مهکی کیم د ناف وان د یمن وینه و پویدا نادا د ژیا.. چنکی پېلا نه فرویا تژی خه مونه خوشی و ژان سه ری هزیډ وی د برین و وهریسکی وی دهچاند، گری و پهیډ ناف چافا ئی ته حل و ترش د کرنه فه.

من گهلهك هه ژسوحبه ت و ناخفتنید وی د کرن، چنکی هه می د زان ژکانوکهکا زه لال، چنکی گهلهك سه ربوړل سه ری هاتبوون، سینکی گهلهك ئاریش و ئاتافا سمت بوون.. ناخفتنید وی ل جه م من ب سهنگو بها بوون، هه رچی پوژا سامی شیا با عه ورا ب ترسینت و ب که ته دهر، چافئ پوژئ ژ خه لکی و واری پا ب که ت دیاری، دا قه ستا به ربه پوشکی گوندی که م ل په خ پوینم خارو هندهك ناخفتنا بوده رکه رهئ سوحبه تهك مه زن فه کهم، نه وژی ب دریژی و کویری د چوونافدا و زیرو دپوگه و هه ر د باراندن.. پوژهکی به ربه رکی نیفرو بو عه ورا دهستی هه ف بهردا، ژیک فه ته قین، پوژئ کره که نی و تیپوژکید خو بهردانه سه ربه فرا سهی و بوتب - تها وی ژ داروباری و سیفاندا که ت و وهری یا.. من خو که هانده بهر ته نشتا وی و پالئ خودا دیواری و ئاههك راهیلا و گوت:

نه فه چ دهرده نه م گرتین ؟ !!

ب فرههیا چافا بیسته کی ل من نیبری و لیفید خو ژسهرک رادکرن:

نه فه دهردهکی گشتی به وهک وی ته رکی به نه و ئاقاری گوندی هه میئ د گرت و کولیکید خپ داروباری د وهرینت نه کوچه مهکی د گرت و خودانی وی نزا (دوعا) د که ت کو هه می چه ما بگرت، چنکی

چه مې وی هر چووه ته پکې قوتا چه مې من یا خودې بیت ته مه د سهرې من «... ئەف دهرده نه وهک
نیشکه کي په ل هناف یان له شې که سه کی ب تشقلت و هیزی ژي ب میژت و بی چاره کت، هه تا وهک ماری
بیغه دت و تزی دهف و دفنا ناخ کت... ئەف دهرده غه زه با خودې په ژبه ر زوړداری و زالمی و بی
مروه تاهه یال مه تشقلي دال سهر جیهانی و بن جیهانی د تاوان بار بین و د دوژی دا بژین !!

ئەف دهرده بی مه ژي و خرابی یا مه یه نه فایروس و نوشته ک دن هه یه .. هه ر نیک ژمه یی پیکا خود
فه و ژیرت و ستری و کناریا د کت بهر پی هنده کا... هه ر نیک ژمه یی دهستی خوب به رویکا خوقه دنت و
گوهند خود گرت ده مې دهنکی هه ژاره کی به له نگاره کی ب مه لوبلی گولی د بت... لاوی من ئەف دهرده ژ
هندي په چنکی ئەم هزارا سوبه هی ناکه ین، چافی مه یی ل ئەفروب هه رچی پیکا هه ی ئەمې هه ول د
ده یین بلند ب نیرین و بفرین هزارا که تنی ژي ناکه ین !!!

ده ردی مه چاف لی کرن و د سهر دا چوونه !!

پنیه کا عوری دافید روژی برین و چافی وی یی زه روگه ش نخافت... گوپالی خودا به رخوولوکزی
پیکا مال گرت... من ژي هزی د خوکویر د ناخفتنی و دی دا د کرن ده مې چپکید بارانی هاتین و پید من سفک
کرن.

* بنیاتی فی گوتهی «ته پکې قوتا ره زی من یا ره بی بیت هندي سهرې من «...

ره خنه و ليكولينه وه

هه ندى ئېپىنى

دەربارەى شىعر و شاعىر

مجموعه د به درى

● كاتى هونراوه كى راسته قېنه ي باش له دايك نه بى، شاعيره كه، واته داهينه رى هونراوه كه هه ست به و فېنىكى يه نه كات كه له ناخى ده ماروده روونى دا نه گ شېته وه وحه سانه وه وئارامى و هيمنى بى نه به خشى.. واته مه سه له ي له دايك بوونى هونراوه كارىكى ميكانىكى نى يه.. ماناى نه وه يه شاعىرى راسته قېنه ناتوانى به ئاره زووى خوى نه و كاته هه لېبژىرى و شىعره كه بخولقېنى.. شىعر هه ست ده بېرېنه و حاله تىكى حازر به ده ست و ناماده كراونى يه كه كه ي بيه وى دروستى بكات و چون هه زى لى بى بېته كايه وه..

شىعر بۆچوون و روانىنى نه و مروغه تاييه تى يه خاوه ن هه ست وه لچوون و گرېمانه يه كه شاعىرى بى نه وه ترى به رامبه ر به سروشت و ژيان و دواروژ به مه به ستى ليكدانه و ه بيان و به رپاكردى شور شېكى هوشيارانه دژيه و كه رهسته و داب و نه ريتانه ي كه نه به هوى شيواندنى ريره وى ژيان و نه به نه كۆسپ و نه گره له ريگى به ره و پېشه وه چوون و په ره سه ندن.. شىعر نه نجامى تاقىكرده وه ي كاروانى مروفايه تى يه يه درى زايى ميژوو نه وه سه ته پېروژو به نرخه يه كه به و فرېشته يه سه ينراوه كه شاعىرى بى نه لىن و بووه ته نه ركى سه ر شانى و بيه وى يان نه يه وى نه بى بىرى لى بكاته وه وه ول بدات بو چى به چى كردنى.. واته.. ووتى شىعر زور له وه كه وره تره بتوانىن له جوار چپوهى چه ند ووشه و رسته يه كى سووك و ئاسان سنوورى بو دابىن.. چونكه زور له وه كه وره تره ئېمه له گه ل ليكدانه وه ي روژانه و شى كردنه وه ي نه م و نه و به راوردى بكه ين، نه گه ر ئاواش نه بى نه ي بوچى هه موو كه سىك له خويه وه نا بېته شاعىرو شىعر ناتووسى ؟..

ليون تولستوى ده رياره ي شىعر نه لى:

(شىعر نه و ئاگره يه كه له ناخى مروفا ده نه سووتى.. ئاكرىك شت نه سووتىنى و گه رمايى نه به خشى و نه گه شېته وه..

هه يه كه هه ست به سووتانده كه ي نه كات و هه يه كه هه ست به گه رمايى يه كه ي نه كات و هه يه له

رووناکی یه که ی به و لاه هیچی که نابینن، کومه لیک تر که زور که مه، نه و کومه له نه و رووناکی یه ش نابینن، زور جاریش لای جه ماوهر وایه که شیعیر نه بی ته نیا رووناکی بیه خشی.. زور به ی نووسره کانیش هاویه شی نه م بیرو پرایه ی جه ماوهر که نه کن، بویه مه شخه له که هه لئه گرن و ریگی ژیان نه گرنه به رووا هست نه کن که نه م جیهانه پر له نازاوه و تاریکی یه ته نیا رووناکی بی پیویسته.. به لام شاعیری راسته قینه نه وه یه که نازار نه چیژی و خوی نه تویتنه وه نه ک بو نه وه ی له به ر چاوی خه لقا بیتنه تیشک و رووناکی به لکو بو نه وه ی گر له خه لقه که به ر بدات ...)

● شیعیر به هره یه و رهنه که تا راده یه که له گه ل نه و رایه ش بم که هه ر شاعیریک شه یثانیکی هه بی، نه گه روا نه بی، نه ی بوچی نه وله هه مووده قینه یه شیعیری بو نایی؟ نه ی له به ر چی که شیعیری بو دی مووچر که نه یگری و هه لئه چی و به بیرو هست و هوشه وه له م دونیا یه دور نه که ویتنه وه و غه یب نه بی؟ نه ی بوچی کاتی له شیعیر که نه بیتنه وه و به تاییه تی نه گه ر هات و هونراوه که هونراوه یه کی به سوزو راسته قینه بوو، هست به حه سانه وه و خاموشی نه کات و وکوله سه فهریکی دور و دریزه وه هات بیتنه وه وانه بی؟

نه لیم رهنه که تا راده یه که له گه ل نه و بیرو پرایه بم، به لام نه به شیوه ناسایی یه که ی، نه به و شیوه یی که نه و شه یثانه ده ست و بی و ده م و چاوی هه بی، به لکو به و شیوه یه شاراوه یه سه یرو سه ر سوو ر هینه ره که رهنه که ده روون ناسه کان و هسپوره کانی بایلوچی بیان بگری لیک یه ده نه وه. شیعیر به هره یه، زور راسته، به لام نه م به هره یه نه گه ر بیت و ده ستی لی نه در ی و هه ر و کو خوی چونه وازی لی بهین و شاعیره که ش هیچ هه ول و ته قه لایه که نه کات و ده ست به نه ژنو و دابینشی و بی من شاعیرم و خاوه ن به هره م، هیچ پیویستیم به شتیکی تزی یه، مانای نه وه یه ناو بیتنه و ده ست بشو.. چونکه له نه نجامد او روژ به دوی روژ نه و به هره یه خوی دوباره و سی باره نه کاته وه وه له دوا ییشدا نه و شاعیره هیچی بی نامینی و وشک نه بیتنه وه و نه وه ی نه یلی نه بیتنه قسه ی ناو بازار...

واته بو نه وه ی نه و به هره یه کپ و خاموش نه بیتنه وه و هه میشه گورج و زیندو و کارامه بی، نه بی به هه میشه یی ناگمان لی بی و به سرووشی تاقیکردنه و مروفایه تی وهر بگرین.. شاعیری راسته قینه نه و که سه یه که به دریزایی ژیا نی خوی به قوتابی یه که دانه نی، هه میشه خه ریکی هه ول و تاقیکردنه وه و ته قه لا کردن نه بی، نه روانیتنه کاروانی روشنبیری به گشتی و به بوچوون و روانینی که له شاعیرانی جیهان روشنبیری یه که ی خوی ده وله مند نه کات.. نه بیتنه خوینه ریکی بی لایه ن وله گه ل ریبا زو تیووری جور به جور سه فهر نه کات بی نه وه ی بهیلی کاری تیکه ن.

به لی شیعیر به هره یه، به لام نه بی به هه میشه یی خه ریکی تیز کردن و جوان کردن و ده وله مند کردنی بین بو نه وه ی له روژان وشک نه بیتنه وه.

● کاتی شاعیر هه ست به سووتان و گرتیه ر بوون نه کات و ژان نه یگری و له هوش نه چی و مالتا وایی له ده و روبه ری خوی نه کاو به ره و بزربوونه و نه فیری، کاتی شاعیر به خوی و هه موو ده مارو سوزو برین و هه ست و نه سته کانی یه وه نه بیتنه روواریکی هه لچو له نه رزو ناسمان جیگی نابیتنه وه، کاتی شاعیر هه ست به بیزاری و خه م و خه فته نه کات و له هیچ شوین و کاتیکدا ناتوانی ثوقره بگری، وپ نه بی، هه ست به گیزی و ناواری و نامویی نه کات، نا له و کاته دا شیعیر که له دایک نه بی، له و کاته ی که

شاعیره که خویشی نازانی بوجی گیروده‌ی ئەم حاله ته بووه و هۆی ئەم جوړه ههست کردنه‌ی چی‌یه و بوجی‌یه .. ئەمه‌ش ئەوه ناگه‌ییی که روژی هه‌ست و عه‌قل و بیرکردنه‌وه ئەبیته سفر، نه‌خبر، چونکه نه‌گه‌روه‌ها بئی ئەی چون ئەو ووشه‌یه لا ئەدات و ئەروسته‌یه نه‌گورێ و چون ئەم وینه‌یه راو ئەکات و وینه‌که‌ی تر پشت گوێ ئەخات ؟

عه‌قل و هوش و هه‌ست و بیرکردنه‌وه و زه‌مینه‌ی روشنبیری‌یه که و ده‌رد و بریسانی واقعی و دوا روژ بینن .. ئەمانه به‌گشتی‌یه که نه‌گرنه‌وه و به‌شیوه‌یه‌کی زۆر کاریگه‌ر و ورد و ئالۆز بیکه‌وه کوتایی به‌ژانه‌که نه‌هینی و شیعره‌که له‌ دایک ئەبێ و پاشان هه‌موو شتێک به‌ره‌و حاله‌ته‌که‌ی جاران نه‌گه‌رێته‌وه و خێوه‌تی هه‌ینی و خاموشی به‌سه‌ر ئەو گرکانه بئی نامانه ئەدری ..

● راستگوویی مه‌رجیکی هه‌ره سه‌ره‌کی‌یه له‌ مه‌سه‌له‌ی داهیناندا، شاعیر ئەبێ بروای به‌و شته بئی که ده‌ری ئەبرێ و مامه‌له‌ی له‌گه‌ندا ئەکات، راستگوویی له‌ گه‌ل خوێ و ئەو ده‌برینه بو چه‌واشه کردنی خه‌لقی و سه‌ر ئی شیواندیان نه‌بێ، یان بو ئەوه نه‌بێ خوێ و پیشان بدات که روشنبیره‌و علمی ئەوه‌لین و ناخوینی ئەزانی و چه‌ماوه‌ره به‌سته‌زمانه‌که‌ش ئەبێ توانای ئەوه‌ی نه‌بێ ئی‌ی حالی بئی .. واته خوێ و نووسینه‌که‌ی یه‌ک بێ و له‌ یه‌ک جیا نه‌کرێته‌وه .. وه‌ک ئەوه بئی داوای شاره‌ستانیه‌تی ئەکات که چی به‌بیرکردنه‌وه لاده‌یی‌یه و به‌دوای تیره‌گه‌ری نه‌گه‌ری .. ئەدوئیس ده‌رباره‌ی داهینان و شیعیر نه‌ ئی (شیعری راسته‌قینه له‌ سێ شت پێک دیت ... یه‌که‌م روانینی شاعیر، واته هه‌لوێستی به‌رامبه‌ر به‌ جیهان) بو ئەوه‌ی بزانی و جیاوازی‌یه چی‌یه له‌ نیوان شاعیری نوێ و کۆن به‌رامبه‌ر به‌ خوشه‌وێستی و ئافه‌رت و که‌سانی ترو جیهان .

دووه‌م زمانی شاعیره‌که بو ئەوه‌ی بزانی شاعیری کۆن و نوێ چون زمان به‌کار نه‌هێن . سێ‌یه‌م شیوه‌ی ده‌ربهرین بو ئەوه‌ی بزانی شاعیری کۆن و نوێ چون شیوه‌یه‌ک به‌کار نه‌هێن بو ده‌ربهرینیان .. به‌لام ئەوه‌ی له‌م سێ‌پانه زۆر سه‌ره‌کی و گرنگه‌ روانینی شاعیره‌که‌یه واته هه‌لوێسته‌که‌یه‌تی چونکه به‌بئی ئەمه‌ شیعره‌که ئەبیته هه‌لچوون و وێنه‌ی به‌رچاری لای بئی ره‌گه‌ و ریشه‌ بوێه بئی که‌ک نه‌بن ..

واته بروا کردن و خو به‌سته‌وه به‌ شتێک به‌ شیوه‌یه‌کی راست و راسته‌قینه‌ و له‌ شاعیر ئەکات به‌وشت و کرده‌وه‌ی روژانه و هه‌لوێسته‌کانی هاوتای ده‌ربهرینه‌که‌ی بن، له‌ گه‌لایا یه‌ک بگرنه‌وه و له‌ ناو یه‌کترا بپوێنه‌وه .. له‌ گه‌لایا ره‌سه‌نایه‌تیش خالێکی زۆر گرنگه‌، ده‌ربهرینه‌که‌ ئەبێ شتێکی نوێ بخولقینی، زیادکردنه‌وه بئی نه‌ک دووباره‌ کردنه‌وه، ئەبێ وینه‌ و روانین و بوجوونیکێ تازه‌ بئی، و له‌و شاعیره‌ بکات، شیعره‌که‌ی بناسرێت بئی ئەوه‌ی ناوی خوێ پێوه‌ بئی، زۆر جار واره‌وه‌ و نه‌دات هه‌ناره‌وه‌یه‌ک نه‌ خوێنێته‌وه‌ ناوی داهینه‌ره‌که‌ی پێوه‌ نی‌یه، که‌ چی تا پاده‌یه‌کی زۆر نه‌توانین بریارێ ئەوه سه‌هین که ئەم شیعره‌ هێ فلانه‌ شاعیره‌ ئەم نیشانه‌ی ره‌سه‌نایه‌تی شیعره‌که و شاعیره‌که‌یه چونکه روانیوه‌تی بیه‌تی خوێ، چونکه وه‌کو (رینار) نه‌ ئی ریباز ئەوه‌یه که گشت ریبازه‌کاتی تر فه‌راموش بکه‌یت ...

مانای ئەوه‌یه‌ی خاوه‌نی ریبازی خۆت بئی و به‌گه‌یه‌ت تاقه‌که‌سی ..

یان وه‌کو یه‌کیکی تر نه‌ ئی : ریبازه‌که‌ مروه‌فه‌که‌ خوێه‌تی ..

● بازدان به سهر زهه نیشدا مه رچیکي تره بوسه رکه وتنی شاعیر له بواری داهیناندا، چونکه شاعیری واهه یه که له پیش هه زار سالدا شیعریان نووسیوه، که چی بو هه موکات و سهرده میک ده ست له دن و هه ستیان بی نه که ی که شاعیریکی هاوچه رخ دایان ناوه و ته بیر له گیر و گرفته کانی مروقی سده ی بیستم نه کن، نه مه به راستی نیشانه یه بو نه مری و به رده و امی نه و شیعرا نه که بروایان هکات و شوین نی یه و دهر باره ی هه ست و بیرو پاو دهر دو خه فته و نازاری هه مو مروقیکی نه م که ونه که وره یه نه دوی، نا نه مه یه شیعری جیهانی به واتا فراوانه که ی که سنووری ناوچه یی نه روخینی و به ره و جیهان له ریگه ی وهر گیرانه وه نه روا، که چی به هه زاره ها شیعرو شاعیر هه نه و هه بوونه و به هه دان و به هه زاران شیعرو نو سراو ن، به لام نه یانتوانیوه له سنووره ناوچه یی یه ته سکه که به هه نگا و بک به ره و دهر وه بچن، به لکو نه توانین بلین که ته نانه ت له چوار چیه ی نه و ناوچه یه ته سکه ش که س بیران لی ناکاته وه، چونکه نه یانتوانیوه له بواری راستگوئی و ره سه نایه تی نزیک بینه وه..

رهنگه هه ندی که سی بل، نه و شیعرا نه سووک و ناسانن، بویه زوو له بهر نه کرین و نه مه ش ده بیته بوی مانه وه یان.. نه خیر..

چونکه نه گهر بیت و بو نه م بوچوونه نه م پیوه ره به کار بهینن، نه بینن به هه زاره ها شیعری سووک و ناسان هه بووه، نه ی بوچی له ناوچوونه و بو مه سه له ی لیکولینه وه که س ناوریان لی ناداته وه.. نه و شیعرا نه ی له بهر نه کرین خوینان فهرز نه کن، چونکه رهنگدانه وه ی هه ستی مروف و جه ماوه رن به رامبه ر به خویشی و ناخویشی و گوپین و دواروژو خه م و نازارو خوینهر کاتی چاوی بیان نه که وی، هه ست نه کات که خوی نووسیویه تی، واته خوینهر خوینی تیایاندا نه دوزیته وه و نه بینه هانده ری بووه چی هینانی دواروژیکي نوی بیگه رد.. لیله دا نه وه مان بو دهر نه که وی که حاله تیکی تر دروست نه بی، نه ویش یه کبوونی خوینهر و شیعره که یه، شیعرو شاعیر له ناویه کتری دا توانه وه، لیله شدا شیعرو خوینهر، که واته حاله ته نوی یه مه به سته که هاته کایه وه و رولی شیعری ره سه ن له مه دا دیار نه بی، یه ک و به ک و یه ک نابیته سی، به لکو نه بیته یه ک، شیعرو شاعیر و خوینهر بوونه یه ک شت، پیکه و توانه وه و حاله تیکی نوی پهیدا بوو که گوپینه که یه، ته جاوژکردنی حاله ته کونه که یه و به ره و پیشه وه هه نگا و نان و بنیادنانه که یه..

بول فالیری دهر باره ی نه م مه سه له یه نه لی (هونه ر له سی شت پیکدی یه که م دانهر دووهم کاره بونه ری یه که سی نه م نه و خوینهره ی که زهوق له کاره هونه ری یه که وهر نه گری و له دواپیشدا به هوی نه و ره مه هه هونه ری یه دروست نه بی.. به واتاپه کی تر.. نه و خوینهره پاش توانه وه ی له ناو کاره بونه ری یه که نه یخوینی نه بیته خوینهریکي ترو به روانینیکی تر چه کدار نه بی که به هوییه وه نه توانین له گوپینی جیهان به شداری بکات.

● به کارهینانی ره مز له شیعردا دیارده یه کی جوان و کارامه یه، ره مز چ به شیوه یه کی ناسایی بی بان به وینه یه کی هونه ری بی یان روانین و بوچوونه که به گشتی بگریته وه، به هه ر حال و شیوه یه کی بی نستیکی پیویسته، به لام داهینان و هونه ره ندی له وه یه که شاعیر بزانی چون خوی له ره مز نه دا، چون ای لی نه کات خزمه تی مه به سته که ی بکات، چون نه و ره مز نه کاته نه نگوستیله که ی سلیمان پیغه مبه رو ه درزی دهر زی یه کی بچوکه وه نه چی.. وینه ی هونه ری سه رکه و تپووش کاتی نه بیته ره مز حاله تیکی ره زو داهینه ر پهیدا نه بی، ره مزیش به هه میشه یی نه بی له خزمه تی مه به سته که بی، واته شیوه که

نه بې بېته پردېك بڼه ياندنې ناوهر وكه كه، هر چنده كه ناوهر وكي گړنگو باشو راسته قينه خوې ب خوې شيوه ي سهر كه وتو نه هينته كايه وه..

● نه مې دهر يازه ي نه وتړې بڼه كار هيناني نه فسانه و داستانه ميلې په كانش نه بې، گه رانه و بهر و كه له پوړو ساماني نه ت وايه تي و ده ست به بزار كردنيان شتيكي زور به جي په، شاعر نه بې شاره زاي ميژو كه له پوړو زمان و نه ده بي ميله ته كي به گشتي بې، پيوسته به ناو ديوان شيعري په كاند ا بگړې، شيعره كان بخوښته وه وليكيان بداته وه، چاك و خراب يان له يكه جيا بگاته وه. مه به سم نه وه ي داهينانه و نه وه ي سووك و ناسان و راسته وخويه، نه و نه فسانانه بېني كه روح جموجول و هلس و كه وتي ميله ته كي تيا ياندا ديارو ناشكرايه، چونكه مه سه له ي داهينان و بهر ه پېشه وه چووني له دويني وه ده ستي بې نه كات كه بهر و پېشه وه چووه و بووه ته نه مرو و بهر ده و ام روښتن و نه بېته سبه ي.. واته زه نه كه دويني و نه مرو ي تيا د ني په بؤ ميژو دانان نه بې..

من هر گيز له گل نه مه دا نيم كه شاعر بېت و نه و داستان و حكايت و نه فسانانه وه كو چوړ خويان زينديو يان بگاته وه له شيعره كاني، نه خير، نه مې روئي نه وانه په كه فولكلور تومار نه كېن، به لك شاعر نه تواني سوود له و شتانه وهر بگړي و به روح و نه فسه ستيكي هاوچه رخي سهر كه وتو مامه له يار له گله ا بكات، نه تواني بيان كاته رهمز، بيان كاته حاله تيكي نوې، نه كه هر نه مې به لكو به هه زاره نه فسانه و داستاني جيهاني هه په، نه تواني به شيوه په كي هونه رهنه ندانه مامه له يان له گله ا بكات بليمه تيو داهيناني شاعيري ره سېن له وده ا در نه كه وي، كه چو نه تواني به دار شتيكي نوې، ب بچوونيكي نوې، نه م شتانه بگاته كه ره سته ي شيعره كاني، ته م وژو نالوزيش دور نې په بېن گه يينه ريكي كارامه، نه گه ر بېت و به زوره ملي نه كړينه ديلي چوار چيوه ي كار هونه ري په كه.. واته نه گه ر هات و نه مانه له خويانه وه وه دره كه وتن و تواني يان له دروست كردني شيوه هونه ري په كه روليك كاري گريان ه بې، بوونيان له و حاله ته دا پويست نه بې، به لام په نا بردنه بهر نالوزي و ته م وژو نه نقه ست و به بې نه وه ي پيوستي مان پيان ه بې نه بېته هوې شيواندني شيعره كه به گشتي و وين هونه ري په كه به تاييه تي، به كار هيناني شتي نالوزو گري گري و ته م وژبې نه وه ي بزاني بويي به كا هينراون و بويي به م شيوه په به كار هاتوونه كاريكي هونه ري ني په و نرخی كار هونه ري په كه كه نه كاته وه.. نه و شاعيره ش كه نه په وي به م كار ه بېته شاعيرو بناسري، هر گيز او هر گيز نه و ناو اته؛ نايينه دي و له دوايي شدا هيچي بؤ ناميښته وه و ياري په كي روون و ناشكرا نه بې و نه كه ويته به هه تاوي روژو داهينان و ره سه نايه تي له نه نجاميشدا هيچمان له هيچ.. واته ره سه نايه تي و راستگو ي وريايي و دهر بېرني راسته قينه، نانه مانه مهر جي سهر كه ي بؤ سهر كه وتني شاعر، نه كه په نا بردنه به د خالف تعرف - ي عه ره بي كه رهنه به هوپه وه بناسري به لام چو ناسينيكي ؟

● شاعر گه ر بيه وي له سنووره ناوچه به ته سكه كه بچيته دهر وه و شيعره كه ي سيفه ت جيهانيه تي وهر بگړي پيوسته له خويه وه ده ستي بې بكات، له و شته ورده بچكولانه دا ده ستي به بكات... نه بې نه وه بزانيان كه ميله تاني جيهان به گشتي له زور مه سه له و مه به ست و ناو ات هاو به ش په كترن، مه سه له ي نازادي، سه ربه ستي، ناشتي و براهي تي، خو شي و ناخوشي، نازار و خه فته خوشه ويستي، نه مانه به گشتي له لاي هه مو و ميله تي ك هه نه و تيا دا په كېن، شاعر كاتي شتي

دەر نه بری و شیعره که بو خوی شیوهی گشتی تیادا دیار بوو، نه و کاته شیعره که به هوی بلاوکرده وه ناوچه ته سکه که نه شکینی و نه بیته مزلکی خه لقیکی زور و شاعیره که نه ناسری و خوینه واریش به دوی نووسینه کانیا نه گری، جا ئیر ورده ورده به هوی ره گیرانه وه به ره و لات و شوینیکی تر نه روات .. جیهانی ته شیعره به وه نی به شاعیریک بیت و شیعره که ی به کومه له ناو و زار او به که بیگانه پر بکات و بلئ نه مه شیعریکی جیهانی به، به لی شاعیر مافی خوینه ته نه گری به وهی دهر باره ی هر میلله تیک بدوی، مافی خوینه ته و که سیش ناتوانی نه مه ی لی بکاته ره خته ، به لکو به پیچه وانه وه نه مه کاریکی زور چاکه، به لام نه مه جیهانی ته نی به، چونکه نه وه بی نه وتر ی شیعری جیهانی که شاعیر تیادا باسی هیچ که سینک، میلله تیک، نه کردوه، که چی هه مو که س و میلله تیک نه گری ته وه، باسی زه لامیکی ناکات، که چی هه مو مروفیک له و په ری دونیاش بی کاتی نه یخوینیته وه هه ست نه کا وینه ی خوینی تیادیه ، که له شاعیرانی جیهان به وه بوونه جیهانی چونکه دهر باره ی مروفایه تی و دواروژو به ختیار ی مروف شاعران نووسی، باسی هه ژاری و دهر به دهر ی و نازایه تی و مافی مروفیان کردو به رامبه ر به هه مو شتیک خاوه ر وانین و بوچوون و هه لویستی راسته قینه بوون . نه و شاعیرانه خویمان به واقع . به سته وه وه له پیناوی کوژین و پیشکه و تنی دا رهنج و نازاریان نوشی و تووشی هه زارویه دهرده سه ری بوون و به لاتی و هه ژاری زیان، لیره دا که نه لیم واقع منیش رام له که ل راک ی روچیه گاروودی به که نه لی: (که مروف واقعی بی، نه وه ناگه بیینی که بهیته وینه کانی واقع و هه کو خویمان چونن بیانیه نی، به لکو مانای نه وه به که لاسایی جموجوله کانی واقع بکاته وه، نه مه ش نه وه ناگه بیینی که بهیته به هوی کاغه زیکی زور ته نک ده قیک له و واقیعه بهینی یان وینه ی بو بگری .. به لکو نه وه نه گه بیینی که مروف به شداری له دروست بوونه مه زن و بلند که ی نه و جیهانه بکات که تا نیستاکه له قوناغی دروست بوون دایه، نه بی هه ولی نه وه ش بدات به مه به سستی دوزینه وه ی نیقاعه کانی.)

● نه وه ی دوژمنی شاعیری داهینه ر داهیتان کوژ بی، خو به زل زانینه، هه ست به که وره یی کردنه .. ستایش کردنی زاته، داهینه ر له به ر نه وه ی پر وه به زه مینه یه کی روشنیری و هونه ری بته و پشته قایمه، له به ر نه وه نه وه ی بی بوتری که وره یی له لایدا نابی بی، چونکه خوی که وره یه، ئیر چ پیویست به وه نه کات لووت به رزو به فیز بی، به لکو به پیچه وانه وه نه بیینین مروفیکی روح سووک و ناسایی به هه رگیز او هه رگیز له نرخی که سانی تر که م ناکاته وه و به چاویکی پر فیز بو نه دیه که نه کانه ناروانی، چونکه بروای به وه به که نه م که نه جانه نه بی هانیا ن بدری و ده سستی یارمه تی یان بو دریز بگری به وه ی هه لیان بو بره خسینری بو بلاوکرده وه ی به ره مه مه کانیان چونکه نه مانه ته واو که ری نه وه و روژی له روژان که له شاعیر و داهینه ر یان لی په یدا نه بی .. نه مینیته وه مه سه له ی چاکی و خرابی به ره مه مه که، بو نه وه ش ده یا خوینه ر و میژوو روژگار بو خویمان هه که م بی، نه وه ی باش و به که لکه نه مینی و جی خوی نه گری و نه وه ش که لکی نی به دهر و ات و ریپه وی میژوو بی شیلی نه کات .. که واته پیویسته به م حاله تانه دا که ش بین بین و به چاویکی که ش بین وه بو دواروژی شیعره ره سه نه که مان پروانین و ریگه ش به رق و کینه و مه سه له ی که سایه تی و خو خوینی نه دین بینه کو سپ و ته گره له ریگه ی به ره و پیشه وه چوونی شیعری کوردی ..

سەرنىيا و بەرنىيا

رەئوۋفى ئەحمەد ئالانى

مەنزىتىن و كەشەسەندوۋىتىن دىيار دەى زىمان لەجىيەندى. دۇخى (اضافە) يە. نەبىيا
خۇپىۋە ھەل كىشان ھەل كەۋتى ئەۋدىيار دەى لەزىمانى كوردىدا كەللى لەبارترو چەسپىۋىتر
بەچاۋ زىمانە دراۋسى نىزىكە نەزادو دوۋرە نەزادە كانىيەۋە. لىرەدا نەم كەرەكە بەتاۋ
پىستەسلىزى بەتانۋىۋى بابەتەكەماندا بىمە خوارەۋە: چۈنكە ھەرىماۋ ھەرىم پىشتەى ئىزا
جىاۋازى تىدەكەۋى، بەخەستى بابەتى كىتەبىكى سەرىيەخۇيە. بالە پىشەۋە زاراۋەى ئە
كەرەسەيە بىگىنە بەرچاۋ: (۱ - المضاف ۲ - المضاف الیہ ۳ - علامة الاضافة ۴ - حالة الاضافة
بەرامبەرئەو زاراۋانە بىرك وشەى كوردىتاشى. ۋەركىپراۋى دەقى ئەۋانە لە كۆپىدار
ئەۋەش نىۋەقەدى كىتەبەكان كەئەم بىزانەيان تىداجوۋنەۋە -

۱ - تەۋاكەر و تەۋاكراۋ

۲ - دۇخى خىستەسەر

۳ - خراۋەسەر

۴ - سەرخراۋ

۵ - دراۋەپال

۶ - درانەپال... لەۋانەشى سەرىتر

بەش بەخۇم لاساىى ئەۋبەرىزانەم ئەكرىدوۋەتەۋە.

ۋشەى پراۋپىرىشى لەم دەيان سالىدا بەزەيىمدا نەھات. زاراۋە بىچكە كوردىيە كا
بەكارمىنانۋ كروكى بابەتەكەم نەمراندوۋە.
لەم چەندەندە ۋشەى (بەرەنىيا، بولانىيا) ى لەمەر ئاسنگەرى، سرووشيان پى بەخشىد
ئەۋجا بەخۇرا كوشىنەۋە بەخۇم دەكوت:
دەى بلوان شىۋاۋ تىزەى بدەرى و بىيان خەرەكەرى!

خو (ئهحمه دی فراهیدی) یش له سنگ په تکی ده وارو زرمه کوتی ئاسنگه رانه و ، هه موزانست و زاراوه ی (عروض) ی دانا. هیچ سلی نه کرده له (لاشیپانه) بو نیوه بهیت و س. له ده ریاو لوقه و سنگ وستون و شتی وانه کرده وه به خوازه - دای به زاندن. به لام ناسن شاره زایانه بو مه سه له که چوو بوو.

ده نه و جا بانیمه ش له و دیارده یی (اضافه) بنورین وله مه لبه ندی خو مانه وه زاراوه ی بو سازبدین. من وشه ی (به رهنیا) م هات به زهیندا. هه رچه نده فره هنگی خالو قامووسی زه بیحیم هه ل پشکنین. ئه م وشه یه م به رچاونه که وت. به لام به لای بابایه کی لادییه وه یان ئاسنگه ریکه وه شتیکی نامونییه وشه که پیک هاتوو له: (به ر + ه + نیا) واته:

ئیزافه ی پارچه سنیک به جوش بوسه ر کوله گاسنیک، یان بسته ئاشیک له باری دریزیدا. هه روه ها وشه ی (پولا + نیا) خستنه سه ری نزیکه ئنجیکی پولا له پانیدا بوسه ر ته ورو ته شو ی به جوش و ره قانه وه.

لیره دا ئیزافه ی دوو هاو توخمه بوسه ریه کدی. پاشگری دنیا، له و دوو وشه یه دا بیجگه ی مانای ئیزافه هیچی دی نادا به دهسته وه. هه رچه نده روخساری (نیا) بووه ته پاشگری هه ندی وشه ی وهک (دل + نیا - ناو + ه + نیا) ئه گهرچی روخساری مورفیمه که جیاوازی نیه به لام له م دوانه دا بو ئیزافه نیه. ئه گهر له ریشه دا بجه وه سه ر بنیادیکی جیاوازی بیویستی به لکولینه وه یه کی دی هه یه و نامه و ی به تاوی کریمانه ریه ی بده می. ئه و ی کاری ئیره مه یسه رده کا وشه ی (به رهنیا، پولا نیا) یه.

با زهین بدهینه کوله گاسنیک له خانی (۱ -) وه ده ست بی ده کا وه ره له ئاسن و پولا پارچه یه که له (ب) وه ده خریته سه ر. که واته به شی «ا -» (سه ره) یه و. به شی (ب) (به ره) یه و ته و او که ری یه کدین. ئه مه ش ده ق دوخی ئیزافه یه. ئه و جا باله باتی پارچه ئاسنه لاوه کان، ناو، راناو بدرینه دم ناو... هیچ له مه سه له که ناگور ی و باری ره وابنیزیش وهک که لاویژ ده دره وشیته وه. دیسان بو کار سووکی، به زه ریژ قوناغیکی دی ده برین. له (به رهنیا) دا بزوینی «ه» به ندیکی فونیمی روونه بو سوار بوونی دوو برکه یه. ئه و جا له سه ر هاو کیشه ی پولا نیا، دلنیا) له رووی ده نگسانیه وه زاراوه که له ریزکه ی (به نیا) دا بخهینه کار. ئه و جا که خانی (ب) «به رهنیا» بی، ریکه سازده کا به شی «ا -» ش «سه رهنیا» بی. له ئه نجامی ئه م لیکولینه وه یه دا ئه م زاراوا نه پینشیا زده کم:

۱ - سه رنیا المضاف

۲ - به رنیا المضاف الیه

۳ - نیشانه ی به رنیایی علامه الاضافة

۴ - دوخی سه ر به رنیا حالة الاضافة.

به ش به خوم هه ر ئه و ده ندیم توانی که له پووری ئی بهینمه زمان. ئه گهر زمانه وانیکی که ش باشتری سه ره و به ره گرت میه ی شانازیمه.

شین و لاوانه وهی گوردی

■ دوکتور شوکریه رهسول

شین و لاوانه وه یه کیکه له هونه ره کانی شیعیری ویژدانی. شاعیر یاخود لاوینهر له ههست و سۆزی تاییه تی خویه وه دایه ریژی به رامبه ر به مردوو نه که ویته گریان و وه سفی شاکاره جوانه کانی مردوو هکه.

لاوانه وه له سه ر ناوازیکی هیم و دلته زین و غه مبارانه دهوتری، ووشه و موفره داتی سووک و ناسانه. ناوه روکی نه و بابه ته باسی رابووردوو و وه سفی نازایه تی و جوامیری و دهست رهنگینی و جوانی مردوو هکه به جوانترین شیوه نه کات. په ندیکی عه ره بی هه یه نه ئی:

« نه وهی نه مرو بوی نه لاوینیتته وه، سبه یینی بو نه میش نه لاوینیریتته وه، »^(۱)

به ئی شین و لاوانه وه یه کسه ر په یوه ندی به مردنه وه هه یه، مروف به رامبه ر مردن و بیرکرنه وهی نه م رووداوه ترسناکه که ناوی مردنه نه یخاته باریکی پر له بیرکرنه وه و ترس و سامناکی و نه گاته نه و قه ناعه ته که هه موو شتیک له دوتیا کوتایی نه بوون و نه مانه. جا لیره دا لاوینهر یاخود شاعیر فرمیسک و بیرکرنه وهی تیکه لاوی یه که نه بن، هه رچی یادکرنه وهی خویه تی به رامبه ر به مردوو هکه دیتته وه یاد.

له گه ل پیشک و تنی شارستانیته و فراوان بوونی بیرری مروف شیعیری لاوانه وه پیشک و تن و شیوه یه کی هونه ری جوانی گرته خو.

شیعیری لاوانه وه هه ر له کوئه وه نه کری به دوو به شه وه:—

۱ - لاوانه وهی تاییه تی

۲ - لاوانه وهی گشتی *

لاوانه وهی تاییه ت زیاتر که سی نزیکي مردوو که نه گریتته وه وه « دایک و باوک، مندال، خوشک و خیزان، ژن و میرد ».

هه رچی لاوانه وهی گشتی یه « زمان ناسان و شاعیران هاویری یان و ناوداران نه گریتته وه. جگه له مانه ش لاوانه وهی گشتی نه شی بو شار و گوند و کوچ و کوچبار و نیشتمان بی. له م بابه تانه دا لاوینهر له جوانی و نازداری مردوو هکه و نه و که ره ستانه یی که له دوا ی خوی

به جی هیشتوون هرچی په یوه ندی به لاوانه وهی تاییه تی به نه بینن لاوانه وه بو کوږ یاخود
 پیاوهر له کوڼه وه تا کوڼیستا به گشتی به تین تر بووه. به تاییه تی لاوانه و بوږا له خوشک به تین تر
 بووه. چونکه بارو دوخی سهر دم زیاتر پیویستی به برا بووه به تاییه تی له کاتی شهرو
 هیرش بردن و له زور لایه نی تر که نافرته لی بی بهش بووه. * به لام ژن د نافرته تی
 میردکروو، نه گهر هاتوو میردکه کی شاعیر بوايه نه وا به شیوه یه کی تر خسابی بو کراوه.
 چونکه میردکه کی به شیوه یه کی جوان فرمیسی هه لچووی تیکه لاوی ووشه کانی نه بوو،
 له بهرنه وه نرخ و به های نه زانی و داپکی منالانی بووه، یارمه تی دهری بووه له خوشی و ناخویشیدا.
 بویه مردنی ژنه که کی گوره ترین بو شایی په له ژیانیدا. بو نمونه: گلکوی نه حمه د به کی کوماسی و
 لاوانه وهی مه وله وی بو عه نبر خاتوون که به جوانترین شیعی لاوانه وهی کوردی له نه ده بی
 دیرینی کوردیدا دانه نریت. په کیکی وهک مه وله وی مردنی خیزانی به گوره ترین کو سپ دانه نی
 که ژیانی لی شیواوه و پلیسه کی ناگری یادی ته نهایی سووتاندویه تی و ناخ و حه سره تی جیابوونه وه
 له خیزانی به جوړیکی لی کردووه بووه به قه قه سه و هه رشتیک نه بینن وینه کی عه نبر خاتوونی
 دینه وه یاد هه ربویه به شه و به روژ نوقره کی لی براوه و هه موو کاتیکی لی بووه به مانگی موچه رهم.
 شیوه ن وگریان و زاری به روژی ده یه می مانگی عاشورا کو تایی نایه له بهر جیابوونه وهی له
 هاوسه رکه کی هه ربویه په نا نه باته بهر مه کی گیزی فه له که که گیانی نه مانه تی لی وه وگری و ژیانی
 هه تا هه تایی هاش مردنی بی بیه خشی. وهک ده لی:

شورای عاشوران دیسان به زمش به ست

موچه رهم ناما مه حرم شی نه ده ست

بازارهن واده کی مامه له ن ساقی

هه کی بگره فانی، وهی بدهر باقی

بوی (عه نبر) نه تو کی ده ماغم دوور که رد

فرسه تش ناورد هه وای وه پای دهر د

هه رچی مه ینون شیوه کی تو ش پېشه ن

دل وه هه تیته کی حه سره تا کی شه ن

هه وهک روونمان کرده وه له لاوانه کی گشتی دا شاعیر یاخود لاویننه بو ناوداران و
 شاعیران و برادران و میژوونو و نوسان نه لاویننیه وه. چونکه نه مانه هه میشه خزمه ت گوزاری
 که لو نیشتمان و دوست و برادره رانیان بوون و ریژیکی تاییه تی یان لای شاعیران هه بووه.
 شاعیرانیش رایان وایه لاواندنه وه بو هاوری و ناو - داران به لاواندنه وهی تاییه تی دانه نریت.

چونکه له نه نجامی په کتر ناسین و گوزهران کړدن و دلسوزیان پټکه وه نه گاته پله ی خزمایه تر
له بهر نه وه لاوانه وه بو هاورى سوزیکى راست و راستگوپیه وه هاتووه. زورجاریش تیکه ل ب
شيعرى غه زل و ستایش و وه سف و پیاوه لدان نه بیت.

به گشتى لاوانه وه وک به شیکى داب و نه ریتی سامانى که له پورى نه ته وایه تی نه کړیت
سى به شه وه:-

۱- شين و شه پورو له خوډان و هاوار کړدن به سهر مردووه که دا.

۲- پرسه (ته عزى) دانان و قورئان و فاتحه خویندن.

۳- پرهش پوښى: که سوکارى نزیکى مردووه که تا ماوه ی سالیك یازياتر رهش پوښ نه بز
بى گومان حاله تی په کم حاله تیکى نیجگار کاریگره. نه و کاته ی شاعیر هه و
مردووه که ی شه بیستى خه میکی قبول دای نه گری و که سی نزیکى مردووه که قورپیوان
شیوه نیکى گهرم دانه مه زړینیت و ناگای له هیچ شتیک نامینى، ته نها ناگای له و نازا
دروونیه ی خویه تی که پټوه ی نه نالیت.

به لى نه م شیوه و خوگوشتنه له ناوچه په که وه بو ناوچه په کی تر نه گوریت. له هه ند
ناوچه دا نافرته تان داده نیش و به سهر سهر پړانى خویندا نه کیشن.

به کول نه گرین و نه لاویننه وه. له هه ندی ناوچه ی تردا نافرته تان به زنجیره ریز نه بز
شيعون نه کن:

سه رتا پايان له قور هه ل نه کیشن و پرچی خوینان به هه ردو و ده ستیان دهرن و له ده ستی
کلافه ی نه کن. جوریکى واش به ناوچه وانی خویندا نه کیشن هه ندی جار به گونایاندا خو
ریچکه ده به ستیت یان کراسیان دانه دپن و به هه ردو و ده ست به سنگى خوینان نه کیشن، یان د
به دوو به رامیر په کترى رانه وه ستن و ده ست نه کن به پرچ رنن و خوگوشتن و هاوار کړد
له گه ل نه م شیوه نه شدا ناکارى چاکه ی مردووه که نه لینه وه.

حاله تی دووم پرسه په نه م حاله ته ش له په کم هیم تره به هو ی هاتوو چوکړدن خن
ناسیاو دلخوښى دانه وه یان.

حاله تی سى په م رهش پوښینه واته تاماوه ی سالیك یا زیاتر که سی مردووه که جلی ره
له بهر نه کات له کړنا که سوو خزمانى مردووه که نه چوون بو لای خومچى و جلیان رهش نه کړد
شایانى باسه له نه ده بى فولکلوردا و له کورى شين و پرسه دا ژنان کورپه گرم نه کن
نه لاویننه وه

- ناشکرایه لاوانه وه له نه ده بى نووسراو نه ده بى فولکلوریدا نه کرى به م به شانه وه:-

۱- لاوانه وه ی پیاو که نه ویش نه بیت:-

ا- لاوانه وه بو لاو یاخود که نه چ

ب- لاوانه وه بو پیران

۲ - لاوانه وهی ئافرهت (ژنان) ئه میش ئه بیټ :-

۱ - لاوانه وه بو. گه نچ یا شوونه کردوو

ب - لاوانه وه بو پیره ژن.

۳ - لاوانه وهی منال.

۴ - کوته ل

۵ - لاوانه وه بو شارو گوندو نیشتمان.

ئه گهر نمونه له شیعری لاوانه وه چ به سه زاری خه لکه وه بی یاخود له دیوانی شاعیران دا بی ئه وه به کتییکی قه واره گه وره ته واوانابی. هه ربویه ئه م نمونه ولیکۆلینه. وه به م وه ک پووستی لیره دا نه خستۆنه روو وله ده رفه تیکی تر دا و خوا یار بی له کتیییدا سه ره بخۆ ئه که وینه به رچاو.

په راویزه کان

* ئه م بابه ته م بویه هه لباژارد چونکه وه ک داخ له دلیک هه میشه وه هه رده م له به ر خومه وه ته سکینی دلم به به یتی لاوانه وه ئه ده مه وه که تا کو ئیستا نه متوانیوه شیعری یاخود نووسینیکی وا بنووسم ته سه لا به دلم بیته و ئازاری په نگ خواردوو که م کاته وه به هوی کوچ کردنی نزیک ترین که سی ناو خیزانه که م.

۱ - مظفر عبدالستار غانم / الرثاء فی شعر العصر العباسي الاول. بغداد ۱۹۸۴. ص ۱۱۲.

* ده رباره ی ئه م بابه ته به دوورو درێژی له نووسینییدا به نمونه وه هه ردوو بابه ته که م باس کردوو وچاوه روانی بلاو کردنه وهیم.

۲ - له ئه ده بی عه ره بیدا خه نسای شاعیر جوانترین لاوانه وه ی له وه سفی براکه ی (صخر) دا هونیوو ده وه که ئه م نیوه به یتانه نمونه یه که له وه سفی ئازایی براکه ی:

«صخر والیمان بوو، سه یدمان بوو»

(صخر) خوی پیشه واو پیشه رو بوو.

یاخود شاعیری به ناو بانگی عه ره ب (مهلهل) براکه ی ئه لاو لینیته وه که (کلیب) ی ناو بوو و ئه ئی:-

«من بانگم کردی ئه ی کلیب وه لامت نه بوو

ئه ی چۆن خه لکی دی وه لام ئه ده نه وه

میجه رسۆن له هه له بجه

وه رگیانی : حسین احمد

له سالی (۱۹۳۶)دا ، کۆمهلی شیعری ناسکی تایهه بهگی جاف به کوردی و فارسی له شاری سلیمانی به چاپ گه بشت . ئهم تایهه بهگه شاعیریکی ناودار به ههرمه نندو خاوان شۆرت له ناوچهی کوردستانی خواروودا . جا له چه نده دپهری لای خواره وه ژبانو بهرهمی ئهو شاعیره کورده ئه خهینه بهرتیشک که له پیشه کی به که ی ئهو کۆمهلی شیعره دا وه رگیاره .. که ده لی :-

تایهه بهگ ... شاعیری به ناوبانگی کورد .. شاعیریکی شیرین که لام و گوشت و لوفت جوان بووه .. ئهم زاته کوری وه سمان پاشا کوری محمد پاشای جافه .. وهک زانراویشه به گزاده ی جاف چ وهک خانه دان ، چ وهک خیزانو چ وهک مروفی ناسراو و ناودار له ناو ههمو به گزاده کورده کاندای .. جیگه و رینگه به کی ههره دیاریان ههیه ئه مانه پتر له (۱۵۰) ساله .. سهر کرده ی عیله کافی (جاف)ن جا له سهر داواکاری پاشاکانی (به به) .. ئهم خیزانه وه هۆزه کافی هاتنه ناوچه ی شاره زوورو له ویدا سهقام گیربوون ئینجا با بجینه وه سهر باسی ژبانی تایهه بهگ .. که له سالی (۱۸۷۸) زاینی له دایک بووه و سالی (۱۹۱۸) له شاری سلیمانی کۆچی دوابی کردوه .. پاشان تهرمه که بیان گواسته وه بو هه له بجه له گورستانی (عه بابیلی) که ته نه ا سه عاته رینه ک به پنی له شاری هه له بجه وه دووره نێزاره تایهه له قوتابخانه به کی گه ووه به ناوبانگ نه خراوته بهر خویندن به لام له ده رجوانی قوتابخانه کی لاژنی بجووک بووه ئه گهرچی .. زانستی و تیگه بشتی و زانیاری گشتی و پایه بلندی و زیره کی ئهم زاته .. ده چه نده نه ی خویندنه که ی بووه .. تایهه بهگ به چوار زمان هونراوه ی هۆینه وه واته به کوردی و عروبی و فارسی و تورکی و وستایانه توانیوه ی ووشه کافی ئهم چوار زمانه له پارچه هونراوه ی جوان و ناسکدا ریزیکات . ههر چه نده هه ولیکی زۆرمان دا بو ئه وه ی نوسخه به کی ئهو کتیه مان ده سته کو ی به لام به داخه وه ده سته مان نه که وت . جا به م بۆنه به هه زته که م سوباسی بی پایانی خۆم بو ناهیده خانی خوشکی تایهه بهگ تۆمار به که م که له م دوایده چه ن پارچه شیعیریکی تایهه بهگی برای بو ناردین (پیشه کی کیتی ناوبراو) زیره کی ئهم شاعیره وهک سی . جی . ئیدموندز ئه لی له گوغاری (جورنان اوف ذی رویال سینترال ئاسیان سوساین) ژماره ی مانگی ئوکتۆبهری سالی ۱۹۳۶ له م رووداوه ی خواره وه بو خوینتهری ئازیز ده رده که و ی : پترله (۱۵) سال پتیش جه نگی جیهانی به که م . (۱)

بەرسۆن گەشتىكى فراوانى بە كوردستان خواروودا كرد ... پاش ئەوھى چەن سائىكى بە گەشتەو گەرىدەنى
 ە سەر . رووى كرده دىبو خانى وەسان پاشاى جاف .. باوكى تايەر بەگك و بروبە خزمەتكارى بۆ ماوھى شەشى
 وت مانگىك لە رىژ ناوى (مىزا غولام حسين شىرازى) .. غولام حسين خزمەتكارىش بە رىك وىنىكى
 انەكانى بەجى ئەھىنا ... بۆيە تايەر بەگك بە چاوى رىژو قەدرەو تەماشائى دەكردولەبەر چەن ھۆنىكى تايەنى
 كەسايەنى و ھەنس و كەوتى ئەو نۆكەوھ .. كە لە راستىدا جىگەى سەمىخ بوون تا تايەر بەگك گۆمانى لى پەيدا كورد
 چونكە گەلى شقى سەيرو جىاوازى لە كەسايەنى ئەو (غولام حسين) ەى بەدى دەكرد .. كەلە گەلى لە ھەلسى و
 وقى خزمەتكارى تەرىدا بەدى ئەدەكران ... ەك زىرەكى يەكى ئەوتۆو ئەدەيىكى زۆرو ووربايىكى تەواو وى
 ەازە . جارىكان تايەر بەگك خەرىكى خويندەوھى پەرتوكىكى فەرنسائى بوو ، غولام حسين لى
 بىكووھەو ووتى : قوربان .. ئەوھ جەنابت فەرنسائى ئەزانى ؟ لە وەرامدا تايەر گك ووتى : بەلى كەمىكى لى
 زام . ئەى تۆ فەرنسائى ئەزانى ؟

ئەوھى تىك بىجى ياخود دامىنى يەكسەر غولام حسين واتە (مىجەرسون) پىى ووت :-
 شەش ھەوت سائىك لەمەو پىش ئەمەن خزمەتكارى كابرايەكى فەرنسائى بووم .. جا بە ھۆى ئەو كابرايە قىزى
 ىنى فەرنسائى بووم .

تايەر بەگىش كە ئەمەى زانى ناو بەناو بە فەرنسائى لە گەل (سۆن) دا دەمەتەقەى دەكرد بەتايەنى گەر شتەكە
 بى بوايە

جارىكان كە پىكەوھ دەئاخافت غولام حسين ھەلەيەكى لەدەم دەرچو .. لە جىانى بلى (نەا) ووتى (نەو) كە
 شەيەكى ئىنگلىزىو وواتاى (نەى) كوردى ئەبەخشى كە تايەر بەگك ھەمەى لى پىست نەختى قىكچو ... چونكە
 ھەلەبە گۆمانەكەى ساغ كردهوھ .. كە ئەم (غولام حسين) ە بە نەژاد ئىنگلىزە .. چونكە (نەو) ى بەكارھىنا لە
 اتى (نەا) ى كوردى .. ئەوجا تايەر بەگك (غولام حسين) ى بۆدە پەنايەكەوھو پىى زوت : پىم بلى ناووت
 ىيە ؟

ن : وەسقىتەم .. چىيە مەبەست لەم پىسارە ؟ ناووم ھەر ئەو ناوھە كە دەيزانى و پى گازم دەكەيت
 ،ر بەگك : نەخىر ئەوھ نلوى راستقىنەى تۆ نە ؟ تۆ ناوى خۆت گۆرپوھ .. تۆ كابرايەكى ئىنگلىزىت سۆن :
 ن زانىت ؟

تايەر بەگك : - لە شىوھى زمانەكەت ئەمەم بۆ روون بووھوھ

ۆن : بەلى وايە . ئەمەن ئىنگلىزم .. ناوشىم سۆنە ئەمەش چەن سائىكە خەرىكى گەرىدەيم لە نيوان عىراق و
 ران و توركىا .

كە ئەمەى لا بە تەواوى ساغبووھوھ .. تايەر بەگك پىى گوت : نانى لەمە زىاتر لىرە بىتتەوھ ئەگىنا توشى
 ،ر دەسەرى دىيت بەدەست فەرمانەروھاي توركەكاندا .

دواى ئاشكرابوونى ئىناسەكەى لەلای تايەر بەگك ، مىجەر سۆن خىرا مال ئاواى لىكردن . لەپاشا باسى

وخواستی ئەو سەردەمی لە کتێبه‌که‌ی (گەشی ئابریه‌کی نبقابوش له میزوپونمیا) لەو کتێبه‌دا کێدووهر ستایشی (تایهر به‌گ) وه‌ك مووفی زیركو وریاو داناو دنیاڤیره . ده‌كا .

جا له ههموی خوشتر ئەو لاپرانده لهو كتێبه‌ی (سون) داكه باسی سەردەمی مانه‌وه‌ی خۆی له شاری ده‌كاته . ئەو شارە جوانو خه‌نجلانده‌یه كه ئەكه‌وته خوارووی رۆژه‌لاقی ده‌شتی شاره‌زهره‌وه‌و له سیه‌ زه‌نجیره‌ی شاخه‌سه‌خته‌كانی هه‌رمان پالی داوه‌ته‌وه .

سالی (١٩٠٩) خولای گه‌ڕیده‌ی كه‌وته‌ سه‌ر (سون) ئی ئەوه‌ی هیچ جۆره نه‌خشه‌یه‌کی تایه‌فی داننی بو مه‌به‌سته . ئەوه‌ بوو كه (سون) زنی كه‌وته (ئه‌سته‌مول) و له‌ویش به‌ رېكه‌وت وه‌ك خۆی ئەلی . به‌تۆم و جاغزاده‌یه‌کی كورد . له‌و شارە ته‌گات كه به (شیخو الاسلامی) سنه . . . ناسراو ده‌ی . . . ئەو وجعز كورده . . . خولای گه‌سته‌كه‌ی كوردستانی خوارووی خسته‌ سه‌ر بویه ئەمیش به‌ك‌راس دوا : چاوپێكه‌وته . خۆی به‌وه‌و كوردستان بېگه‌ر هات . ئی ئەوه‌ی ناوه‌ فارسی به‌كه‌ی واته (غولام . . شیرازی) بگۆریت و به‌رێ بروت . حلب . دیار بكر . موصل . هه‌ . ولیر . كركوك . . ئەوجا بو سبا ئەكه‌وته‌ی . له‌ سلیمانیش له‌ گه‌ل (مقی) ناویکی . فه‌له‌ی بازگانی خه‌لكی موصل ئەبێته‌ هاویری . ته‌نها چوار له‌ شار ئەمێنیه‌وه‌ ئەوجا به‌ره‌و هه‌له‌چه‌ مل ئەنی كه‌ ئەو سەردەمه‌ به‌ ناو له‌ ژێر ده‌سته‌لانی عوسمان پاشای ج ئەنی به‌لام له‌ راستیدا خانم) خێزانی جله‌وی هه‌مو شتیکی به‌ده‌ست بوو .

سۆنیش به‌ پهی نه‌ریت و ره‌فتاری خه‌لكی ناوچه‌كه‌ . ئازایانه‌ روو ئەكانه‌ دیواخانای تایهر به‌گ . . . كه‌وه‌رگه‌ی (عاديله) خانم . . له‌ویش وه‌ك بازگانیکی فارسی به‌ناوی (غولام حسین شیرازی) خۆی به‌ به‌گراڤه‌ ده‌ناسی . ئەوجا به‌ پێی بریاری عاديله خانم خۆی . له‌ نه‌ومی سه‌ره‌وه . واته‌له‌ لای كورده‌كه‌ی تایهر به‌ جی‌ بۆ ده‌كه‌نه‌وه . هه‌رچه‌نده‌ پاشای ماوه‌یه‌ك ده‌گۆرێزێته‌وه‌ بۆ ژووریك له‌ ژووره‌كانی خانم خۆی كه‌ له‌ پا كرده‌ سكرتیری تایه‌فی خۆی .

ئەوه‌ی راستی ئی ئیبه‌ له‌ كتێبه‌كه‌ی سۆندا - وه‌ك ئەدمۆنذر - ئەلی هیچ جۆره باسیك له‌ باره‌ی ده‌ركه‌و پێناسه‌ راسته‌قینه‌كه‌ی سۆن و به‌ده‌رخستنی له‌ لایه‌ن تایهر به‌گه‌وه .

به‌دی ناكه‌ین هه‌رچه‌نده‌ باس له‌وه‌ ده‌كات كه هه‌مویان به‌ تایه‌فی خانم خۆی زۆر چه‌زی له‌ مانه‌وه‌ی ده‌ وه‌ك مامۆستا‌ی زمانی فارسی بۆ هه‌ردوو كورده‌كه‌ی واته‌بۆ تایهر به‌گ و احمد به‌گ و هه‌مو جۆره ته‌گه‌ره‌یه‌ك به‌ ده‌خسته‌رێ رویشتی به‌لام سون خۆی زۆر پارا بوو و توپی له‌وێش هه‌بو كه‌ توپی ته‌نگشو چه‌له‌و ده‌ردی سه‌ر بێت به‌ ده‌ست كار به‌ده‌سته‌كانی میری عوسمانه‌كانه‌ره . به‌ تایه‌فی زه‌نه‌فی له‌ نۆی موسلمانیه‌کی به‌ نه‌ژاد زه‌له‌ماز چووبوو كه‌ ناوی (ئهمین ئه‌فه‌ندی) ده‌ی ئه‌م ئه‌مین ئه‌فه‌ندی به‌ وه‌زیریه‌ی راویزكه‌ری بزیشکی هه‌بوو له‌ كوێشك ته‌لاری خانم و خێزانه‌كه‌ی دا . زۆر زۆر قیغی له‌ (سون) هه‌لسابو . . . چونكه‌ له‌و ده‌ترسا كه ئه‌م فارسه‌كه‌چه

سالىكى له ئوروپادا بىر دۆتە سەر .. رەنگە ئويىش يېتە مەيدانەو و ئىدعاى پزىشكى بىكات و ئاوەكە له ئو لىل بىكات و جىگەى بگرتەو .. بۆيە ھەمىشە خەرىكى پىلان گىران بوو بۆ ئوئى تايرە بەگى و خىزانەكەى لى به گومان بن و نەيىتە جىگەى باورەيان .. بەلام ھۆى ئو پىلانەى (ئەمىن ئەفەندى) ە تەنھا مەبەستيان مانەوئى سۆن و ئىشكەى بوون ئەك رەگەزو ئاينەكەى .

دووھەم ھۆى رۆيىشنى (سۆن) ئەم دەنگىو باسانەكە له بارەى گەيشنى (شىخو الاسلامى) سەنە بوون بۆ يارە . كە تەھا (۱۰) مىلىك له ھەلەبجەوہ دووہ ..

سۆيىش وەك له پىشدا باسان لىوہ كرد له (ئەستەمۆل) بە خزمەتى ئو شىخە پايبەدزە گەيشتو و ھووش نەتساكە ئو شىخە يىتو نەتەى يەكەى سۆن له ناوخەلكدا ئاشكرا بىكات و رەتى ئىدىعاكانى بىكات وەك ئەرەبەكەى نوئى موسلمان جونكەكە له ئەستەمۆل جاوى پىكەوت لەو رايە نەبوو كە (سۆن) ئىنگىليزە .. ھەرچەندە .. سۆن خۆى ئو مەسەلەبەى بۆ ئاشكرا كرد . ھەر يەكسەر دواى رويىشنى (سۆن) (شىخو الاسلامى) سەنە گەيشتە ھەلەبجەو لە دىواخانەكەى عادىلە خامو لە پىش خەلكىكى زۆردا ئوئى ئاشكرا كرد كە دەمىكە نەستى بەوہ كردوہ . كە (گاولىك) لەو دىواخانە پاكەدا جى گەيشت . بەلام بەپى راپۆرتەكەى (حەمە) كۆنە خزمەتكارەكەى سۆن لە ھەلەبجەكە لە دىواخانەكە ئامادەبوو لە كاتى گەيشنى (شىخو الاسلامى) سەنە . خامو اير بەگى كورى داكۆكى يەكى زۆريان لە (سۆن) كرىو پەنجەيان بۆ سۆو زمانى شىراز بە پاكەكەى راکىشا مەروھاش باسان لە ئوئوئو كرىبوو كە (سۆن) وەك موسلمانىك سەرى دەچو بەلام نويزى نەدەچو . سۆن سەرگوزشتەى ئەم رووداوانەى لای (مى) ناوبكى فەلەى خەلكى موسل باسكردبوو .

نارىكيان نوسەرى ئەم باسە واتە (سى جى ئىدموندر ئە عادىلە خانى پرسی بوو : ئايا ھىچ گۆمانىكت پەيدا كرىدور بەرامبەر بە (سۆن) لە كاتى مانەوئىدا لە لاتان لە شارى ھەلەبجە ؟

لە وەرماندا خامو ووتى . ئىقەزائى جۆن .. جارنىكيان تايرەى كۆرم ھاتە لام ووتى : - دابە گيان .. ئەمەن لەم ولام حسين شىرازى زۆر بە گومانامو دلىاشم كە ئەم كابرايە .. خەلكى ئوروپايە ؟

مىنىش بە تايرەى كۆرم گوت : - رولەى شىرىم ئەم كابرايە ميوافى ئىمەيو ناشى ئىمە خوتمان بىخەنە ئو جۆرە سەلانەى كە ھىچ جۆرە پەيوەندەىكيان پتەنەوہ .. نە ؟

بەھەرچان - - وەك ئىدموندر ئەلى توانائى نواندى (سۆن) لەو سەرەمدەدا زۆر بەھىز بووہ .. ھەرەچەند زۆرى خايان و بەريرەكى و زىتەلى و وورباى تايرە بەگى جاف پىناسە راستە قىتەكەى (سۆن) دۆزايەو و ئاشكرا كرا . سەرچاوەكان : -

۱ - ئەم باسەم لە گۆفارى (Journal Of The Royal

(Central Asian Society)

(Part - 2 - Octobreh 1936)

دگىراوہ تەوہ

ئاويزەكان

وہر گىرى ئەم باسە

رشتەى ئاۋەرۈك

لە ھۆنراۋەى كامەران دا

ساجد ئاۋارە

۱ - دەرۋازەى بۆچۈن

لە بەر ئەۋەى كامەران . لە ھەرەتى دەربرېنى ھەستە نەستە بە گۆرەكەى خۇى . بە شىعرو چىرۈك پۇا . ئەم
لە كاتىكدا بو . پەيۋەندى گىيانى بە گىيانىشى ھەبۈۋە بە ئىشۋ ئازارى نەتەۋەكەيەۋە پەلىشى بۇ ھەموو ئە
مىللەتەنەش كىشاۋە كە لە كۆرى خەبات كۆردن دا بوون . بۇ سەرفرازى و ئاۋات و ئامانجيان . پىشتىگىرى بەتىۋ
بىزۈتتە كىرۋەۋە ئەم ھەلۋىستەى بەلگەى ئەۋەيە كە لەناۋ كۆرى ئەدىيانى كۆرددا . بە رەمىزى شاعىرىكى نۆى خۋاز
شۇرش گىپ . پايدى بلىندو شىكۋدارى بىرىتى . . . . . !

لە لايەكى تىرىشەۋە كامەران بە كەفو كۆلى دەرۋونە ھەلچۈۋەكەى ھۇشيارانەۋ بە دەما
بەرزىيەۋە - انفعال - روۋى لە ئاسۋى روۋناكى ئازادى خۋازى نۆى كۆردنەۋەى شىعرى كىرۋەۋە . دەبىيىن ئە
كامەرانە لە گۆرەپاندا بەتۋانۋە خۇى بەھرەۋەر پىشان داۋە . لەبەر نەۋەيە دەپى ئەۋ دەۋرە مەزنەى ھەبوۋى . .
كەۋاتە ئەۋىش لە جوۋلانەۋەى نۆۋى خۋازى لە شىعرى كۆردى دا بەشدار بوۋە . ۋەك گۈلۈكى ناۋ چەپكە گۇا
گەشاۋە بۇن دارەكەى كارۋانى شىعرى نۆى كۆردى . بە شانازىيەۋە خۇى لە مېژۋى ئەدەپى كۆردە
بىۋىزىتەۋە . . !

ئەم كامەرانش چەند جۆرە بەهرەى پىو پىو دابوو ... دەيىن ، نىشتان پەرورەيىكى بەئاگاو
 ھۆشيار بوو ، شىعرى بەرزو بەتامو چەڭى ھەبوو ، ھەر ھە ئەكتەريىكى بلىمەق سەرشاتوبوو ، ديسانەو
 خەتتەيىكى دەنگ زوئالى ئاھاوتابوو ، ھەمىشە شىعر ئەدەبىياتى نەتەو ھەكافى تىرى ، ھەك وانەى پۆيىستى ،
 رۆژانە دەخۆندەنەو ، .... !

كامەران ئاۋەھا ، بەم شىۋە ھاتە مەيدانى ئەدەبى كوردى پەو ، .... ! دەپرسىن :
 ئايا دەبى باروددۆخى سەردەمى كامەران ختووكەى دابى ۋ ھاندەرو چاوساڭى بووبى ۋ ئا ئەو كامەرانەى ھەك
 رۆڭيىكى كارامە پىي گەيانەبى ؟ .....

۲- كات و زەمىنەى كار تى كردن

كاتى بەرەى مىللەتانى جىهان شىكستى بە ، فاشىزم ھىئا ، كە دوژن بە ھەموو نەتەو ھەكان بوو ، ئەو بەرەى
 ھەركەوتنى بەدى ھىئاو گزنگى روونى بەيانى ژيان دەرگەوت ، بىرو باۋەرى دىموكراسى و سوشىالىستى
 نىۋەو ، بوو و پىردى سەر زارى ئەو نەتەو ماف خوراوانەى سەرزەمىن ۋ ئەو ھەى مافى زەوت كرابوو ، دووى
 ارەنووسى خۆى كەوت و ، ئەو ھەى ژىر دەستەى ئىمپىريالىزمى سەرمایەدارى بوو ، كەوتە خەبات و تى كۆشان و
 ۋرش ھەلگىرىسان ، ئا سەربەستى بۆ مىللەتان رەخساو ، ئەم دياردەش بە تايەبى لە عىراقدا ئاسۆبەكى رۆشن
 و ، ھەموو بارىكى ژيانى گەلى عىراقى گرتەو ، ھەكو : -

- بارو دۆخى رامبارى

- بارو دۆخى كۆمەلایەتى

- بارو دۆخى رۆشنىرى

گۆمى مەنگى ژيانى كوردەوارى بەم كارە شلەقاو كانىاوى خاۋىنىشى تىدا نەقىۋەو بارى رۆشنىرىكەى ،
 يىبەتى (ئەدەبەكەى) كەوتە بەر ئەزموونىكى نوئى خوازى پەو ، ھەنگاۋى بەرەو پىش چوونى ، دىلخۆشكەرەو
 ئى رەزەمەندى ئەگەر ھات و لەو كاتەى كە شاعىرى بەرەو ھەرى خۆشەوستان ، سەرى ھەلدا ، دەست بە
 دووانى بىكەين ، دەبى جارى ئەو ھەل ۋ مەرجانەى كە كامەرانى كەردە شاعىر ، كات و زەمىنەكەى دەست
 ان بىكەين .

۱ - سوپای شومی زه پرو زهنگی دهسه لاتی فاشیزم له سالی ۱۹۴۵ دا شکستی هاتو ئه موته که ترسان سامداره ، قورسایه که له سهر دلی میلیه تا لایرا .. !

۲ - نه نجای نه مانی فاشیزم : ده رکه وتی رژی رووناکی رژیمی سوشیالیستی بوو ، هندی له میلیه تان پر سهر فراز بوو ، سوودیش بو زور بهی نه ته وهی دیکهش هه بوو .. !

۳ - ئه میلیه تانه ی که ژیر ههست بوون گیانی زیندووی ئازادینجوازی و زرگار بوونیان تیندا بزواو ده ریش کهوت زوری ئه وه نه وه انهش به ره هه می سهر فرازیان چهشت .. !

۴ - چینی کریکاری ناو ئه وه وولاته سهرمایه دارانه خویان یه ک خست و دروشمی نه هیشتی چه وساو هه لگرت و که می لهو چینه به هندی له مافه کانی خویان که یشتو هه ندیکیش دهسه لاتیان گرتو دهست و ب کومه لنگای سوشیالیستیان دانا .. !

۵ - وولاتی عراق ، دهسه لاتی ئیمپریالیستی ئیسگریزی له سه ربوو ، به پی ی پرژه وهندی خوئی فهر هه لده سووراند ، هه رچه نده به ناو فهرمان ره وایی پاشایهتی ئهم عیراقه ی ده برد به ریوه ، به لام ئه وه رژیم ره سه ن نوینه ری راسته قینه ی چینه تبع گیا که له کان (ده ره به گت و بوژوای کومرادر و کونه پرست) بوو ، ر ئابووریان ، له هه ناوی عیراق دا قه وی بوو ، ئهم چینه نه و ئیمپریالیزمی ئاغانان له کاری جانی هه لمه تی لا شه پولا و به که ی ئازادینجوازی ناو میلیه تان ترسان نه وه ی که گه لی چه وساو هه عیراقیش بگریته وه : ته دبیری ئه وه کرد ، ده یانزانی نۆره ی بیرو پای نوی سهر ده می میلیه تان و سهر جا وه که ی روشنیری پیشکه وتووخواز ، بیرو پته و ده کات ، نه ته وه ی چه وساو هه ژرو به ئاگا ده کات ، به پلانه وه هاتو به زه بری توفاندن و گرتن و سرادان کردنه وه ئه وه بیرو باوه رانه یان له میلیه ت به ناوی یاساو هه قه دهغه کرد ، بویه کا که میژووی گیانی نیشتان په رو کوردو عهره یی ئه وه سهر ده مه ده خو ئینه وه به رامهر به و کاره ناره وایه چهنه جار یگ راجه نین و راپهر خویشاندانیان کرد مانیان گرتو دهسته و یه خه بوون و به ره ره کانیان له گه ل رژیمی ئه وسای پاشایه تی به رپا

۶ - رژیمی (ئیران) یش ئا له و کاته و سهر ده مه دا باری له نگ بوو به دهست راجه نینی نه ته وه کانی ئیران و چه وساو هه کانیه وه ، ئه ویش له و کاته داخ له دلانه ، به ئاگرو ئاسن به قورقشم و پولا ، وه ک دوژمنی نافولا ک بگره و بکوژ و یران کاری و راوانان و توفاندن و به ندکردن و خنکاندن ، به شیوه یه کی تایبه تی هاته و یژه ی نه ته کوردی قاره مان ، .. ئازادینجوازان و خه بات گپهر کورده کانیش شورشیان دژی رژیمی ئیران به رپا کردو کومه (مه هابادی نه مری) پی له دایک بوو ... !

۷ - له عیراق دا کریکاران نه قابه ی خویان پیک هیئا ، جووتیاران کومه له ی خویان دروست کرد قو ریکخواه ی خویان وه دی هیئا ، لاوان به کیتی خوینیان ره خساند .. ! ههروه ها ئافره تان و کومه تریش ... ! کوردیش که خواوهی هه لویست بوو له م کارانه بی بهش نه بوو ، ؟ ئه ویش وه که نه ته وه ، درو نه برایه تی کوردو عهره یی زرگاری خوازو پیشکه وتن خوازی هه لگرت و داوای خود موختاری خوئی کرده سهرما سهره کی دروشمه کانی ئه وه بوو گۆقاری (که لاویژ ،) له و سهر ده مه ده رفه تیک بوو بو ئه دبیب و روش هونه رمه ندانی کورد که دهنگی خویان تیایدا ده رخن ... !

ههستی گهرمو گۆری راپهراندنی گیانی شۆرش گێری سهر له نوێ له ناو بهرهو کۆمهڵانی کورددا ، له عیراقددا
بووژایهوهو ههستایه سه‌ری

هه‌موو ئهو بارو دۆخانه‌ی باسه‌مان کردن ، که چۆن کاریان کرده سهر رۆشنی‌یه‌رانو ئه‌دیبا‌نو هونه‌رمه‌ندانو
رامیارانی عیراق کاریکی سروشتیش بوو ، بو (کامه‌ران) ی رۆشنی‌یه‌ر ، چونکه ختوکه‌ی ئاره‌زووی بو دیتو دیار
کردنی رۆلی خۆی به‌واتا (ده‌وری) له ناو ئیکۆشه‌رو خه‌بات گێرانی عیراق ، به تایبه‌تی له ناو نه‌ته‌وه‌ی کورددا ،
وه‌ك شاعیرو ئیکۆشه‌ریکی رامیاری ، ئاوه‌ها سپای ده‌ركه‌وت ... !
ئهو ده‌زانین ئهو چیروكه‌و په‌خشانه‌ی که له‌ناو گۆفاری (كه‌لاوێژ) دا ، پلاوی کردوونه‌ته‌وه نووسینه‌کانی ناو
رۆژنامه‌ی (ژین) و چوارینه‌کان و شیعره‌کانی ناو گۆفاری (هیاو) (رۆژی‌نوی) ئهم نووسینه‌نه‌ی ، په‌لگه‌ی بو چوونمان
ده‌داته‌ده‌ست

٣- کامه‌ران و ساله‌کانی په‌نجا

که ده‌لێن ساله‌کانی (په‌نجا) که هه‌ره‌تی ناوبانگ ده‌رکردنی کامه‌ران بوو له دونیای شیعری کوردی و
رۆشنی‌یه‌ری و جموجوولی پر له‌ فه‌ری تری ناو کۆمه‌لگای کورده‌واری ... ئهو سالانه‌ی په‌نجا قۆناغیکی نوی
کۆمه‌لگای کورده‌واری ... ئهو سالانه‌ی په‌نجا قۆناغیکی نوی گه‌لی عیراق بوو ، بو ره‌وکردنی کاروانی به‌ره‌و.
رووناکی دونیای تازه ... ! گه‌لی عیراق ده‌بویست باوه‌ره‌ نویکه‌ی رووی ده‌می بکاته
١- یاساکانی گۆرانی له گیتی دا

٢- زۆران بازی چینه‌یه‌تی بو به‌رده‌وام بوونی رووه‌و دونیای ئاسوده‌گی به‌خته‌وه‌ر .

٣- خه‌تمیه‌تی میژوو بو په‌رژه‌وه‌ندی چینی ره‌نجده‌ران و نه‌ته‌وه ژێر ده‌سته‌کان بوو ئهم بارو دۆخه‌ نه‌ك بارو دۆخیکی
تایبه‌ت به‌سه‌ر میله‌تی عیراقه‌وه ، به‌لکو ته‌وه‌میکی قوناخ گواسته‌وه‌ بوو ، ئهو قۆناغه‌ش زۆری خه‌ته‌وه‌و کۆمه‌لگای
گیتی گرته‌وه ... !

به‌ره‌یه‌کی پێشکه‌وتووخواز له شاعیران و هونه‌رمه‌ندان و رۆشنی‌یه‌ری پێك هات ، به‌کاری چوولانه‌وه‌ی
ئازادینخوازی و ئاشتی په‌روه‌ری له جیهاندا ، جه‌مسهره‌که‌ی ده‌گه‌رته‌وه‌ بو هۆش و زاده‌ی به‌شدار بوون له کاروانی
پێشکه‌وتووخوازی ، له‌عیراقددا .. ! ، (گۆرانی) ی مه‌زن و ته‌وجا (کامه‌ران) رۆشنی‌یه‌ری ئهو سه‌رده‌مه‌ بوون ،
به‌شێك بوون له‌و کاروانه‌ی رووه‌و ئاسۆیه‌و هه‌رگیز ئه‌مانه له به‌ره‌ی رۆشنی‌یه‌ری عیراق دا به‌ر به‌روبوون و دا به‌ر
نه‌بوون ... !

(كامهران) قوتاييه كى زرنكى، ئۇ بارو دۆخە بوو ئەۋەندە بە تۈانا بوو بە خۇيدا دەپەرمۇيەۋەو لە گەل
 جەماۋەرى گشت چىن و بەرەى ناو شارى سىلپانى لە كاتى پېۋىست دا لەگەل خۇپشاندهران دەدواۋ وەك
 خەتتېكى لى ھاتو بە ناو بانگ بوو، لە سەر شانۆ وەك ئەكتەرىكى قال بوو دەۋرى بالاي لە شانۆگەرى دا بە
 سەرگەۋتۈنى دەدى، لەبەر ئەم ھەلۋىستانەى گرتووخانەكانى راميارى ئەو سەردەمە قوتانجانەيەكى بەرز بوون بۇ
 پىگەياندنى كادىرى رۇشنىر كەم و كۈۋرى لەو قوتانجانەدا (كامهران) ئاشنايەنى بەست، لەگەل زۆرى ئەو
 رۇشنىرانەى كە پىشكەۋتوۋخۋازى گەلى عىراق بوون. ئال و گۆرى بىرو پرواۋ تىۋورى لە گەل دا كردن و ئەۋەندەى
 ترگيانى نىشتان پەرۋەرى لە دل و مېشكى (كامهران) پتەۋتر بوو، وەك (تەقەۋلىكى دىبالەكتىكى) پەنگىشى لە
 ناۋەروكى شىعەرەكانى (كامهران) دايەۋە.

۴ - ناۋەروكى ھەمەجۆر بۇ شىعەرەكانى كامهران، پېۋىست بوو

ئەم بۇ چوۋانانە، جىغزو سىۋور نەخشىن ئەگەر ھاتو لە ناۋەروكى ھەندى لە شىعەرەكانى كامهران دا، تېپەر
 بوۋىك، لە وجىغزو نەخشانە بەدى بىكەن، زۆر سىۋىتى بە، چونكە كورد وەك نەتەۋەكانى تر ئەۋىش تايەتەنى
 خۇى ھەيە ھەر دەشى مېنى و زۆرىش رەۋايە...! لە بەر ئەۋەيە سەرجمە شىعەرەكانى (كامهران) بگىرن،
 دەيىنن وەك چەپكە گول خۇى دەر دەخات، ھەر گولۋىكى ناو ئەۋ چەپكە بۇن و بەرامەيەك دەبەخشى و بۇنەكان
 بەك لەبەك خۇشترن و دل دەكەنەۋە مەبەستان ناۋەروكى شىعەرەكانە، كە زەمىنەۋ كاتىكى تايەنى ئەم گۆرەپانەى بۇ
 (كامهران) ساز كردو كە بارو دۆخىكى كوردستان بوو پېۋىست بوو، بەو (ۋاقىعەۋ تەتېقە) ناۋەروكى جۇۋا
 جۇر، بابەنى شىعەرى (كامهران) بىن، كامەرانىش نكۇلى لى نەكردو ئەۋ بابەتانەى دركاند...!

«ھەندى لەو ناۋەروكانە بە پەلگەۋە»

۱ - ناۋەروكى مۇقابەتى و پىشكەۋتوۋ خۋازى سەرنج لە دىۋانەكانى كامهران بدەين دەيىنن دەنگ و ئاۋازى
 مۇقابەتى و پىشكەۋتوۋ خۋازىشى تىيانداندا زولالەۋ، وەكو چۆن ھاتوۋە شىعەرى (ئىلۋارى) كردوۋە بە كوردى

لە كۆرنىكانى وىران

لە ژىر شىنەى ئاسمان

رېۋارېك مى رى ئەگرى

ۋورد ۋورد رى ئىزان ئەبرى

بەرخۈلەيەك لە باۋەشبا

كۆترېك لە دلى گەشبا

گۆرانىەك ئەلى ئازاد

بۇگيانى گشت ئادەمىزاد

نەغمەى ياخى بوۋىك خاۋىن

گۆرانىەك بۇ ھەموۋ شوۋىن

لەم شیعردا ناوەرۆك زەقە ، دیارە ، مەبەست گییانی مرقابەیتە (بۆ ئازادی خوازانیش وەك شاعریکی
پیشكەوتووخواز دەلی : -

حاکم : - مۆتەھەم (جیمس ویلسن)

تەمەنت : - پەنجە سال ئەلی

ئېشت : - دەریە دەرو ئیجی

ئەم موخاکەمەبە دەست پی دەکات تا (موودەعی عام دەلیت) : -

ئەم درنجە گەورە رەشە

کۆمەلی تاوان و خەشە

دلی سیخناخ بوو لەزان

بەرامبەر پارە دارەکان

ئەوئەندە پی فەرە ئەلی

ناپی سپی بە من بلی

تۆ نۆکەری وەرە سەر چۆک

بۆ دەولەتەندی نیویۆرک

ئەلی من رەنجی شانی خۆم

ئەلی وەك ئینسان خۆم بخۆم

بۆ مرقابەیتیش ئەلی :

ئەلی کۆتری سپی ی جوانم

ئەلی لەرە ی لەحنی رەوانم

تۆ دۆستی گشت مئالانی

رەش پی و سپی ، برایی

کامەرەن رۆ دەچیتە ناو زام و ئازار و ژانەکانی گەلەکەبەو بە تاقی کردنەوێهە خۆی لە کیشەکانی خەبات و تی
کۆشانی نەتەوێهەکانی گیتی دەدۆزیتەوێهە و ئاویتە دەیت و ئەویش دەنگ دەکات و دژ بە چەوسانەوێهە و زەو
کردنی مانی میلەتان دەدۆی ، وەك ئازادی خواھێك بە ووێهە کوردی رەسەن دروشمی رزگار بوون
دەھۆیتەوێهە و ئازاری نەتەوێهەکی ، وەك دروشمێك پی ی بەرز دەکات ھەر بۆ ئەوێهە کە کورد ناپی لە کاروانی
ئازادی خوازانانی ھەندەران تەریك بوەستی و بەم کارەش (کامەرەن) نەمری بۆ شیعەرەکانی مسۆگەر کرد . !

٢ - ناوەرۆکی چینیایەتی : -

ئەوێهە ئاشکرایە کامەرەن دژ بە دەرەبەگ و چەوسانەوێهە و غەدر بوو ، بەرامبەر بەچینە ھەزارەکانی ناو کۆمەل و
ھەموو مرقابەیتی پی دەست ، چەکی بیرھەلدەگری و چینی دەرەبەگ و چا و چنۆکی بۆرژوازی کورد ریسوا دەکات و
وەك گیاکە لە تەماشایان دەکات و بوونیان کۆسپە لە ریبازی خەباتی گەلەکی .

چونکه به تاقی كرده نووه بۆی دهركه وتوووه كه زۆرى شوڤش و راجه نینه كافی گهلی كوردی له (ئێران) و جېگاكانی تر . كه یه كه به كهیان سهركه وتوو نه بوون ، كه وتوون . له بهر هوی زه یرو زهنگی دهره به گهكان و سهركه خیله كان و سهرمایه داره گه وركه كان ، كه دهوری فهرمانده بی كردنی ئه و شوڤشانه كه وتووونه ژیر دهستی ئه مانه نووه ... ! ده بیین شاعیر زۆر جار باسی هه ژاری و برستی کرێکارو جوانیار ده کات و که دیته سه ر ئاغا و میرو سولتان ، به ئی ترسی ریسوایان ده کات و ده لیت : -

گویم له شریخه ی لیانی داره
قامچی له پشتی داغان بیزاره
کهمن دلسۆزم بۆ سزا دراو
چون یم به قامچی بۆ ئه و زورداره
بۆ رهش و رووت و جینی برسی
هه ر چیهك ته که ی ناترسی
هه ز بهك ئوخه ی ، ئه م میله ته
ناده م به هه رچی بهك ، هه ته
هه ر ئه وه بوو تاوانی من
ووتم کهس مه کهن به گاسن
هه ژار مه کهن به خشت و بهرد
بۆ کۆشکی به رزی سوورو زهرد
گویم لیته له ورشه ی داسا
له هۆره ی خالو هه باسا
جوتیار بۆ خۆتانه شارا
چرای خوشیتان هه لکرا

یا ده لیت : -

ئهو ی ئه م نانه دیتیه به رههم
هه میشه برسی و رووت و هه ژاره
به ئام ده و له مه ند . به جه ورو سته م
یوو به خواوه نی . سامان و یاره
وا دیاره یاسای ئین . ئه مرۆ وابه
هه رکهس ره نج بدا . ره نجی به یانه

چاۋ ئەپرىتە رەنجى ھەژى
 مەن لە تاۋ ھەژار چاۋوۋ ئېلىت ئانىم
 بۆيە چىت ھەيە لە سامان بە جىرى
 نىرخى پوۋشېكىكى مەن بۇ دا ئانىم

بىنۇ لەسەر چارپايى ئالتۇن
 لە تەلارى رەنگاۋ رەنگا
 ئەم كۆمەلە دلدش مردوون
 لە تارىكىكى تەۋە زەنگا

۳- ئاۋەروكى نەتەۋەدى ۋە مۇقاپەنى

كامەران بە بىرناۋەر نەتەۋە خوازىكى مۇقاپە بوو ، ھەممۇ شەغل ۋە بابەت ۋە ناۋەرۇلكو شىۋەى شىعەرى ئەۋە دەسەلىنى . كە كامەران مۇقاپەكى رامبار بوو . خەباقى بە باۋەردە كىردو . ئەم ھەلۋىستەشى . كىردى بە شاعىر... ! بەناۋى جوۋتیارو كىكارو رەش ۋە روۋقى نەتەۋەكەى دەۋوۋ . دەچوۋ بەگۈنە پەرستان ۋە ئەۋانەش كە دۇ بە مۇقاپەتېن ۋە دۇ نەتەۋەى كوردىشەن . ھەژاران دەچەۋسىنەۋە . ئەم كىردەۋانەى بۇى بوۋنە ھۇى رادوۋنانى لە لايدەن مېرى كۆنە پەرستەۋەۋ تەختى زىندانان كىردوۋ مەرىدەكى زۆر دوۋر خراۋەۋ نان براۋىش بوو... ! كامەران ئىرەدا دەلىت :

ئەۋەى مېۋوۋى كورد بخىتەۋە
 ئەلەندى زىخىرەى بېۋىتەۋە
 نى دەگا ھەرگىز سەر ئىتەۋە
 ھېچ ھېزىت نىە بېۋىتەۋە
 ئەۋ چەرخە ئەما درەختى رەگەز
 پىشەى دەرگىشەن ھى ئىمەى نەبەز

دىسەن دەلىت :

بۇ تۇ ئالتۇن ۋە تەلارو سامان
 بۇ مېنىش رېنگەى سەختى تى كۆشەن
 تۇ بۇ خوت ئىزىت بۇ خوت ئەمرى
 مەن بۇ گەلى كورد خەكى كوردىسەن

....

چەمکی - كەلهپوور ئەوێه ، له كۆی گشت ژبانی نەتموێه كانی سەر ئەم زەویە درووست بووه ، كهلهپووری كوردی له پاشاوه كانی ژبانی میدی و لۆلوی هاوووهو داستانە كانی میرنشینە كانهو بهی قی دلدارانو ئەو پەندو باوه نەمرانە دیرینە كوردنو ئاویتمە بهی شپەر دەكرین ، هەر چامەبەکی كوردی ئاویتمە كهلهپوور بوویتی . وهستایانە بەكار هاتییت ، دیاره ئەو چامەبە ، جوانکاری پێوهی دیارهو نەمره ، بۆ ئههونه ، ئەمە شیعریکی كامەرانه كه ناوەرۆك ئاویتمە هەندی فرلکلوری نەریقی میلی كوردی بووه

دارى شیخەباس سببەری

بوو به چهتری شیوه پەری

....

لەرەى (دەسەل) پووله كه ریز

دلی دلداری ئەكا بی هیز

كچۆلەى بەزنو بالآ بەرز

لەتریەى نەرمی (پانی بەرز)

وهكو نقامی (زورناژەن)

نەرم ئەلەرپهوه ، بەدەن

تو بیڑی راسته

رانا و تیکه هشتی و شاسوارین ره خنی دبیزن .. دلی چه رخیدا پیدای به ره خنه گر ره و شه نبیر بیت و ههک خالین ههین دهیت چاقدیری لیکهت و بی ئی ناکه هدار بیت دا نهو بهرهمی ره خنه گر مافی خو وهرگیت ژ سه نگاندنا بی لا و بژوین و دا ره خنه لناف توری کوردیدا بینه ناکارن سهر بنیاتهک راست و دروست و ههمی توره فان قازانچ و مفاپی ژی وهرگرن.

و ههکه ره خنه گر لدویف فان خالا نه چیت و خو پیغه نه گریت بهرهمی وی قهت نکاریت جهی خو بکت دناف دل و هزرین خوینده فانادا، چیدبیت نه ئیت خاندن ژی و نهف رهنکی نفیسینی زیانی دگه هیته کاروانی نه ده بی کوردی بی هه فچهرخ و مینا مه کوتی پیدای به ره خنه گری ناکه هژ فان خالا هه بیت و هایژی هه بیت ب هویر کاتی دا نه که فیت چ داف و ته لها و دا بکاریت خو قورتال که ژ هه فالینی و سهر به ست بیت ژ به ندین هوگری و دا بی سهر فهران بیت ب بریارید خودا هینکی نا ترسیت و ناکه فیه تایی شهرمی .. و نهف خاله نه فنه نه

۱ - سه نگاندنا بهرهمی نه ده بی ژ لایی هونه ریغه .

۲ - دیار کرنا بهایی وی بدرستی

۳ - نرخ وی و هه ژیاتیا وی ژ لایی هه ست و ناشکرا کرنی .

۴ - ده ست نیشان کرنا بهرهمی دناف نه خشی ریبارا نه ده بی .

۵ - ده ست نیشان کرنا بهرهمی نه ده بی هه که نویکرن و (شیداع) و داهینان هه بیت

دا پافینه سهر سامانی نه ده بی .

۶ - پیفانا نه که رال دوور و بهر لی کری و کا چه ند نه که ر لی هاتیه کرن و وینه کرتنا لایین

خودانې به رهمې و خاليت هه ست و هزرا خوياکه ن دگه ل هاريکاريت سايلکوژي دا رهخنه کر
بکارت چنه د ريکا پستي هينکې بخوب هه لبريت و دا ب هيز وره شه نير يه ک گه ش ده ست
پيکت دا چوچارا نه هلنگيت و پاش نه که شيت.

و نه وړيکين زانايين رهخني ديتين کو پيدفي يه لدويف بچن نه فنه.

۱ - ريکا هونه ري

۲ - ريکا ديروکي

۳ - ريکا سايلکوژي

و نه ف تيوه ري رهخني هاتنه بجه نينان پستي گه له ک سهرهاتي و (تطبيقات) هاتينه
کر ن ل سهرگه له ک نفيسينا يين بناف و دهنگل ل روژه لات و نافيي ژ به رهندي ژبيرنه کر ن لايي
سايلکوژي بکه نه شه نکه سته ک ژبو نافيکرنا و سه نگاندا هه ر به رهمه مکي نه ده بي و چ چيروک و
رومان بيت يان هوژان و داستان بيت و نافيي مه زن هاتنه داتان دا ليه راهيکي به رهمه مين وان
بکه فنه بن تيروژکا رهخنه گري نوي و هيفي و داخازا مه يه نه م دنفيسين و ناختنا خودا مفايي ژ
فان خالا وهرگرين و دا ناوريه کي بدهينه که فنه روژا دا بزاني پستي مه زني رهخني ل جيهاني
نه وژي (نه رسطو) بو ديفرا (هوراسي) هات دا په رتوکا (نه رسطو) شروفه که د ناف هوژانا
خودا بنافي په رتوکا نه رسطو دانا (هونه ري هوژاني) و من دثيت بيژم پستي فان هه ر دوو
که نکه نا (دانتي) هات دا نه وژي گاري يا خوراهيليد ده مي به ره فاني ژ زماني نه ته وايه تي کرو
دنيا زماني ملي شينا زماني زانينا جيهاني بگريت نه وژي (لاتيني بو) و گوتي کو ستران و
کيشيت ملي بهايه که مه زن هه يه د ديروکا نه ده بي دا و (دانتي) شيا دريکا داستان خودا
به رفره مي بده ته هزرا نه رسطو ژ لايي جفنگيي نه (الرمز) نه ف سهرهاتي يه من کره گروغه دا
بيژم زماني ملي و نه ته وايه تي و کار و کرياريت هه ر ملله ته کي پتنگافه که ژ بو نافداري يا جيهاني
وه که رهخنه گره مي گا فافي هزري نه شارينيد و نه ئينته بيرامه نه م دي به ره زه بين د ناف
پليت بياني و خوياني .. زماني ملي و نه ته وايه تي و رويدانين ملله تي مينا ديروکي يان
چيروکه کا راست نه بيته پالفه دان ژبو نفيسه فاني و هوژانفاني پا ته چه و دثيت ره وشه نبيره ک
جيهاني ژ ناف مه ده رکه فيت و چ ژ خو و ملله تي خو نه زانيت و بلا خوسه د خه لاتا وهرگریت و
سه د زمانا ژي بزانيت . زماني ملي و نه ته وايه تي دي مينت لدويمه يکي چه که د ژوار د ده ستي
دا دا ريکا خو بشه قيزيت بو هه مي دونيايي بنافي ملله تي خو و بزما ني ملله تي خو ... و نه ف
ناکه هداري يه پيدفي يه ل بيرامه بيت دا پاشه روژا مه که شيت .

« شرینی »

چپروک و ره ځنه

■ سامي سليمان حاجي ■

« که یم جه میل بیانی » شاعرو چپروکنفیسې که نج دهنګه که ژ دهنګین مه ل فان
سالن دویمه پکې بهر که ت و شیا جهې خو بکه ت ل پاناکا نه ده بی ل ده ره ی...
دهنګه که ما نیته ژبیر کرن دهمی چپروکنفیس و په ځنه گردنینه هژمارتن ب راستی نه اف
نه ده ره ی... من نه جهې فی باسی یه به فی دی فی باسی هیلم بو نفیسینه کا دی یا به رفره هتر.

وژبل کومه له چپروکا نیکی « داغین » کاک « بیانی » شیرو چپروګو په ځنښن خول که له ک
دویمه ده ره ی... د خپروک وړی د زانت کوریکا چاف فی کرنی ل نگ نینه. به لکی طاما داهینانی هر

دویمه ده ره ی... د خپروک وړی د زانت کوریکا چاف فی کرنی ل نگ نینه. به لکی طاما داهینانی هر
دویمه ده ره ی... د خپروک وړی د زانت کوریکا چاف فی کرنی ل نگ نینه. به لکی طاما داهینانی هر
دویمه ده ره ی... د خپروک وړی د زانت کوریکا چاف فی کرنی ل نگ نینه. به لکی طاما داهینانی هر

دویمه ده ره ی... د خپروک وړی د زانت کوریکا چاف فی کرنی ل نگ نینه. به لکی طاما داهینانی هر
دویمه ده ره ی... د خپروک وړی د زانت کوریکا چاف فی کرنی ل نگ نینه. به لکی طاما داهینانی هر
دویمه ده ره ی... د خپروک وړی د زانت کوریکا چاف فی کرنی ل نگ نینه. به لکی طاما داهینانی هر

« شرینی » پینگافهك زیرهك و ژخوېشت راسته دجیهانا چیروكا مه یاکوردی داو نه ز دبېژم چ گومان تیدا نینه که چیروکه کا سرکه فته ژ هه ردو لایین روخسارو نافه روکی فو هزره کا جوان هه لگرگبه... هیفیا مه نه وه بو چیروکنفیسی پینگافین فرتر هافیتل سر ریکا نفیسینا کورته چیروکی. هزره کا هه ی ل ناف مه کوردا دبېژن هه کوئیک دمريت نه وی ناگه ه ژوان مروفا هه یه نه وین بو دکه نه گری دشون و شه دشیرن... ناگه ه ژوی هه منی هه یه به لی نه شیت باخفت... تاکو دکه نه د گوبی داو ناخی رادده نه سه رو نه و مروف دی پابن چنه مال، نه وژی - یی مری - یی ل وی شنه تی دی دگل وان چته فه به لی ساری وی ف به ری ل هندافی دکه فت وژنوی دزانت کوپی مری... نه فه هزره که نه ز دبېژم که لهك ژه وه دزانت نانژی یی بهیستی.

هزره کا دی یا هه ی - چیروکنفیسی یا بکار ئینای دچیروکاخودا - دبېژت روحا مروقی پشته متوف دمريت دهر دکه فت ودئیته جیهانا مه زیندیاو دجیته هندهك جهین تاییه تی ل هندهك دهمین تاییه تی وهکی دیرا - ل نگه براین مه یین فله - و گوړستاناو هنده جارا ژی دئیته خه ونا مروقی... خودانی فی روحی ولسا دئیته پېش چافین مروقی هه کو به ری مرنی ئانکو خولک و دیمه تی وی یی ولسایه وهکی به ری بمريت... دفی چیروکی دا چنکی هه فانی قاره مانی چیروکی فله یه له ورا روحا وی یا هاتیه دبیری فو چیروک لویری دهست یی دکه ت و هه ر لویری بدویمایه دئیت وهکی مه دیتی دهمنی خواندن...

استی نه ف هزره ریکه کا نویه دچیروکا کوردی دا که سی - بهزمان - بکار نه ینایه به ری مرکه... چیروکنفیسی دفت بومه چیروکا شرینی « هرمز » ی بیژیت، به لی چه وا « هرمز » یی شهید بوی... شه ری مه دگل ئیرانی... ل فیره کی دی بومه چیروکی بیژت؟... هه که ل سر نه زمانی قاره مانی چیروکی بیته گوئن نه ز دبېژم دا چیروک که له کا سست بت چنکی هه ر نه وه که سی چیروکی یی بتی - شخصیه القصة الوحيدة - وخویشکا « هرمز » ی چ نه دزانی ژ هه فالینیا هه ردوکا دا بومه چیروکی داربژت چنکی قاره مانی چیروکی و « هرمز » بتی باش وان بیرهاتنا دزانت وین تیدا ژایین. ل فیره دفت دووکه س هه بن ئان پتر دا وان هزوو بیرهاتنین که فن داربژن - وهکی دچیروکی دا هاتی -...

به لی چه وا؟ قاره مانی چیروکی یی بتی یه و « هرمز » یی شهید بوی... ؟ !

کاک « که ریم » ی نه و هزرا به ری نهومن گوئی یا بکار ئینای بوفی مه بهیستی، روحا « هرمز » ی ئینا نانژی هوین فی هاتنی ئانین پېش چاف پاشی روحا شهیدی هات و روینشته خار دگل قاره مانی چیروکی و - نه دیره چیروکنفیس بخوبت - چیروکا شرینی نه وا پشته پازده سالا که هشته بنه جیهی بوگوت، به لی پشته چو شرینی چ ؟

چیروک گریدانه کا دو دهمایه، دهمنی بوری « زاروکینی » دگل دهمنی نهو دهمنی که نجاتی... نه ف هه ردو دهمنی بیت هاتینه به ستن ب شرینی فه، شرینی دهمنی به ری یا چه ژنا سه ری سالی و شرینی دهمنی نهو، شرینی بیرهاتنا شهید بونی...

نهف شرينيه يا جه ژنا سهری سالی بو... سالا بهری پازده سالا بو.. شهری ما مه ژبيركر
 «هرمز» فله بو؟ ! به لی نهف شرينيه نه كه هشته بنه جيهي ل وی دهمی چنكي رييه ری خاندنگه هی
 نه هیلاو پشتهی «هرمز» شهید بوی خویشکا وی - وه دیاره - هر سال دا چت شه مالکا هلکته و
 بیسته کی دگل هزرین خوژیت و شرينیا بیرهاتنا سهری سالی دانته ددیری فه و نه دویره ل دهر و جیرانا
 زی به لاف کت مانی ل دهف مه زی ثم خیرا مرپا ددهین و (سه دهقا) سهری که سو مروغین خو
 ددهین و نه دبیژم مه همیا شه کروکین خیرا یین خارین فیجا نه تشته کی سهره نان خه له ته هه که
 خویشکا «هرمز» ی شرينیا برایی خوبدهت !!! چپروکا «شرینی» یا بویه سی پرت نانزی یا دروست
 نه و بیژم ثم دشین بکهینه سی پرت... پرتا نیکی دهست هی دکته ژ سهری چپروکی تاکو قاره مانی
 چپروکی دچته ددیری فه و نه فه نوینه ریا دهمی نهو دکته ت.. پرتا دوی دهست هی دکته هه کو روکا
 «هرمزی» دنیته نگ قاره مانی تاکو دریژه بیرهاتنن خوبدویما هیگ دنینن و روح دچت، نهف بیرهاتنه
 که چپروگ هه میه، نانکو گریکا سهرمی یه.

پرتا سینی دویمه ایکا چپروکی یه. ژنی چه ندی دیار دبت که چپروگ نفیس خوبده مه کیفه
 نه گریذایه به لکی یی ژدهمی حازر دهست هی کری و جو، بو دهمی بهری - پازده سالا - و جاره کا دی
 زفاری دهمی نهو.

نهف هه رسی پرته نیگ ب نیکیفه یا به ند کری یه و نیگ ریکی ددهته یا بدویف خورا... ژ سهری
 چپروکی دیاره قاره مانی چپروکی ل وی نیقاری که له کی گیل نه خوش بوو که له ک بیرهاتنن نه خوش و
 که فن یی دسهری دا مه خه ل بوین (نه خوشی چ جارا ژبیرا مروفی ناچن.. نه وه کی خوشی یا ژنی خوشی
 که له کی کورته... دیسا (سویاهی جه ژنا سهری سالی یه، ل فی نیقاری وه کی هه می نیقاریت جه ژن و
 روژیت خوش بیرهاتن دبنه گواز... مروفب خه مه کا کویر دحه سییت...) و دیسا... (نه ز و خه م و
 بیرهاتنیت خول بهر دهری دیری دراوه ستیای بون...).... هند پشتهی هنگی نه و کچکا کراس رهش
 دیت و زانی کی یه... نه فجا یه کجار بیرهاتنن که فن دلی وی سوتن و خار له ورا پشتهی فی چه ندی وه کی
 بیرا وی وه فالی وی یی شه هید هاتی قه ستا دیری کرو چونک وان شه مالکین خویشکا شهیدی هلکرین
 به لکی بیسته کی نه و زی دگل بیرهاتنن خویین که فن بژیته هه ره چهنده وی هزرا هاتنا روکا «هرمز» ی
 نه دکر.

نهف نه گهره هه می و پوینشتنا وی بتنی ددیری فه ب وان هزرو بیرا قه نه م دشین بیژین
 ناماده کرنه بو خوانده فانی و هزرو بیرین وی بو پرتا دوی ژ چپروکی کو خوانده فان هی قابل بیت کا بوچی
 قاره ملن چو ددیری فه و هه فالی زارو کینیی «هرمز» هاته نک وه کی خه ونه کی (تودا بیژی یی ل سهر
 تبلیت خوبریقه دچت وه سا سفگو بی پژن ب نک من فه هاتول دهف من راوه ستیا...) ژنی پارچه
 منولوجی دیاره کو نه وی هاتی «روحه» یانزی هه لاهه تی «شیخ» مروفی مری یه.

هاتنا «هرمز» ی و ئاخفتنا و نیقبه را ههردوا چیروکی هه می بومه ددانته پیش چافودی زانین
کا شرینا ی وی بوجی نه که هشت بهری پازده سالآ ؟ !

ئهف پرتا دریز هه لبه ت دئی پرتا دویمایکی بدویف را ئیت چنکی نه مایه بیته گوتن... یا مای روحا
«هرمز» بچته جهی خوددی قارهمانی بکوزرت و بسپوژت و پوندکین وی بیته خواری بوهه فالی شهید.

* * * * *

وهکی مه کوتی شرینا سه ری سالآ زایینی دا «هرمز» بوهه فالین خواندن ئیت که ئیک ژوان
قارهمانی چیروکی یه، به ئی ریبه ری خواندنگه می ب ژووداریا خو نه هیلا وی ده می شرینی بگه هته
بنه جیهی و پشته پازده سالآ فهله کی چه رخگه لیدا و نهو شرینی دگه هته قارهمانی چیروکی... به ئی
پشته چ ؟ ئی دیسا ئی جاری ژی «هرمز» ی بخو نه ئینا... خویشکا وی ئینا (بومن بیژه ئی جاری
کی نه هیلا تو بینی ؟... ئی جاری ژی ریبه ری نه هیلا ؟...)

ئه ری ما ههردوو ریبه ئیکن ؟ ئه ز دبیزم نه ئیکن چنکی گهله ک ریبه ری هه یین و یا دروست نه وه
بیژین «ریبه رکی» نه هیلا... !

ئی ئهف چیروکه نفیس بی کومان یی دفان کاودانین نه خوشدا ژیا ی ئانژی یی ل ناف ته خه کا
مروفا ژیا یی سه روبه ری وان ته فه بو ئه ز دبیزم گهله ک ژمه ژی یی دفان کاودانین نه خوشدا ژیا یی...
ئهف ژیا نه گهله کا دویره ژمه و نه یا دویره ژه زرا مه... بیرا مه هه میا دئیت ده می پلا فین لاستیکی پین
مه دسوتن و دسه لخاندن ل هافینی و دقه رساندن ژ سه رما و مه ژبه ر دگری ل ژفستان و هه که چاره کی
دریا بانه دا چین ل مال (ئه ل نک پنی دوزی) پنی که یین و بیرا مه هه میا دئیت ده یک و بابین مه چه ند بزاف
ولاف لاف دکر سه خمه راتی ژیا نه کا باقر بومه... هاری ژده فی خو فه دگرت و دکره دده فی مه دا، خو
دهیلا رويس دا مه سار نه بایه... خو دهیلا برسی دا بشکورین ل سه ر لیقین مه نه چوبا... گهله ک ئیزا
و برو نه خوشی دخار ل هیفا وی روژی ئه و بیانه تشته گو وان نه خوشیا خرا ژیری ببه یین و ژبیرا مه
بچن ئانژی خو به یین... ئه ری چه و دلی وان به فه نه بت نه فرو... نه فرو... چه و دلی وان به فه نه بت و
وان وهکی میواتری ئه می بخودان کریین و هیشتا پتر... ل هیفی به ری مه بخور... به ئی پا ده یگ و بابا
به ری میوا «هرمز» ی نه خوار چنکی ژبن هاته هلکیشان هیشتا تری بیسیره.

راستی ئهف چیروکه مروف دشت بیژن دو چیروکن ئیک هه ژارایا میلاه تی مه ل ده مه کی بوری و یا
دوی چیروکا شه ری مه دگل ئیرانی... چیروکا (جهنگا چه پل).

راستی کاک «که ریم» ی گهله ک تشت ئینانه بیرا مه که ژوی بییری چو بون، بگره ژ پیلایین
لاستیکی و بیجامین پاته کری و خری یا زاروکینی ژ هه ژارینی و که یفا زاروکینی ده می پینج فلسه ک دیتبا
هه تا دگه ی به شهید بونی

+ (دلفین) کومه له کا چیروکیا به ئی دوماهینی هاته بازاری.

به خشان

بیر انینه ك

ژ دیوانا دایکا کورکین

■ سه بری بو تانی ■

نه هرو ۱۶ ئی کولانا ۱۹۶۶ ئی په وسعت
ژی یل زده و بیسته .... وپه قه شه پو لسی
بیداری ل هه سپه کی سواره و هندی هندی
تیت، ژ کولوسی سهری وی تا پینا فالنگی وی،
وهك رهنگی هه سپی وی ره شه.. زه لامهك
ژی هندی هندی ل به راهی بیا هه سپی وی
تیت و دستری .... قایه گه هشت و ب
شالیکاری بیا وی زه لامی ژ هه سپی خوه
دابه زی... سی کهس، کو ئیک ژ وان چه ندی
تو بیژی، قه پس و نه قلیل و زمان دریژ، ل
سهرایقا جوکا ناھی روونشتی بوون، رایون
سه رخوه و قه شه زی سلاف دا، ئو که یف

خوشیا خوه زی بو وان دیارکر، وان زی
سلاف و هاتنا وی ژدل پیروژ کرن.. قه شا
روونشت و نهو زی روونشتن.. قه شه
به ریکا خوه ده فی هه ریکه کی ژ وان ب
شه کروکه کی شیرین کر..... گول و کولیکین
هزار رنگ ب نازی و ده لاییا خوه، نه ق
چه مک و بن چیا سهرانسهر خه ملاندینه، ب
بایره دره قسن و ب میشین هنگفینی
چایکین ره دکهن، چاف و دل زی تیرنابن..
فی خه ملا سپه هی دئی مام قه شه قه کر
ستراند (بهر چه م بهر چه م دچوما هه ی ئی
هه ی لو لو...) سترانا خوه هه وکر و کویت

ببین، ځان، کولیکان ببین، بریننی چلوا ب
هه ځای و یه کیوونا خوه فی جی خو، ش
دکن. چ خه مله ک تیر نه خش و نیگار چی
دکن... چ هونه رکه سبه می پیشکیش دکن...
له و دیژن: کوله ته نه نکی بهار، ما چ یه
که لو نه هر هم مروف زی وه ځان
کولیکان ببینه یه؟... خوه زی یه کیوونا مه
زی وه یا ځان کولیکان بوو یا... نزانم چما
نهم ژ تشتهک هوسا فیژنابن ،

نه ځایلی زمان دریژ سهری خوه ئی
رهق و هشل ل قه شه هه ژاند و کوټ: تو ب
ځان کوټنن ځایلی دځاینی مام قه شه؟... تو
مه بی دځاینی، ځان زی خوه؟... گهر وه
نهم دبینم من ب کوټا، پیش تو بیژی، ته زی
نه په سنی هیچ و قه له و نه ددا... بسی
خه بلتی تو بکه، بهارا روومته و که یفی،
نه یا په سن و هه لسه، ځان و خویبون مه
دځین، نهم دی چ کن ژ هه لسه، هه ی قه شه
یی تیر و ژی.

چریسه تی قه شه کرت، عه جیب کرتی ما،
دیت زی کو کوټنا فی و یا وی هه رډوک زی،
هه رډوک زی خوه قه رسته و یا وی مک
و هیمه، ئی یا فی زمان دریژی سهری وی
هه یه و بنی وی نه دیاره، نو شروقه زی
دځیت هم زی یارو بگهف و مهانه یه، نه کو
هه رسوا بکن... قه شه کو هوسا دیت، هه
نه کرکیژا هی بی ژخوهره چیک، خوه نه ځانی
بیزاوی، خوه سل زی نه کرو ب نهرمی
کرتی: دهکا نهم دهف ژفی هه لسه فا کو ځای
هه سبی من زی بهردن لوو، نه زی دی
پرسه کی ژنه کم.

- مادم من تو راوه ستاندی، بیژه، ژ ته
پرس و ژمن به رسقا راست.

- دیتنا وی پیرا پیروزی بی کهس و وارژ
من ره بوویه کول و که سهر، نه شه یدایی
ځاځتتا وی مه، خوه زی هیژ نه نه مریم
جاره ک دی من نه و پیرا زیره ک بدیتا، ئیدی
بهس.

- پیرا بدلیسی؟

- نه ری ب خودی نهو، نه که سه ک دن.

- ئیک نهو، ئیک زی تو، ون هه رډوک وه
هه ف هه ژ ته فز و تنلزا دکن وه، هه
قوچمه بلزن زی، نهو تو هند خوژی خوازی
دیتنا وی بهارازا پیروزی... مه لایسی
'شیوه لوکی'، وی دیتلا شه قه بلز دنسی،
دکو کوشتنا وی تالی یه - هه لاله - ئی بلوهره
مام قه شه نه خوه زی وه ته منیکاری
جځلتا وی و ځاشقی بهیستنا دهنگی وی مه
هه رډپرسم زی، ئی من که سه ک نه دیت
سالو ځه کی زی هدی ځان تشته کی زی
بیزانی... ځاخ پا زیره که نه و پیرمژن...
ده بیژن دجوانی یا خوه ده ځایژانه که زن و
ځاشق خور بوو، خوونا یارین خوه
قه دخوار... دیژن نهو زی وه دوو پشه و
کهس نه شیتتی، ل خوه هشیار به مام قه شه ،

ځاځرکی قه شه نه چار بوو، رایو سهرخوه
و گلزی وی زه لاسی دگه ل خوه کر
'سلیمان'، هه سبی من بینه، من ده راقه تا
فی زمان دریژی نینه، وی بلوهری ب کوټنن
خوه زی نینه، داخوازا وی بهارا زک و بن
زکه.....

ژ ۱۶ ی کولانا ۱۹۶۶ ی داکه من وهرن ۱۸

ئى تيرمه ها ۱۹۶۹ ئى..... دورا قەك تەنگە
پيرا بى كەس ئۆت... ئانى -- ئانى بەر
نەنا مە قەشە دانى... ئەو بى شۇن زەمان
دريز، ئەو ئى وى كەلى وەك جەكە پەيدا
بوو. كۆت: چ تو ب سەر مە دە راتە قاندى؟
هەى پيرا خودى ئى ستاندى... چ تو ئى وى
دەشتى ئانى ئى « دوزخبە هشتى »؟ هەى
خودى نە هشتى... ترسى ئان برسى تو ئانى
هەى خودى كوشىتى، ئان چلخى كونيلا تەيە
و بلىي وى تو راتە قاندى ب سەر مە دە...؟ دە
ئيجا بمرە مانە بەسە ؟

پيرى تف كرى و كۆت: بليەك رەش ئەز
فراندىم، ئاندىم -- ئاندىم بەردەستى هيچ و
پو وچەك وەك تە داندىم هەى كورى وى
ملكەرى

ئەو پيرا ۱۰۰ - ۱۰۵ سالى و ئەو قەشە بى
۸۰ - ۸۴ سالى ديسان وەك دو نە هنگان
لەف روونشتىن و دەف بى كرى... ئى لالاش
راھيلانى، تا ديرا نەختومالى، ئى زاگرو و
شارەزور هەتا شام و شەنگان... ئى چىن و
ماچينا هەتا چىلىنى مەتىنا... ئى كراسى
زەليخى هەتا هەيف و مەريخى... ئى
كەنىشتى تا دىرى، ئى دىرى تا مەزگەفتى... ئى
بائەدرا شىخداى تا بەر دەرى بەشتى..
بەر و ئاف و جوكران، هن خودەش و هن
كەرائ... چ چىروك و چىلنوك، چ ئى ھونەر
و دىروك، تىشەك نە مانە كۆتن.

ھەرچەند ھەردو ئى - قەشە و پيرى -
تيرا خوە بىرتىز و تىگە هشتى بوون، ئى
پيرى ئى وى زىرەكتر بوو، كو قەشە ئى پيرى
دېرسى، پيرى بەرسف ددا، ئى ھەك ئى پىرسىن

وئى ئى قەشە بى بەرسف دما... پيرى وەك
چلوا پيش ھەككى شىابوويى ئى جارى ئى
شىلىي... قەشە پچەككى شەرم دكر چكو
ھەرچار پيرى ئى وى دىر، ئى وەسا ئى چار
خوە نەدكر و چەن، شىابا يان دەليف ھەبا
دچو جەم... نەمازە ئى رە بوو بوو كەسەر
كو ھەما چارەككى ئەو ئى زورا پيرى بىي...
ئى ياراست ئەو كو ئەم بىي: تىگە هشتى
پيرى ئەو بل، پيرى قە رادكشاند، پيرى ئى
ئەف لەو شەكستە قەشە ئى تال بوو بوو، ئى
بىلىسى وى بوو، نە بى وى، وى دەف
دەلەيتلىي و دەرگەھى كەنگەشنى لەبەر
قەدكر... چارا باشىي، كو ئىدى ھەف
نايىن، قەشە ب نىلزا تۆلەستەندى ھاتى،
پيرى كۆتى: فىرازى يان ئىدى وەك بەرىل
من خودەش نلىي... ئى قەشە بەلا خوە ئى
قەنەكر و كۆت:

پيرى پيرى رەبەن دىرا مىنى
شەف و روئى، ھەرل پيرا مىنى
زانينا من تە نىنە، ئى كۆكى
زانا ئەزم ھەى نەفيرا مىنى

پيرى بىستەككى خوە ل مە قەشە بى
دەنگ كر و باشى كۆت: ھەى ئى خوە ھەبە،
خوە شلش مەكە ھەى كەشە بىي خودى ئى
ستاندى... كەسى زانا پەسنى خوە نادى،
ھەى ئەز كۆرى تە وى خالچا سەرسىنگى
تە بوويمو، ئەف كۆت و رابو چو كۆزكى
ئاللى ئى قادى راكر و تلخى درانين خوە ئى
دەفى خوە دەرانى و بى شويشت و تىر ئاف
ئى قەخوار و تلخى درانين خوە ديسان
قەگەراندە دىشەكەفتا دەفى خوەدە و چەند

جاده‌كان ده‌فني خوه هه‌كر و مچاند و تلي‌يا
خوه يا شه‌ه‌دي ل قه‌شه هه‌ژاند و شه‌ف
ديناميٲ پٲفه په‌قاند:

ئه‌ي كه‌شه‌يني بي مال و دير
شير هه‌ر شيره چ مي، چ نير
چه‌ندا، بكي، چه‌ندا بي‌زي
هه‌ر شه‌زل ژورم تول ژور
قه‌شه‌گوت:

ژن هه‌ر ژنه، چ ژور چ ژير
كه‌س قه‌ت نه‌ديت ژن بوويه مير
هه‌ژي نه‌كه شولا خودي
هه‌ي پيرا نه‌ژان و بي خير

پيري گوت:

كوه‌ بديره گوتنا من كه‌فنه پيري
نه‌ره‌به‌نا مزگه‌فتي مه، نه‌يا دير
هلو رابه ژ مه‌يداني ئان تشته‌كي
بيژه كو زي دياربي نيشانا خير

قه‌شه پلمي خوه‌كر، ئي زوو خوه چيكره‌فه
و زفري سه‌ر هه‌مدى به‌ري... پيري ب نازكي
په‌شيمانى يا خوه دياركر، ئي مام قه‌شه خوه
ژ به‌ري سلتركر و ئه‌نى يا خوه كر گريك و
گوت: « ئه‌ز دى زكي و ژچ خوه سلكم هه‌ي
كه‌روكا دنيا شه‌قاندى.

پيري كو ديت قه‌شه خوه ترش و
كه‌موركر، وي زي خوه شه‌پناند و گوت: « ب
ناهق ته‌خوه سلكر و من زي ب ناهق ژبو
دى ته‌ي ژره‌نگي جلين ته، خوه په‌شيمان كر،
ئى مخاين توب خوه‌فه نه‌چويى ،
قه‌شه ده‌نگ نه‌كر و پيري گوتنا خوه

ئازوت: « كه‌ر دپرسى تو ژ پيرا بدليسى، ترانا
مه‌كه، ئى كو ته‌كر، خوه سل مه‌كه، ئه‌ز ب
كوردى، نه‌ب تركى دبيزم: ئه‌و پيرا هه‌زار
كه‌نگه‌نه و گرگره حيز كرين، تو نه‌شي وى
چيز بكي ،

قه‌شه شه‌رم و ئه‌رنا خوه شه‌شارت و
گوت:

هه‌ي ماشه‌للا هه‌ي ماشه‌للا
كه‌سه‌ك نه‌شي قه‌شي فه‌لا
تو هلو رابه ژ مه‌يداني
هه‌ره بينه شينخ و مه‌لا

پيري خوه كه‌ناند و گوت: « ها نه‌فني زي
ببهيسه و ژ مه‌تراني خوه‌ره بيژه.
گوتنا كه‌شه كه‌لاشه
خه‌لق و هه‌ن ته‌ماشه
ئه‌ز داىكا « كورگين ، م
من كه‌شه كر شه‌ماشه

قه‌شه رابو سه‌رخوه و گوت: ژ
ده‌ستورا پيري ئه‌ز دى چم... پيري ب له‌ز
جبه‌يني وى كرت و ب ده‌نگه‌كي تزي قه‌در
گوتى: مه‌چه، مه‌چه، دانيشه ئه‌م خوه ژ
هه‌ف خيش كن، پلنى هه‌ره و ئيدى هه‌و
وه‌ره، چكو ئه‌كه‌ر تو وه‌رى زي تو من
نابيني ، ب نه‌رمى و سپه‌ه‌ي گوتى:

- ئه‌ز ژ ديوانا ته‌ تيرتاي، ئى شه‌ز ب شولم
نه‌شيم نه‌چم و نه‌شيم نه‌ييم زي هه‌ي پيرا
كول ده‌ردا.... هه‌ي ملك و داىكا هه‌مى
كوردا ، شه‌ف گوتنا قه‌شه په‌ل پيري خوه‌ش

هفت و ب كهيف و ز دل گوئی:

— های ز دهق، خود همه ها، پیرا گه روك
مه كه فروك، چارهك دن قی گوئنی نه بیژد،
مه كه نانه ز دی بفرم،

پیری داوا جبهی قه شه بگرته دا و ب
گوته كي رو، نشنند و گوئ:

كه سی منو، كه شی منو

نه زان و كيف خومشی منو

مامكي منو، خاككي منو

نشته كي من ز تشنه

راسه روزان و ده شنه

گوپ گور دكي بی نه زمانه

تی و دچی بی لنگه

گور مینه دنگه دنگه

تیر و نك و بی چاهه

نولا هه قیشمی خافه

بی رواء ستان قه شه گوئ: (سه وره)

گوپ گور دكي، كو یلواشی دبارینی

(ورنه كن)، دنگه دنگه زی قه قه متا بهرق و

بوی و سكاكه، نه قه من تو گوئی، ده كا قی

جاری زیره كه به و قی یا من بیانه:

— هه كه تو ببینی، ل خوه ناكی، هه كه ل

نه كن نیی دی نابینی.

گوئكو قه دلی مام قه شه یه، نه كو پیری

بیرانی چیه.. پیری بیهنه كي هزارا خوه

تیده كي و گوئ: — ب خودی كم كه شه یق من

نه زانی و نه ز نزانم، قه شه خوه تیر كه ناند

و گوئ: — كفنه، كفنی ته ی پیروزه، قه دیت

چلوا من تو كرتی و كوشتی، ده تو بی زانی نه ز

نه زم.

قه شه ب كه یف رابو بچی و پیری زی

به رساله كي دسیری خوده حازر دكر كو

به لكی كفنی پیروز بی بدیرینی و دلی قه شه

زی بی ب نیشینی، قی قه شه ده لیف نه دا بی

و ز ناله ده ف پوس و به رساین هیج و

هیژا ل وان په یدابور.

قه شه: ته دیت؟

پیری: دیت

قه شه: نه چ دیت؟

پیری: م نه دیت

قه شه: نهو چ یه؟

پیری: نهی نهو

قه شه: م زانی

پیری: قه چ زانی؟

قه شه: م نهی زانی

پیری: نهو چ یه؟

قه شه: نهو نهو

پیری: وهی قی

قه شه: وای وای

پیری: ایای های

قه شه: بای بای پیری

پیری: اكش اكش كه شه

ازادی

دینار دوسنگی

بهري بهارا گوندی مه ب دویمهيك هاتنا دا مایلین مه بارکن و بهر ب رومنا چن. زوم ل دهف
مه زارویا، جیهانه کا تایهت بی، بهری چونا مه یوری جهی، نه م ژ که یغا تی نه د نفستین... روز
ل دویف روزی مه د هه ژمارتن.

هر ل که مشتنا مه یو زومی، دا که شیتا نافه میرگه تراشا، ل هیلین چوپکاوی تیژکین
نه وا که، ییین، پشتی چه ند روژکا، دهه ر نیک زمه بته خودانی هنده چوپکاوی زیرهک یا، دا
بو خوهندهک تیژکین که وا ژی گرت... چاره کی، تیکتی ژ من نه زندر تیژکه وکه کا فره که گرت و دا
من، که لهک ب وی دیاری بی نه پی خوشیمو من ژ هه سپه کی ب نرخ تر دانا... من کرده
رکه کی، دا، نافه و که لهک توخمین تومکی کرته بهر... چه ند روژا نه رویشتمه بهر اسپه ری قی
که وی، کوئه و دمی ل نافه یان تومکی ب دهه، من نه دیت... روژه کی باپیری من ژ من پسپارکر،
کا که وی من بی چه رانه، من گوتی کرچر ناخوت و فهاخوت، من ژی پسپارا وی کر، کا چ تشت ژ
هه می یا پتر، که وی د قیت، نابوب ثبنم، کا ناخوت ؟

باپیری من گوت:

- کوری من، وی نازادی ب تنی د قیت... نازادی ژ هه می توکین تود دهیی ب تام تره،
هه ره نازاکه.

من که وی خر ژرکی دهر تیخست و بلندتر، نه و فری و چول به ته نه کا بهر اسپه ری کوینی
مه داداو دهست ب چهرینی کر... چاقی من مالی و بو جارا تیکتی بی من هزره نازادی بی
داکری.

